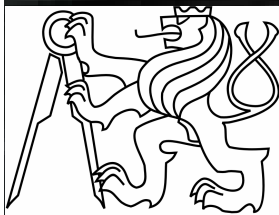

Spalovacími motory jako hlavní zdroj nanočástic v městském ovzduší: Identifikace problémů a návrh řešení

Doc. Michal Vojtíšek, M.S., Ph.D.

Centrum vozidel udržitelné mobility

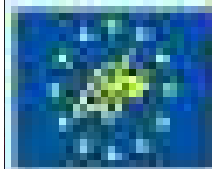
Fakulta strojní, ČVUT v Praze

EU LIFE+ projekt MEDETOX,

Technická univerzita v Liberci

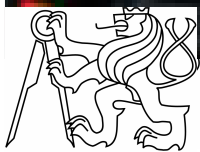
michal.vojtisek@fs.cvut.cz

tel. (+420) 774 262 854

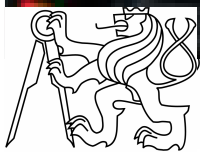
Proč nás zajímají částice?

**Částice a ozon v přízemních
vrstvách atmosféry jsou příčinou
cca 406 tisíc předčasných úmrtí
v EU ročně
(dopravní nehody „jen“ 39 tisíc)**

**Částice a ozon v přízemních
vrstvách atmosféry jsou příčinou
cca 406 tisíc předčasných úmrtí
v EU ročně
(dopravní nehody „jen“ 39 tisíc)**

**Rozjezd kamionu na 90 km/h:
0,5 až 1 litr nafty
Volnoběh osobního automobilu:
0,5 až 1 litr paliva za hodinu

Zkuste spálit stejné množství
uhlí či biomasy uprostřed ulice.**

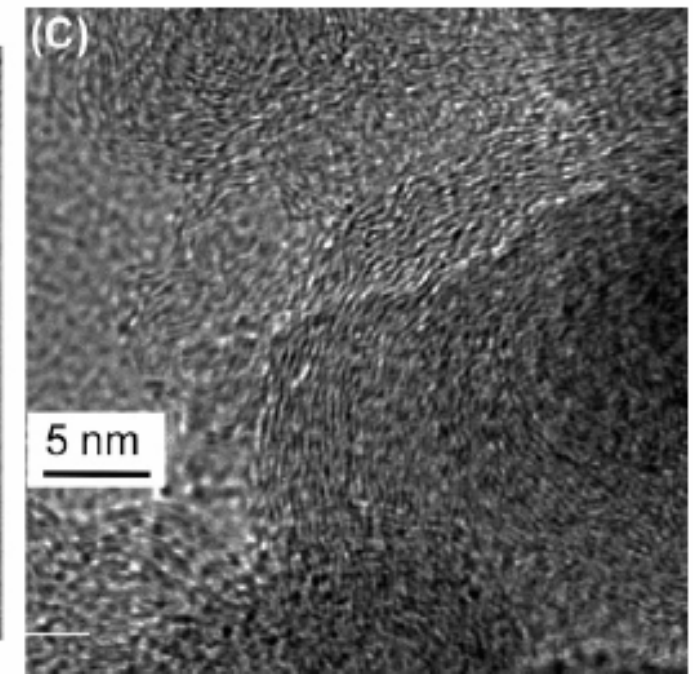
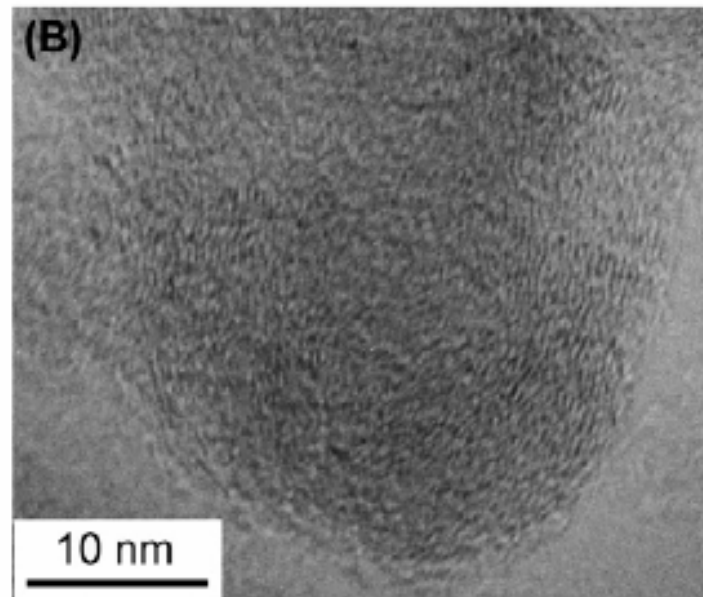
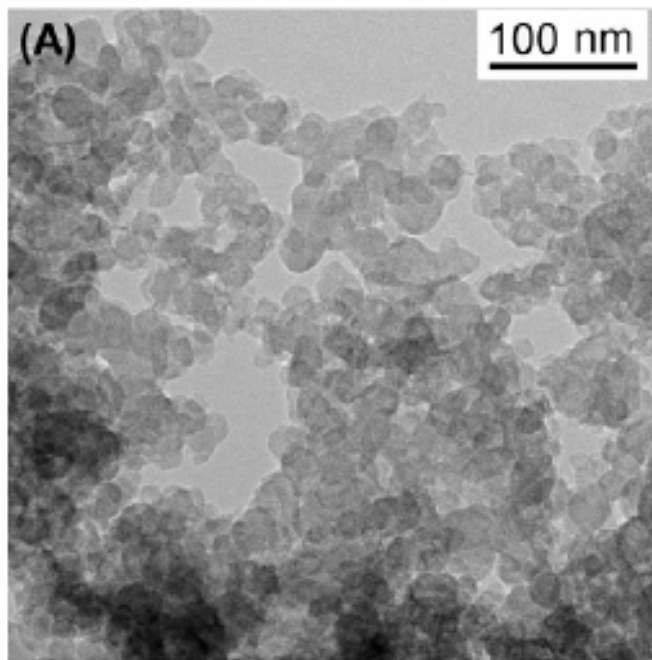

Spalovací motory – hlavní zdroj nanočástic

Částice ve výfukových plynech naftového motoru

Zvětšíme-li tyto částice na velikost zrnka máku, částice o průměru 10 mikrometrů (součást PM10) bude velká jako meloun.

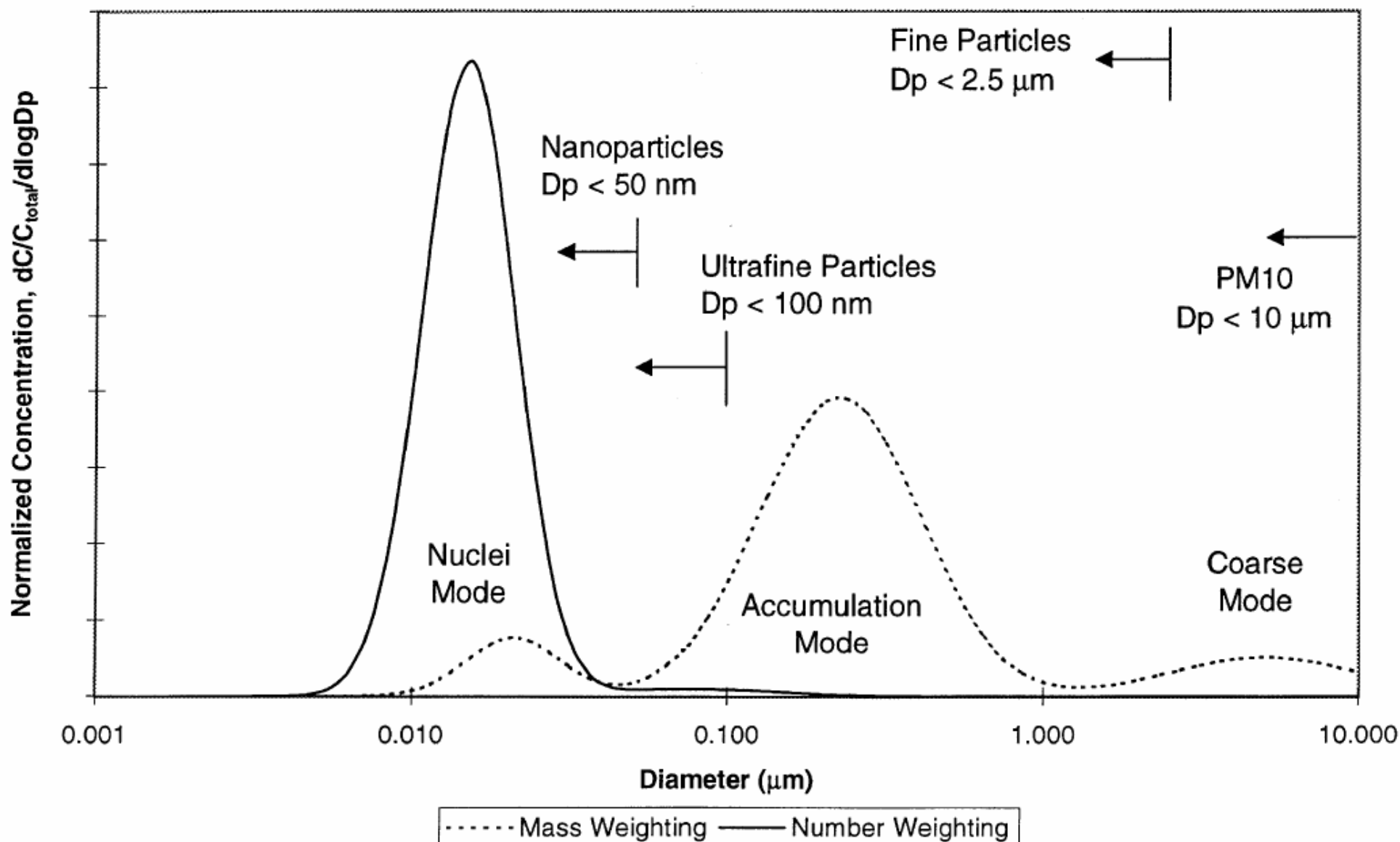
Liati A., Dimopoulos P.E., Combustion and Flame 157 (2010) 1658–1670.

Spalovací motory – hlavní zdroj nanočástic

Typické velikostní spektrum částic - vznětové motory

Kittelson, *J. Aerosol Sci.* Vol. 29, No. 5/6, pp. 575-588, 1998

Spalovací motory – hlavní zdroj nanočástic

Fractional Deposition of Inhaled Particles (Oberdörster)

Zachycovací účinnost dýchacího systému

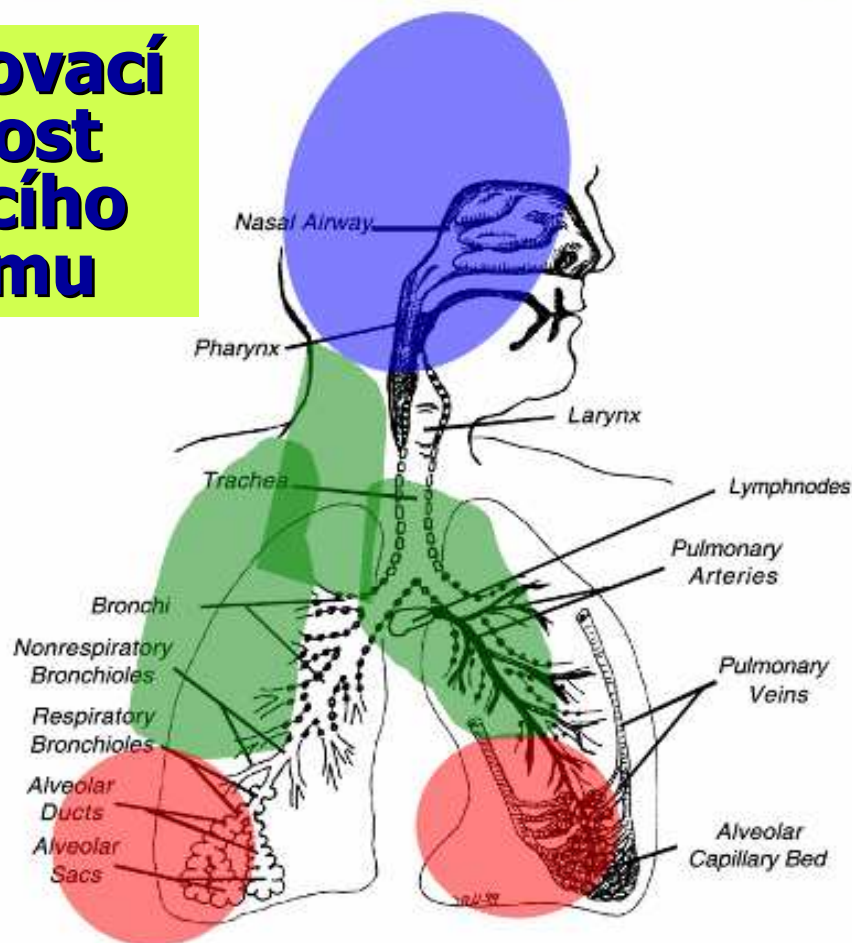
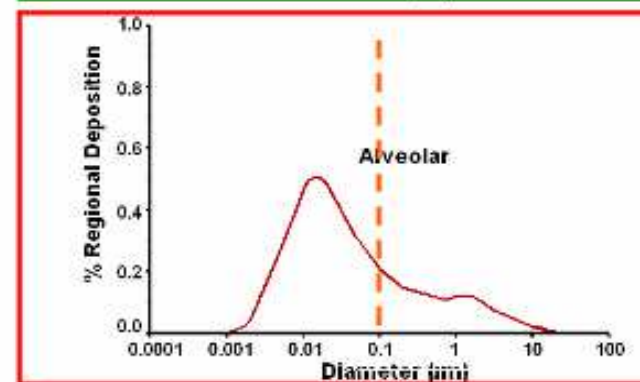
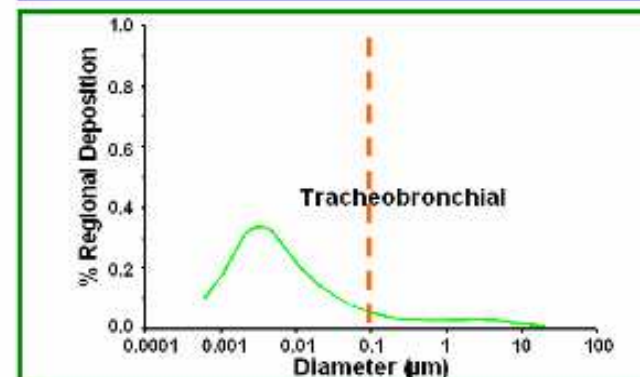
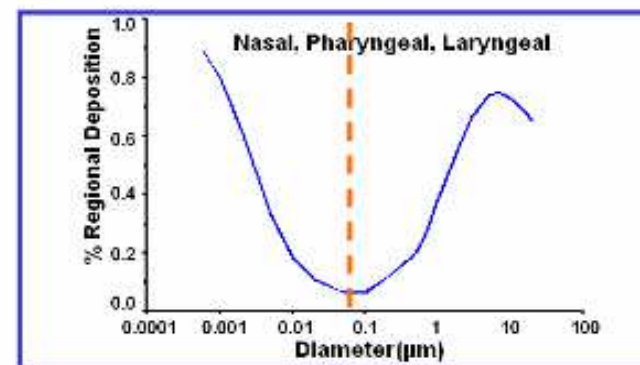

Figure courtesy of J.Harkema

A. Mayer, 12th ETH Conference on Combustion Generated Nanoparticles, Zurich, 2008

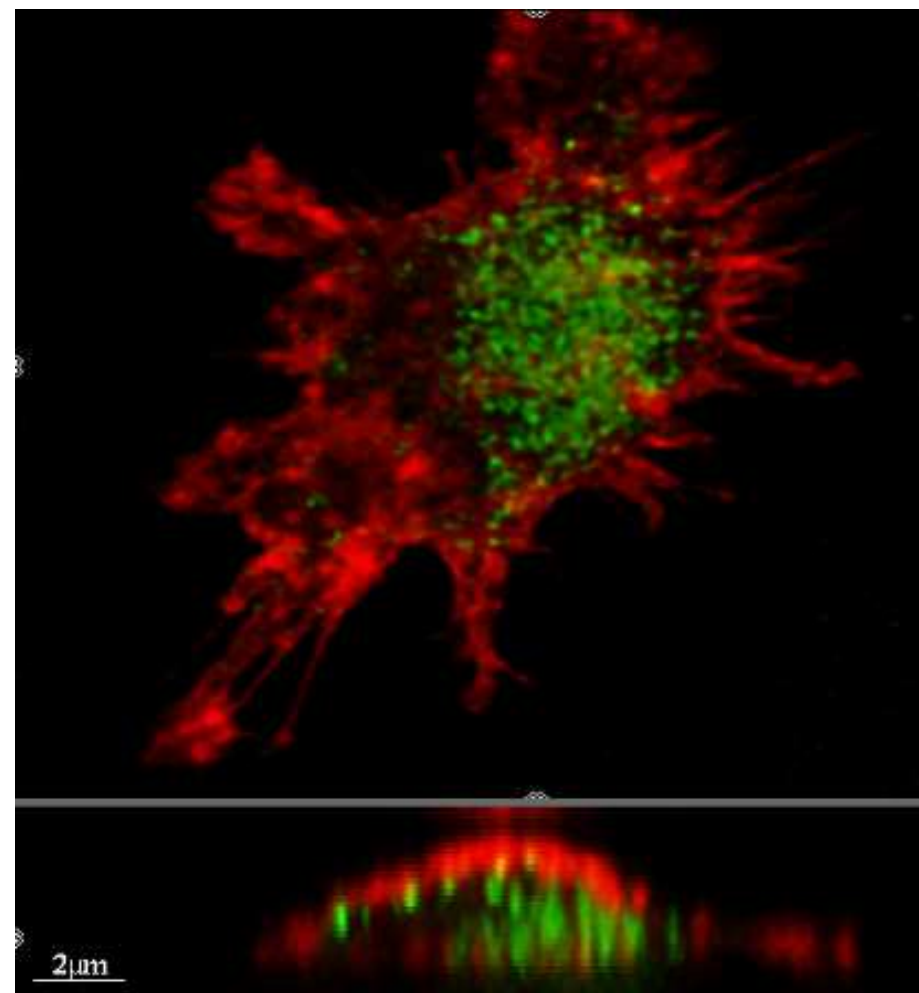
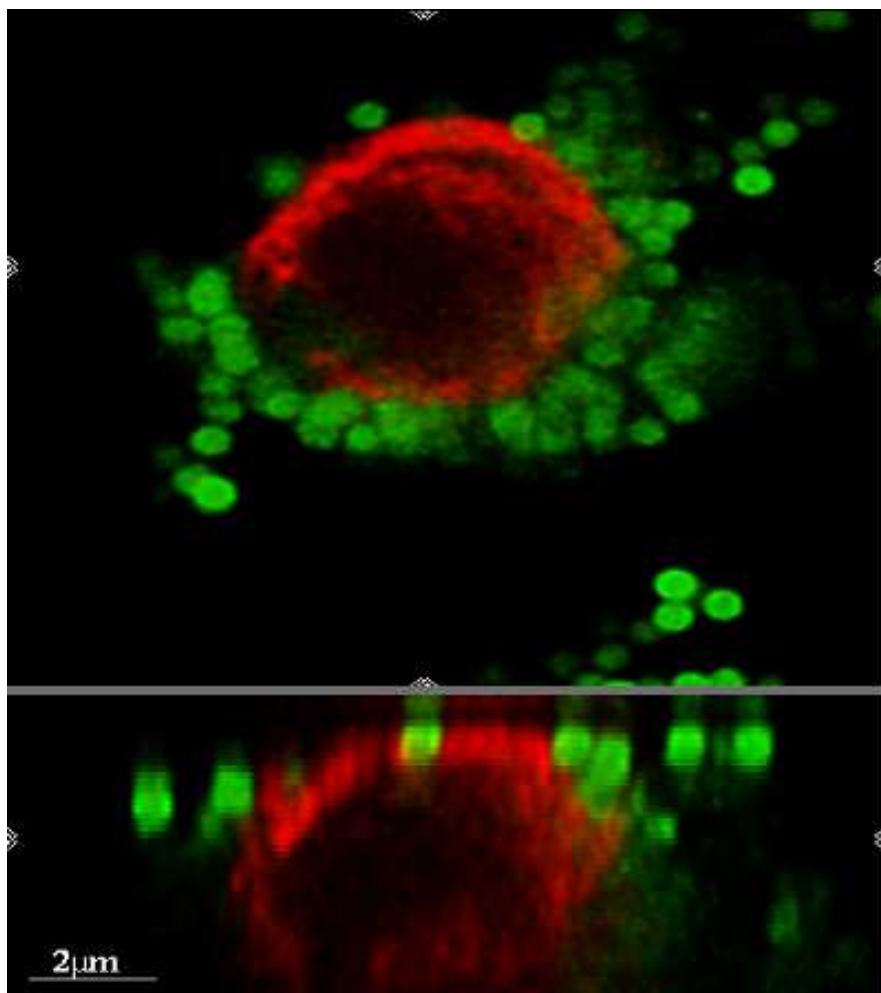

Spalovací motory – hlavní zdroj nanočástic

Pronikání velmi jemných částic (desítky nm) buněčnou membránou

■ 1000 nm
Polystyrene Particles

■ 78 nm
Polystyrene Particles

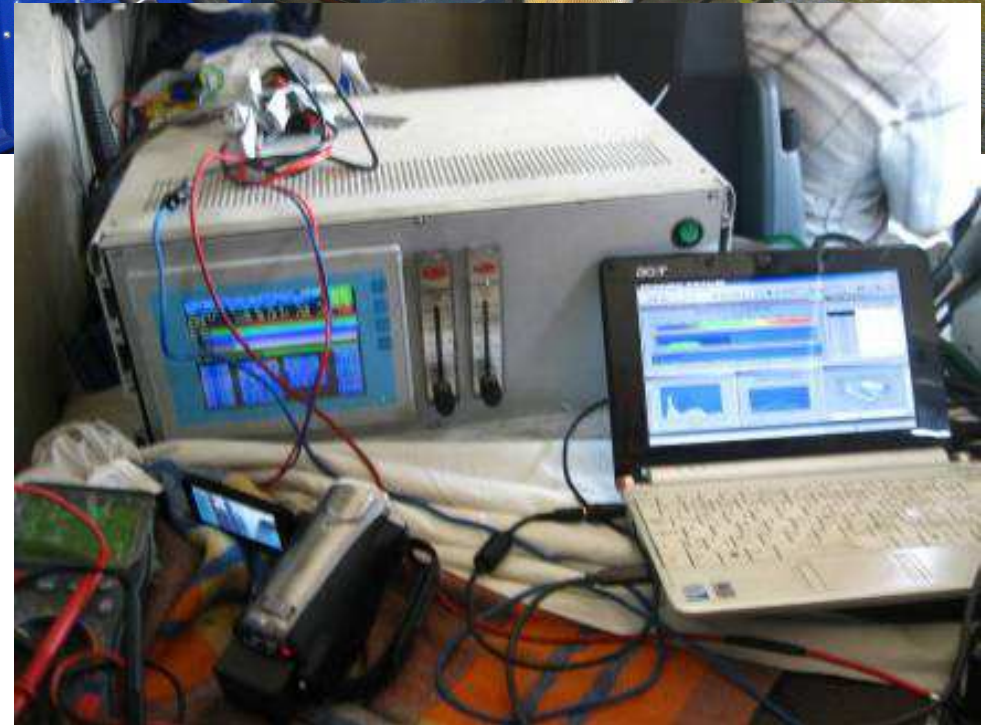
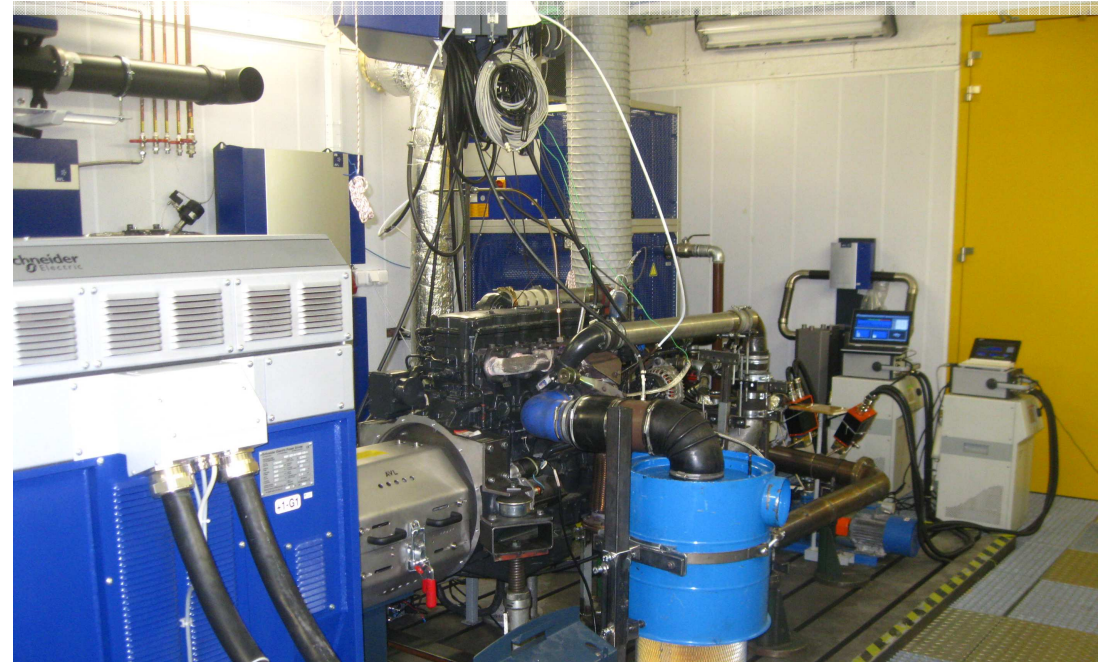

Barbara Rothen-Rutishauer, as quoted by A. Mayer, 12th ETH Conference on Combustion Generated Nanoparticles

S čím si hrajeme v naší laboratoři

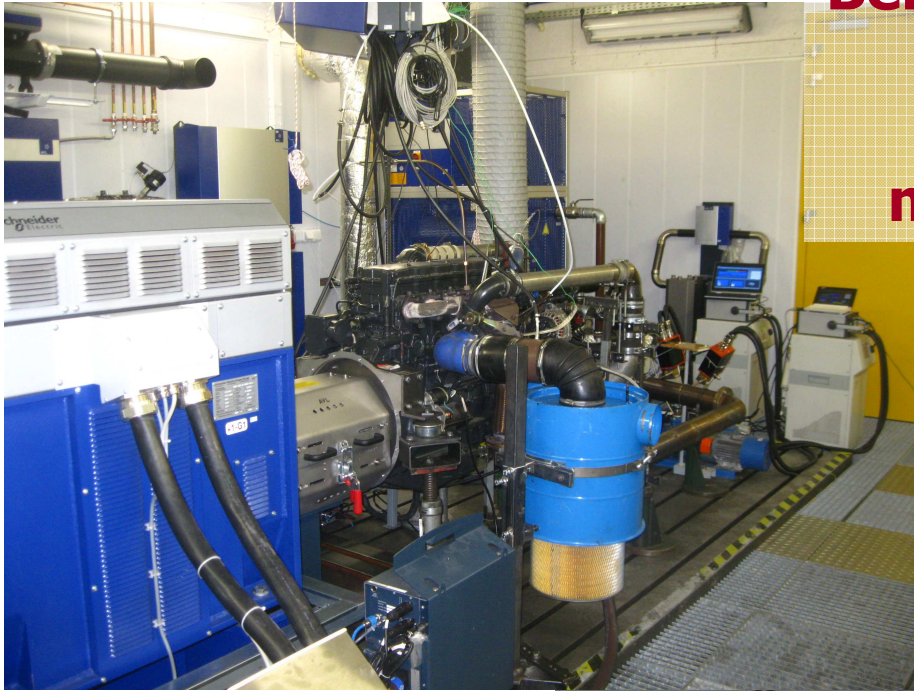
Online měření částic
VTP Roztoky (ČVUT v Praze)

Vzorkování částic ve VTP Roztoky (nové laboratoře ČVUT v Praze)

**Benzinové a naftové automobily a motory,
klasická a alternativní paliva,
klasické i neregulované emise,
měření & vysokoobjemové vzorkování**

S čím si hrajeme v naší laboratoři

Představení... Co děláme... Měření emisí za reálného provozu
... měření nanočástic ve výfukových plynech a jejich vzorkování pro toxikologické analýzy

„Celý den jezdí
auty sem a
tam, aby
ukázali, že
ježdění autem
je špatné pro
životní
prostředí.“
(Steve Taylor,
New York)

(A taky traktorem, kamionem, lokomotivou, bagrem, autobusem, sekačkou, nakladačem, malým letadlem, na motorce, trajektem, ...)

S čím si hrajeme v naší laboratoři

Měření emisí za reálného provozu – projekt MEDETOX

... měření nanočástic ve výfukových plynech a jejich vzorkování pro toxikologické analýzy

(Jezdíme traktorem, kamionem, lokomotivou, bagrem, autobusem, sekačkou, nakladačem, malým letadlem, na motorce, trajektem, ...)

S čím si hrajeme v naší laboratoři

**Měření autobusu za provozu
(s tímto přívěsem měří Centrum dopravního výzkumu)**

S čím si hrajeme v naší laboratoři

Měření autobusu za provozu – projekt MEDETOX
Přenosný FTIR analyzátor – online měření mnoha plynných látek

Škola hrou: Studentský projekt TU v Liberci n-butanol a isobutanol jako alternativní paliva

Sériově vyráběný benzinový motor provozovaný na E85, butanol, isobutanol, ...

Dopady nových paliv na emise, ovzduší, zdraví:
FTIR měří formaldehyd, acetaldehyd, CH₄, N₂O, NH₃, NO, NO₂, CO, CO₂...

Škola hrou: „Vysmažený“ fritovací olej jako palivo

Měření emisí -
San Diego,
Kalifornie - VW
Jetta - použitý
fritovací olej

Možnosti současné technologie naftových motorů: Ve výfuku méně / stejně částic než ve vzduchu

Euro 5 limit: 5 mg/kWh $\sim$ 1 mg/m³

Euro 6 limit: 6x10¹¹ částic/kWh $\sim$ 10⁵ částic/cm³

**EURO 5 – DOC, DPF (particle filter), no SCR
2012 Iveco Daily, 3.0-liter Iveco engine**

**Tento vůz a např. autobusy v New Yorku:
Méně částic na m³ ve výfuku než v
ostravském vzduchu v zimě**

Kolik nanočástic vdechujeme ve škole a kolem ní?

Michal Vojtíšek*, Erik Zoubek, Eliška Hrnčiariková, Lukáš Kuneš, Jakub Sýkora,
Adam Černík, Šimon Peterka, Michal Vojtíšek, Eliška Víravová

Základní škola Sion J. A. Komenského v Hradci Králové, Na Kotli 1201, 500 09 Hradec Králové

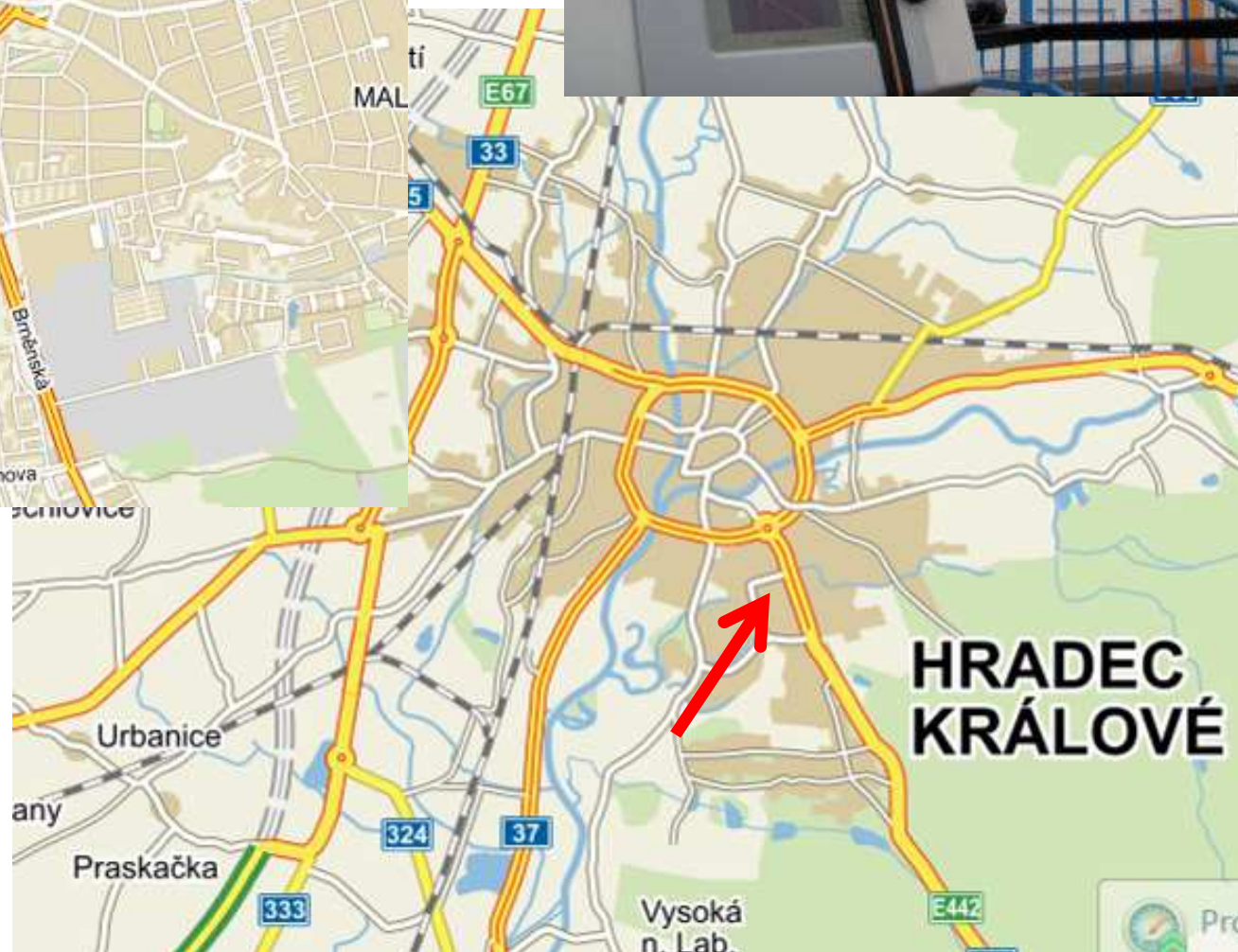
* Centrum vozidel udržitelné mobility, Fakulta strojní ČVUT v Praze, michal.vojtisek@fs.cvut.cz, tel. (+420) 774 262 854

Den vědeckých pokusů na ZŠ SION J.A.Komenského, Hradec Králové, 23. ledna 2015

Prezentace výsledků – Ovzduší 2015, Brno, 20.-22.4.2015

Lokalita ZŠ Sion

Naše měření, ZŠ Sion, 23.1.2015

Naše měření - přístroje

Přístroje:

Klasifikátor částic, třídí částice podle velikosti, od 5 do 560 nanometrů, a v každé velikostní skupině je počítá. (EEPS model 3090, TSI, St. Paul, MN, USA)

Kondenzační čítač,
Počítá částice větší než 5 nm.
Sráží páry butanolu kolem částic, ty se zvětšují, až jsou tak velké, že je lze přístrojem „vidět“, a počítá je. (UF-CPC model 200, Palas, SRN)

GPS
(eTrex 20,
Garmin)

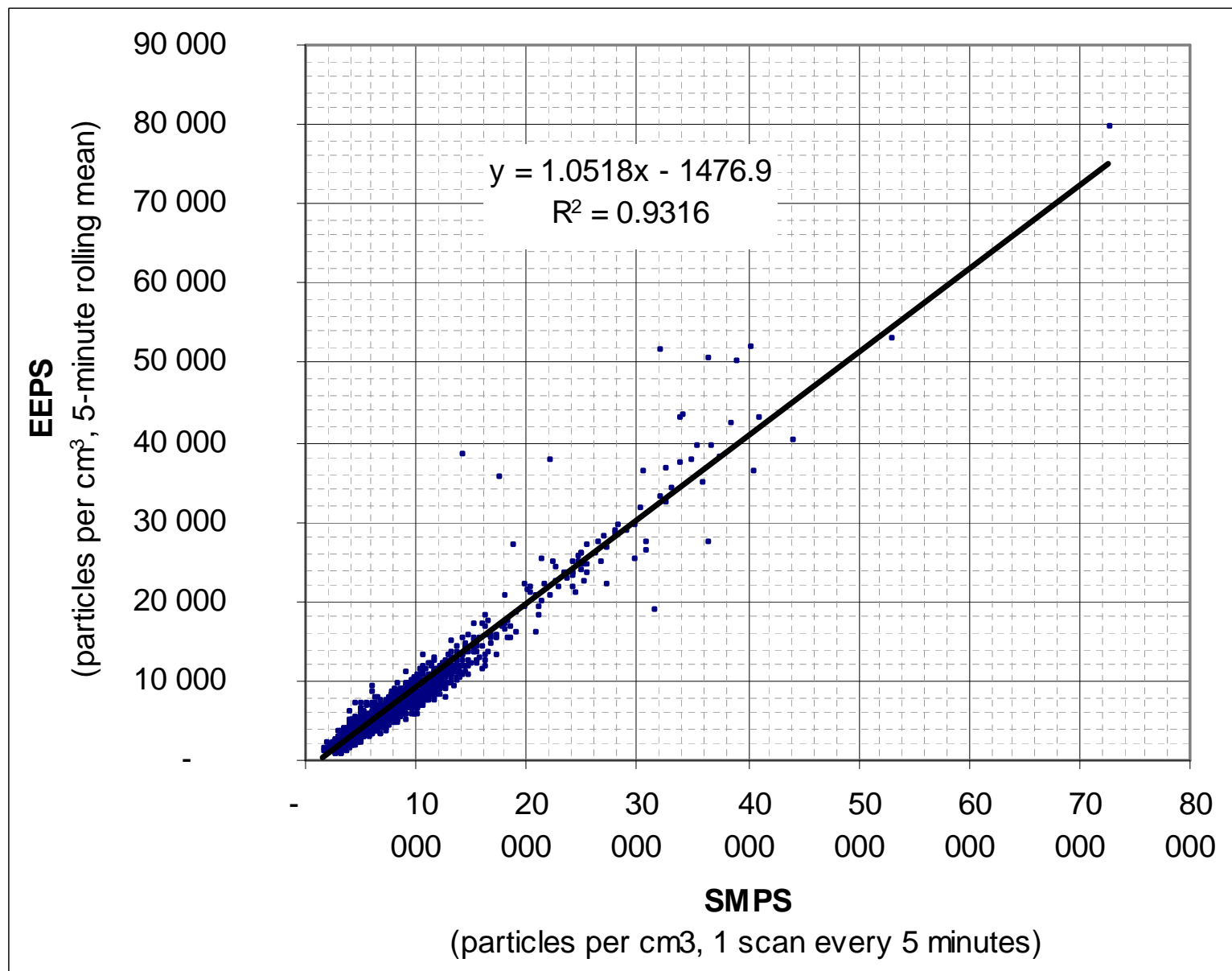
LiFeYPo
Akumulátory,
Měniče,
Notebook

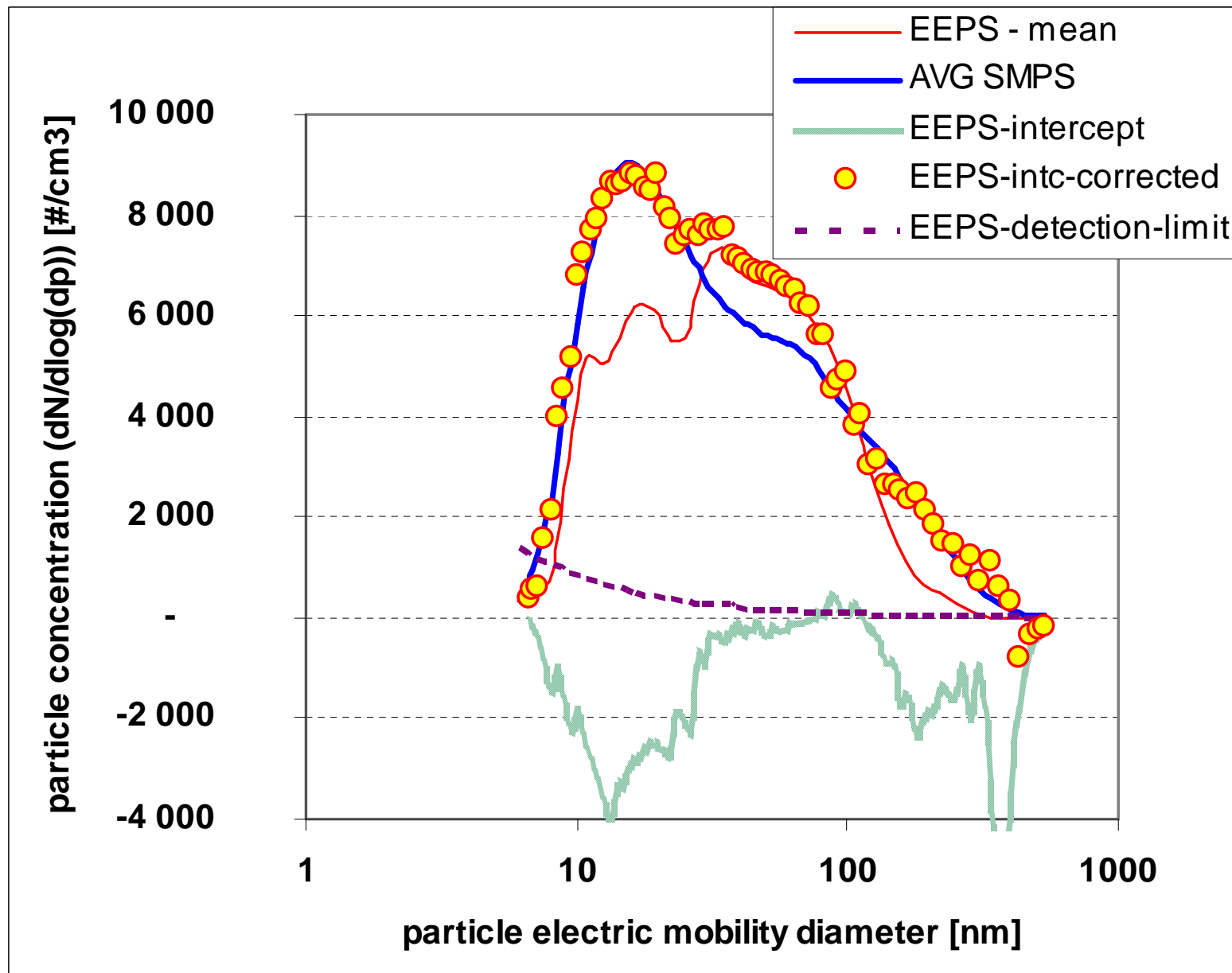
Validace přístroje pro venkovní ovzduší

Kolokace EEPS s SMPS (projekt UFIREG), 28.6.-3.7.2014

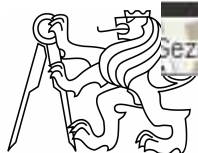
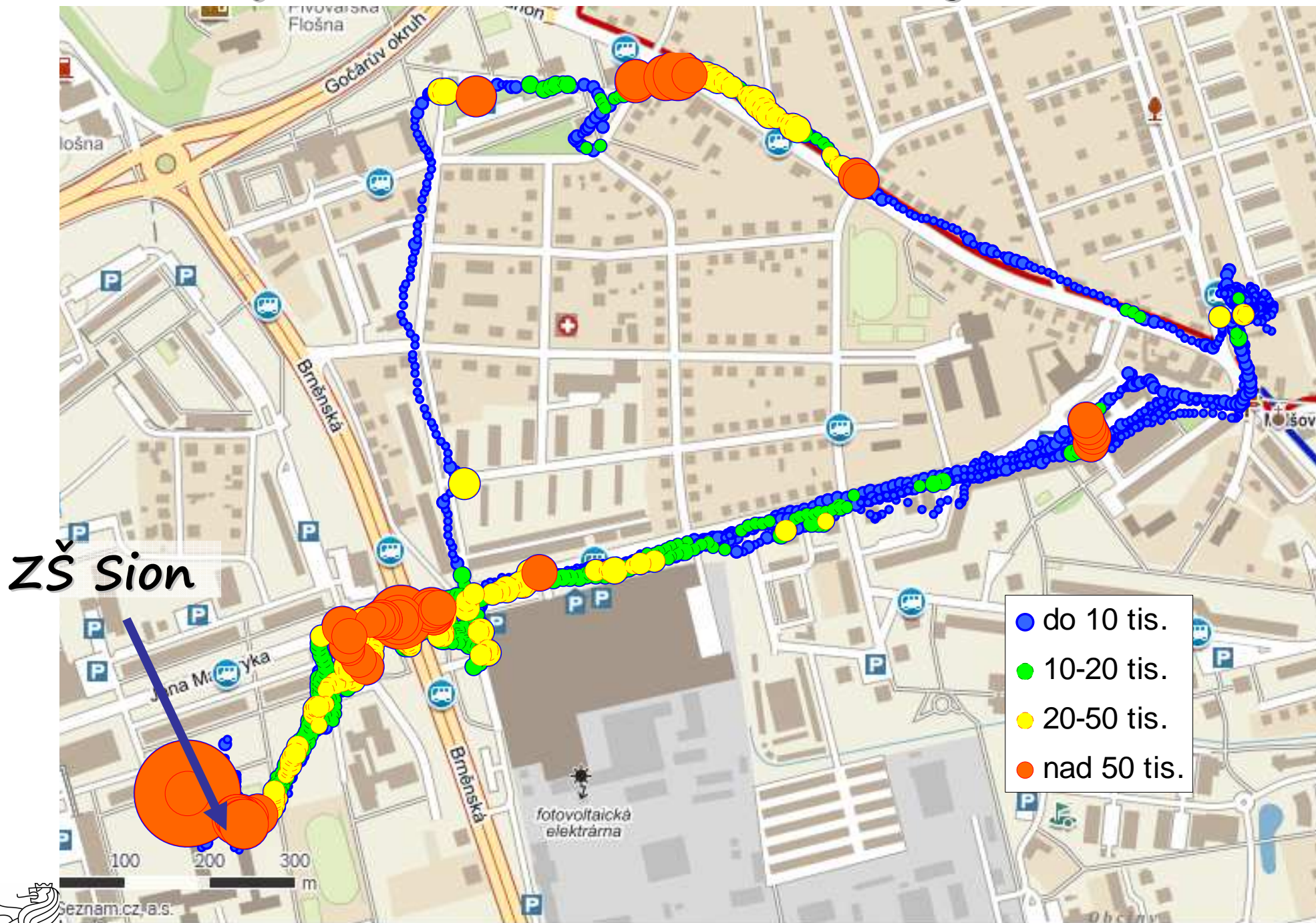

Validace přístroje pro venkovní ovzduší

Kolokace EEPS s SMPS (projekt UFIREG), 28.6.-3.7.2014

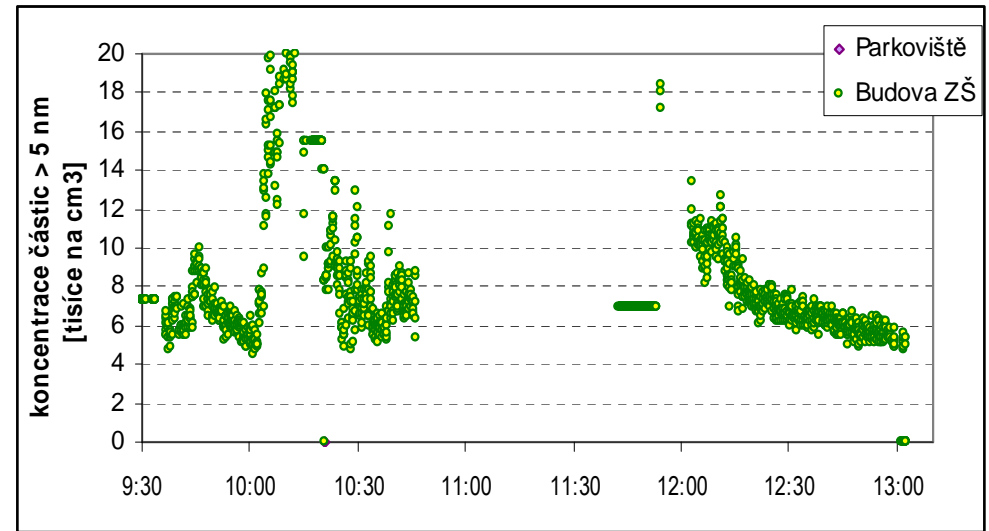
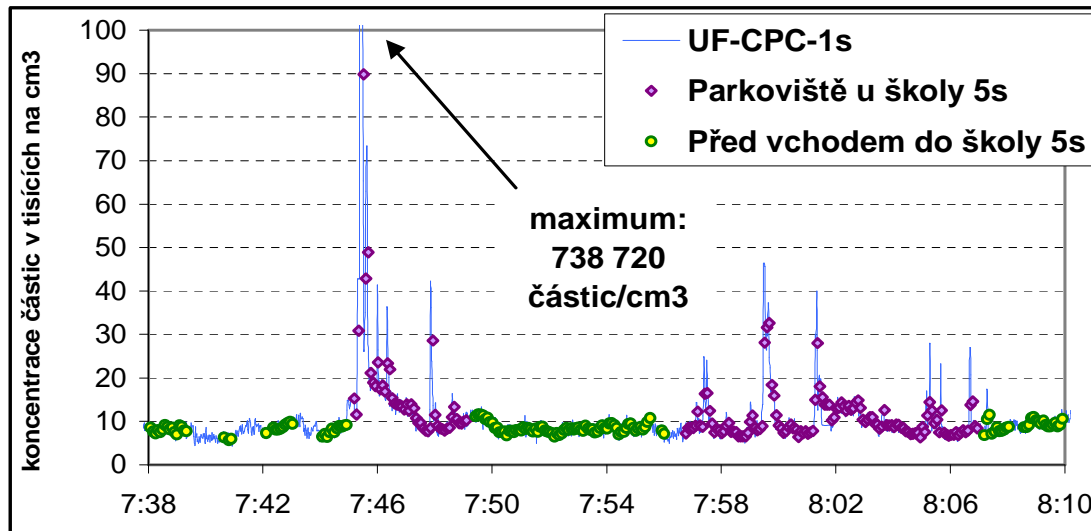
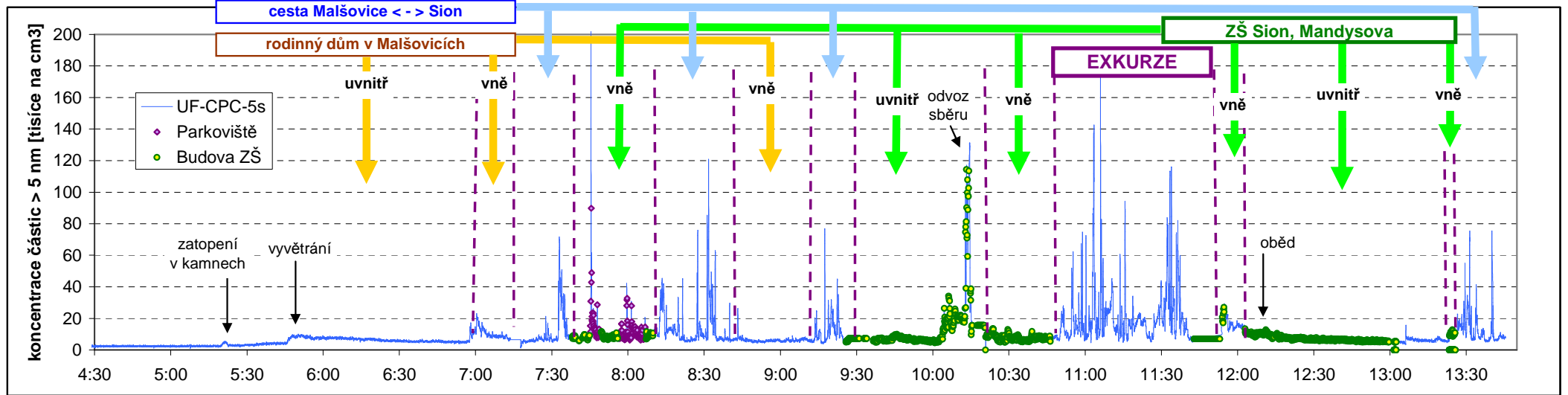

Kde jsme měřili a kolik kde bylo částic

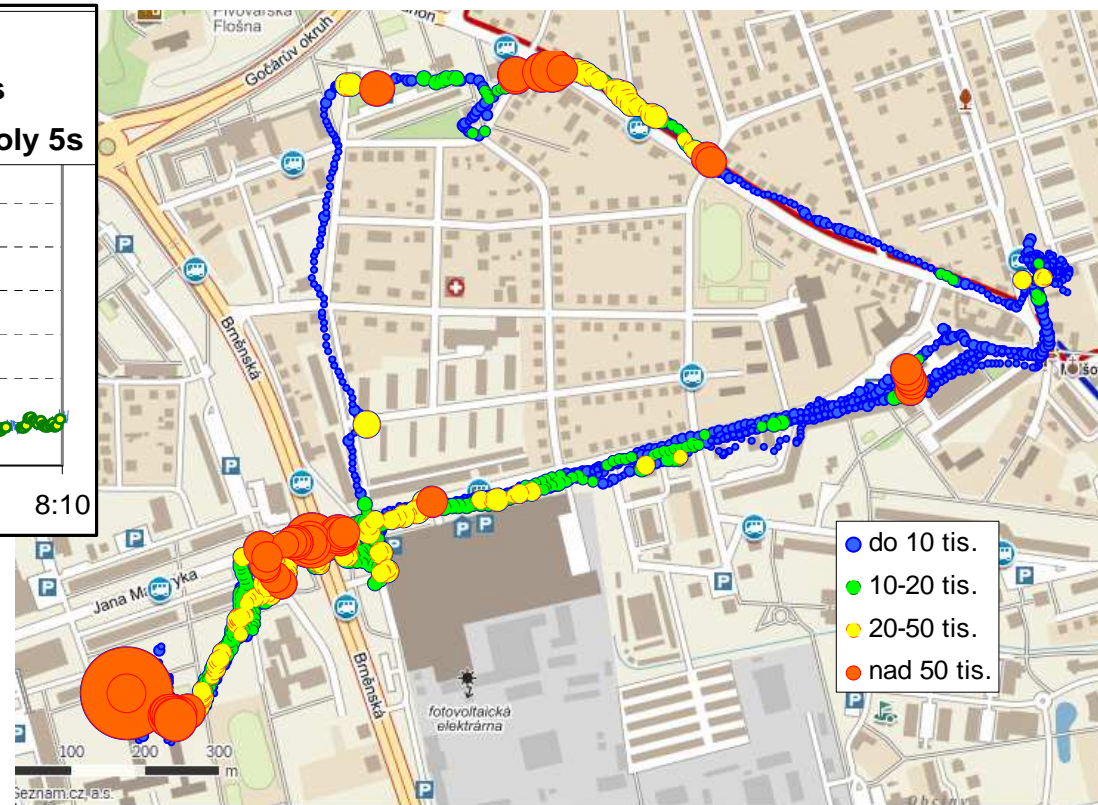
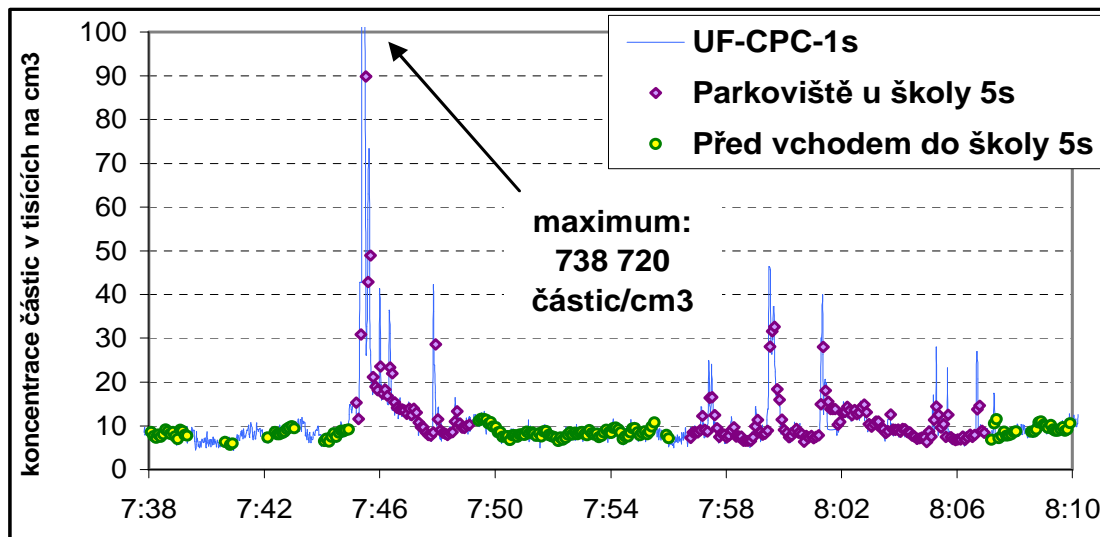
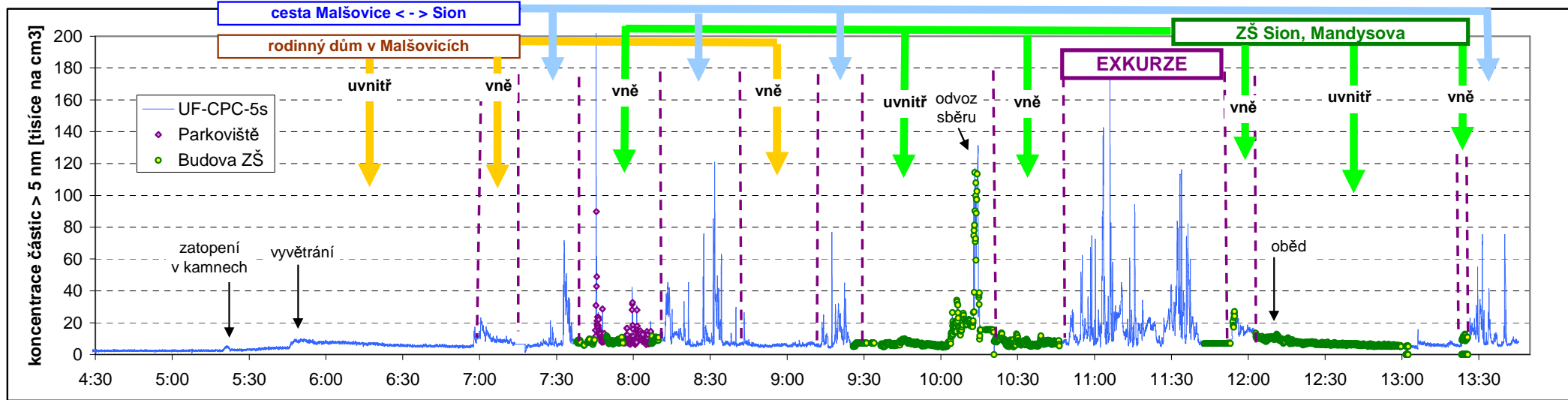

Kde jsme měřili a kolik kde bylo částic

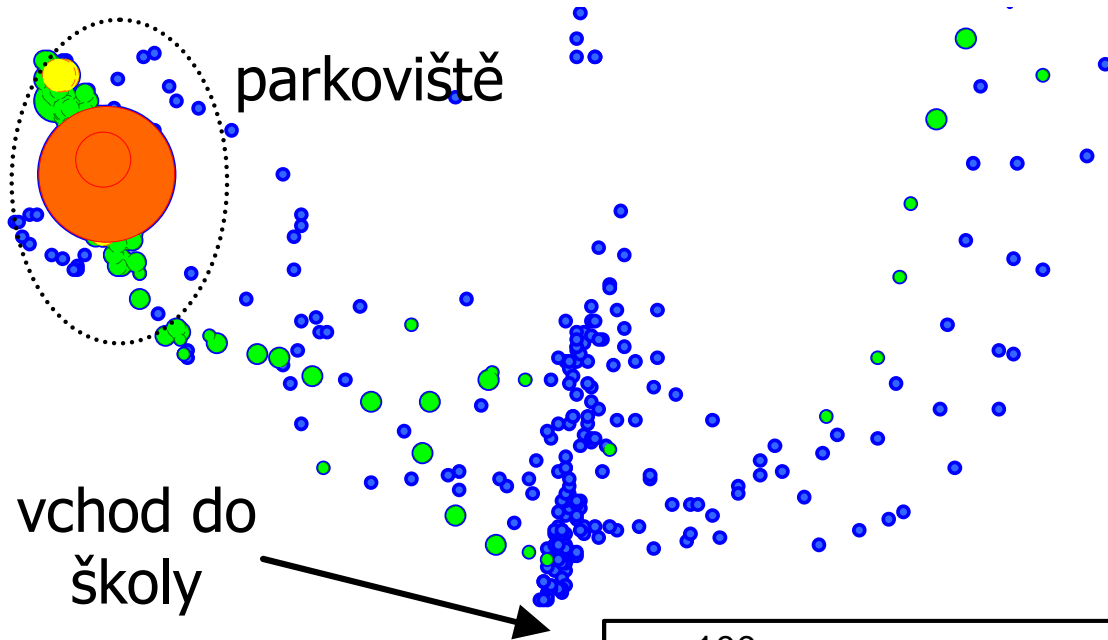

Kde jsme měřili a kolik kde bylo částic

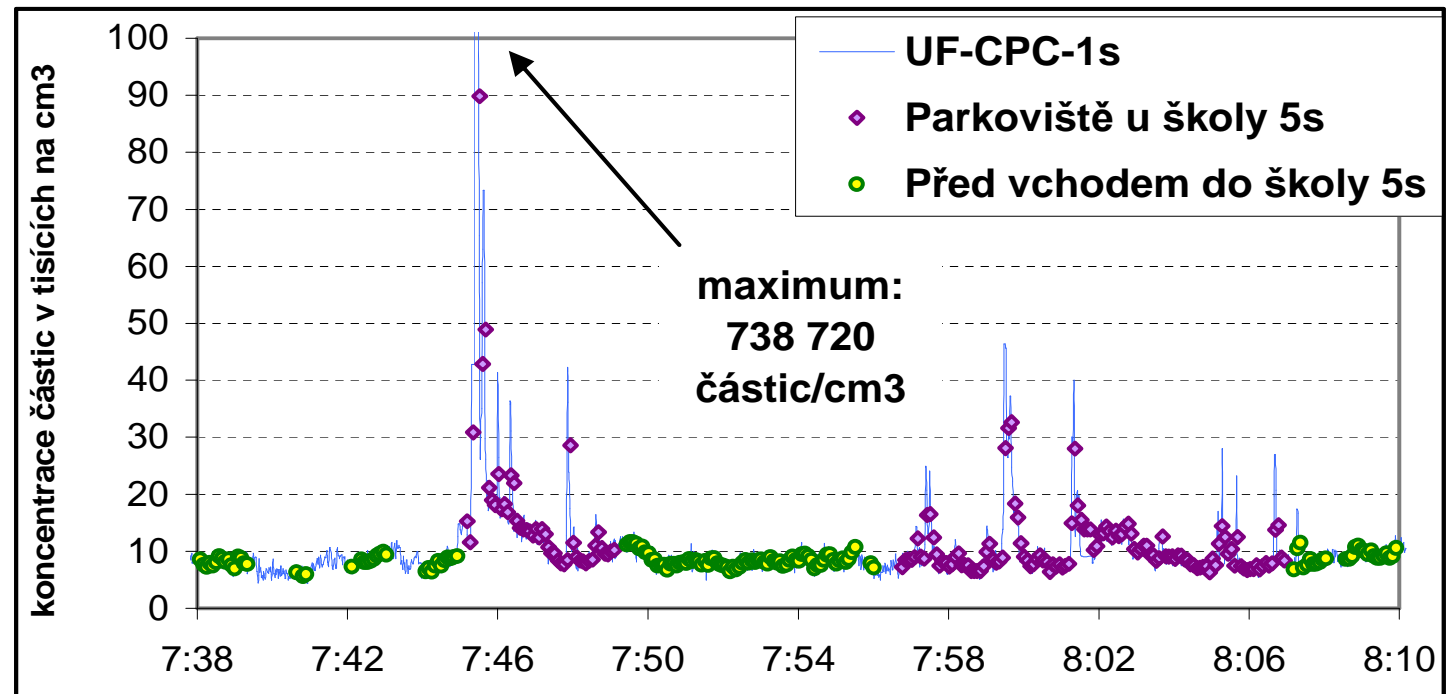

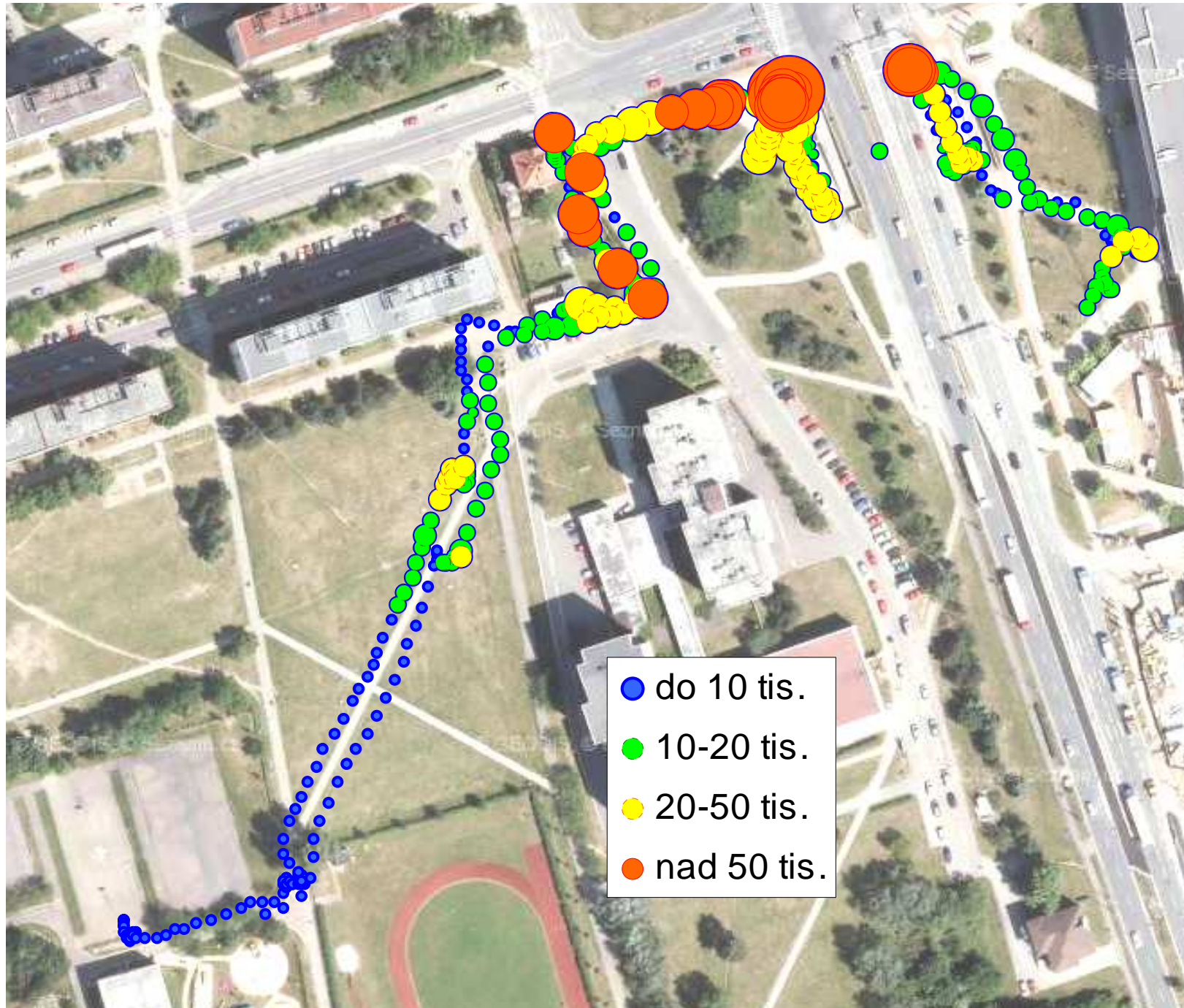
Nejhorší je parkoviště u školy!!!

**Nejhorší je parkoviště...
Ne všechna auta přispívají
stejně, zdaleka nejvíc
produkuje vozidla špatně
navržená či seřízená nebo ve
špatném technickém stavu!!!**

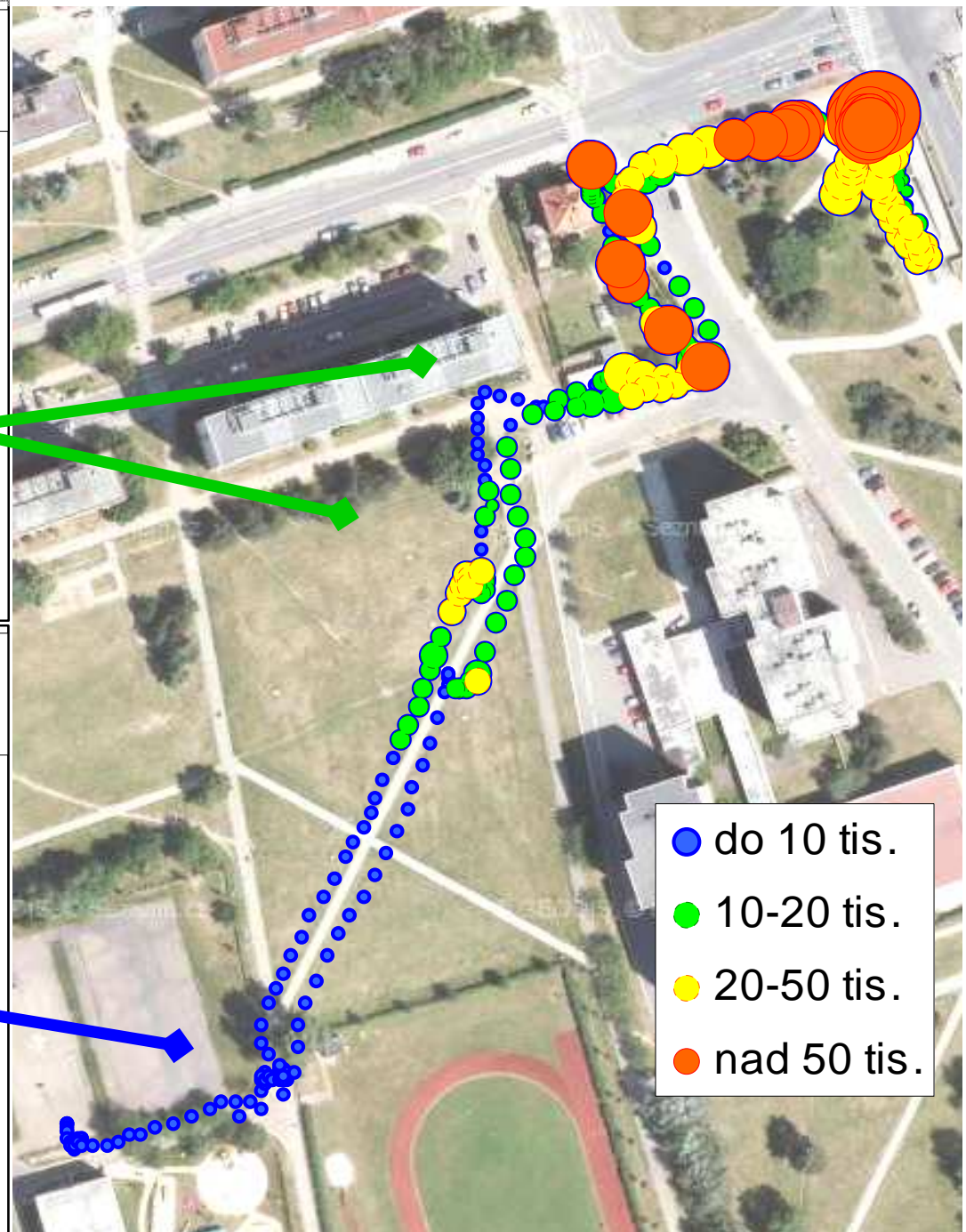
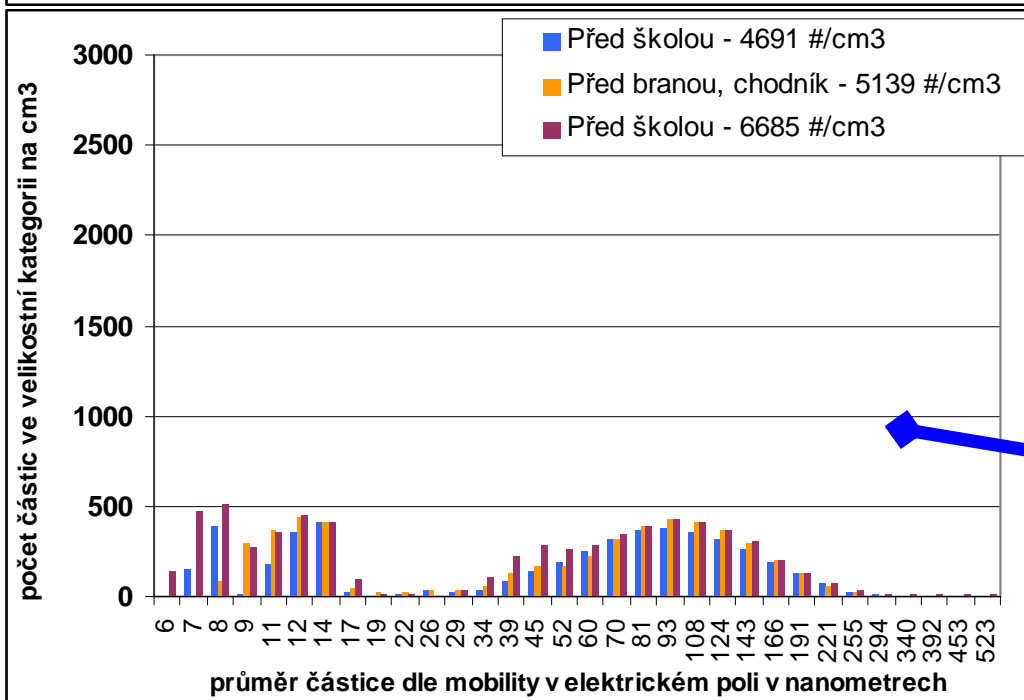
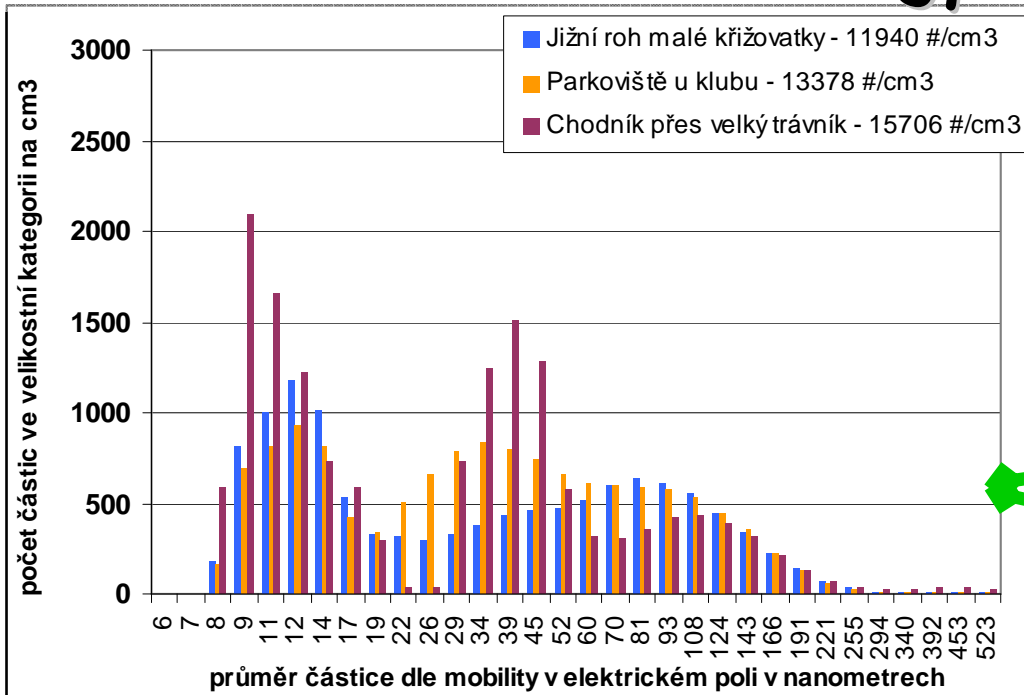

Exkurze k výpadovce Brněnská

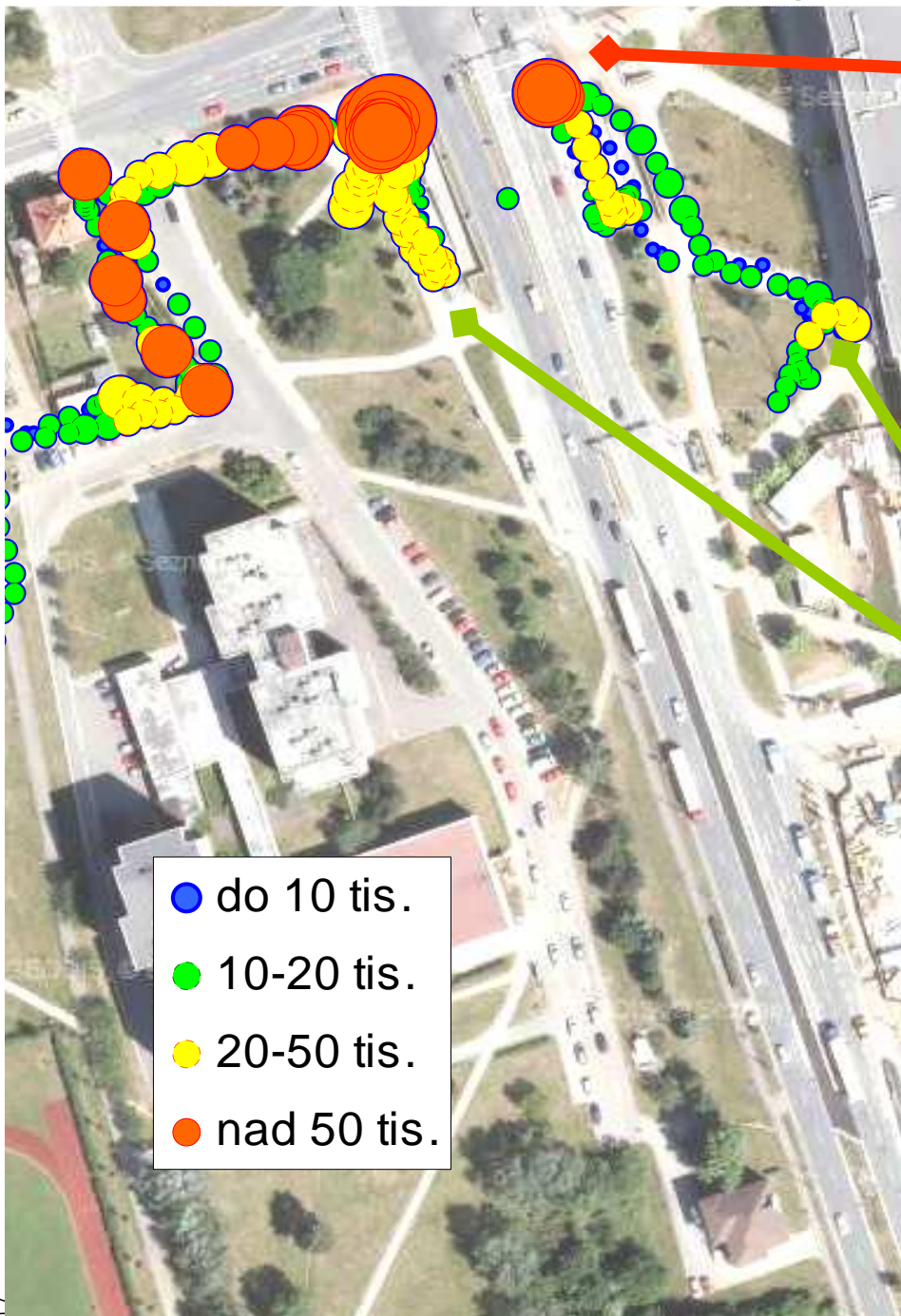

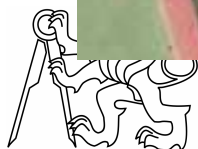
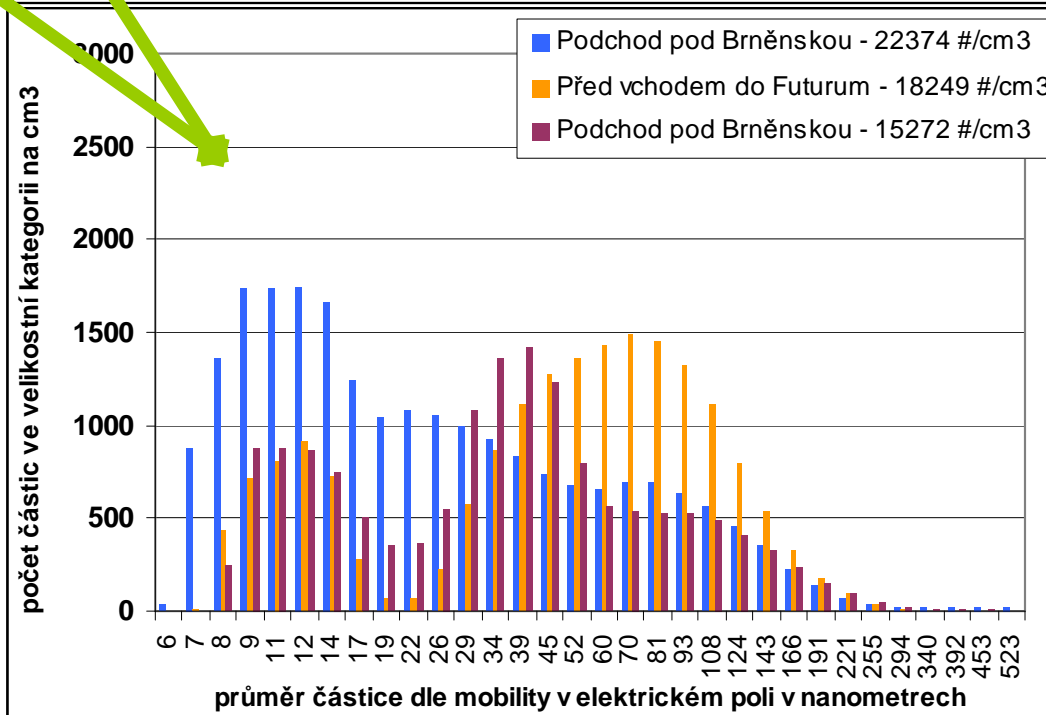
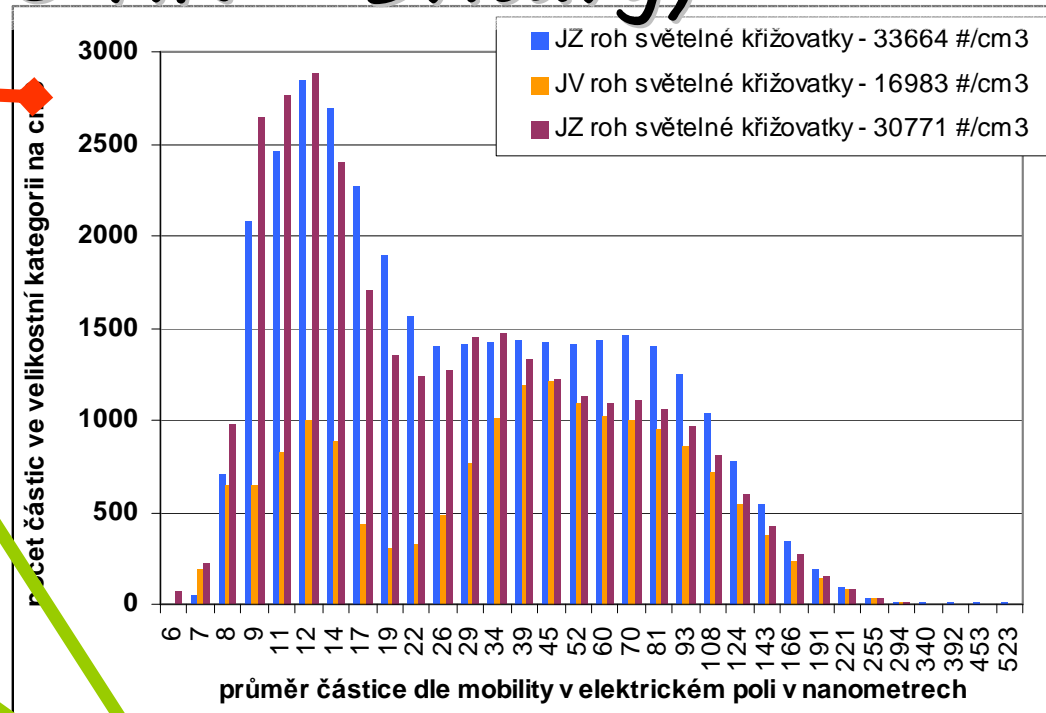
Exkurze k výpadovce Brněnská

U Brněnské (1-35 HK - Svitavy)

- do 10 tis.
- 10-20 tis.
- 20-50 tis.
- nad 50 tis.

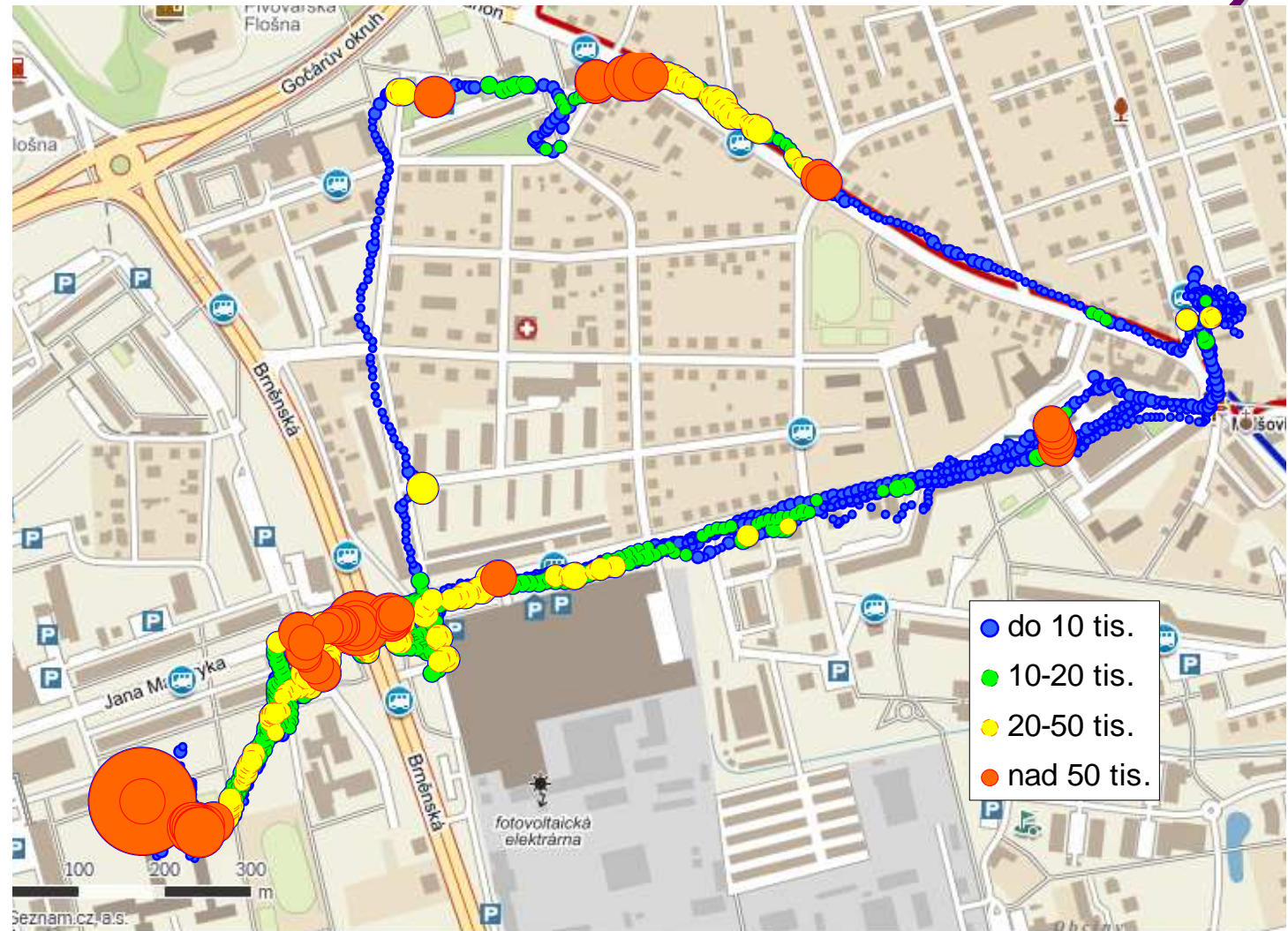

Co to pro nás znamená? Co máme dělat?

Praktická doporučení pro cestu pěšky či na kole

**Vyhňte se frekventovaným silnicím a křižovatkám.
(Pokud tak již neděláte z důvodů snížení rizika úrazu.)**

Jak můžeme přispět k tomu, abychom dýchali méně nanočástic?

Musíte-li cestovat autem (Ize též pěšky, na kole, vlakem):

Praktická doporučení pro cestu autem

Nejprve naložte děti a zavřete dveře.

Teprve poté nastartujte motor.

Jakmile motor běží, vyjed'te.

**Jed'te umírněně do zahřátí motoru
(pokud k němu vůbec při Vaší cestě dojde).**

Jezděte s láskou, ohleduplně, bezpečně.

Udržujte vozidlo v dobrém technickém stavu.

Neodmontovávejte katalyzátory a filtry částic.

Dbejte na dodržení základních požadavků na palivo.

Chtějte zlepšení od politiků – pracují pro vás

**Spalovací motory
produkují velmi malé
a zdraví nebezpečné
částice, a to v těsné
blízkosti lidí.**

**Technická řešení
dostupná jsou,
ale nevyužíváme je
v dostatečné míře, a
samotná nestačí.**

**Má-li být zlepšení
ovzduší dosaženo,
rozhodování musí
být kvalifikované
a podložené fakty.**

*Naftové motory
USA a Švýcarsko
Proč ne my?*

Co máme chtít po našich zastupitelích?

Návrhy opatření pro politiky

1. Omezit intenzitu dopravy

Usilovat o kvalitní pracovní místa s vysokou přidanou hodnotou, nikoliv skladiště, překladiště a montovny

Podpora místní ekonomiky

Omezení rozlézání měst do satelitů (urban sprawl)

Podpora alternativních způsobů dopravy (železnice, MHD, ...)

2. Omezit výskyt kongesce

Snížení počtu vozidel tak, aby nebyla překročena kapacita komunikace

Zvýšení mýtného o ekologickou složku

Další opatření ke snížení intenzity dopravy

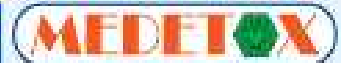
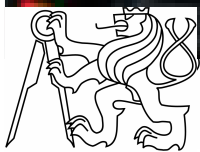
3. Zamezit přístup vozidlům s velmi vysokými emisemi

Důsledné technické kontroly na silnicích, včetně vozidel registrovaných v zahraničí

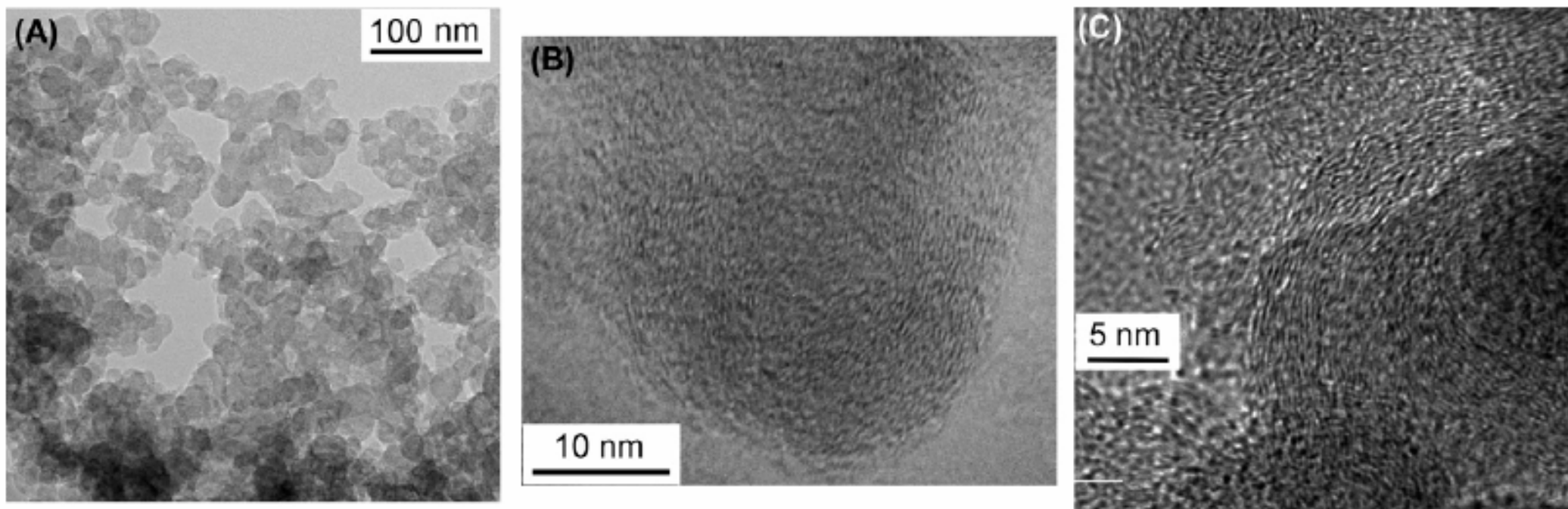

**Částice a ozon v přízemních
vrstvách atmosféry jsou příčinou
cca 406 tisíc předčasných úmrtí
v EU ročně
(dopravní nehody „jen“ 39 tisíc)**

Částice ve výfukových plynech naftového motoru

Zvětšíme-li tyto částice na velikost zrnka máku, částice o průměru 10 mikrometrů (součást PM10) bude velká jako meloun.

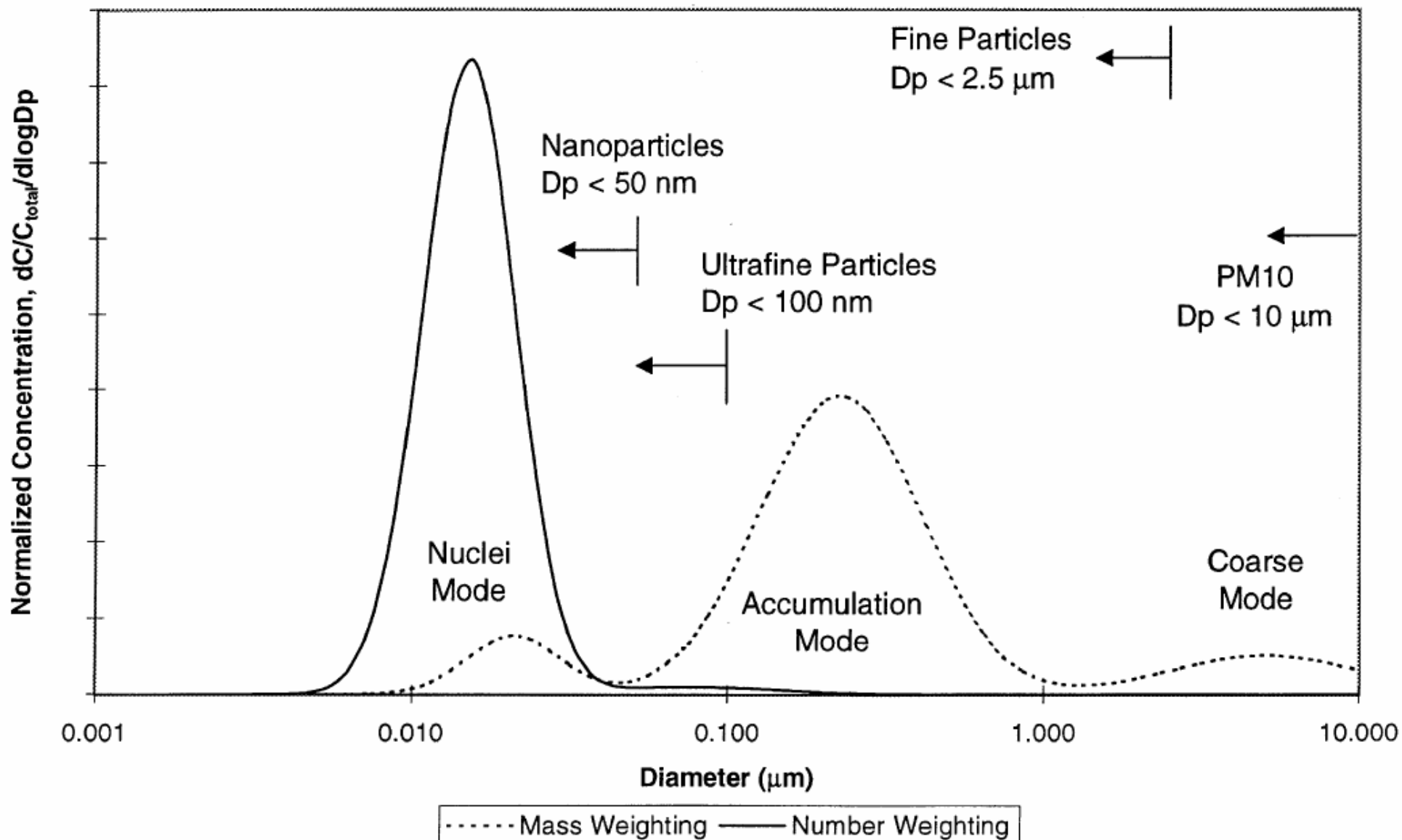

Liati A., Dimopoulos P.E., Combustion and Flame 157 (2010) 1658–1670.

Typické velikostní spektrum částic - vznětové motory

Kittelson, *J. Aerosol Sci.* Vol. 29, No. 5/6, pp. 575-588, 1998

Zachycovací účinnost dýchacího systému

Fractional Deposition of Inhaled Particles (Oberdörster)

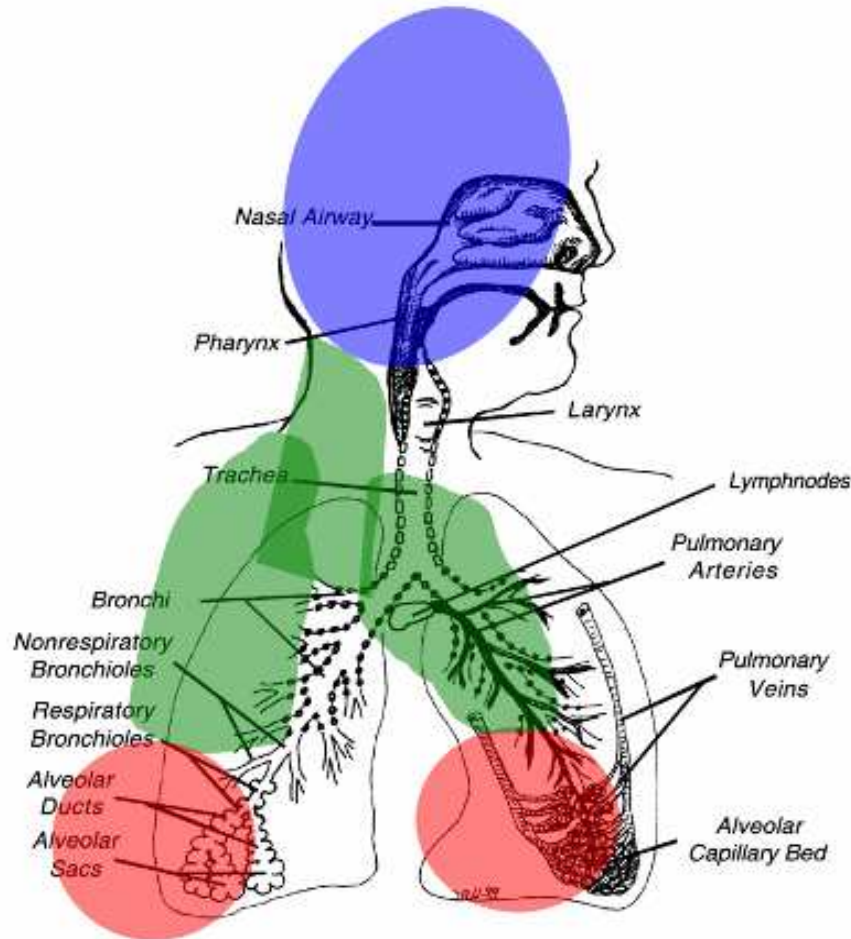
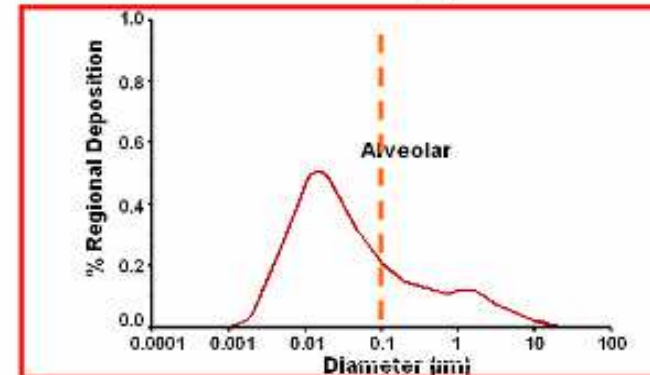
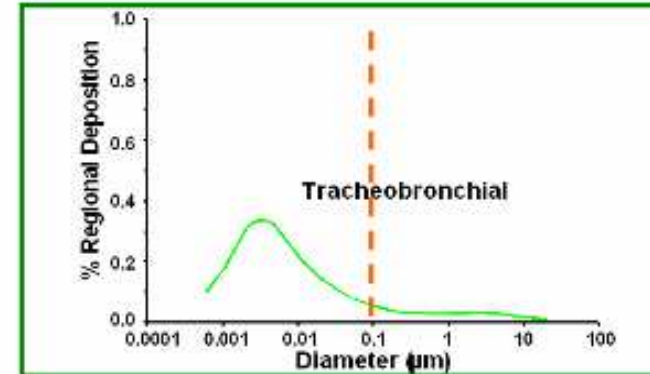
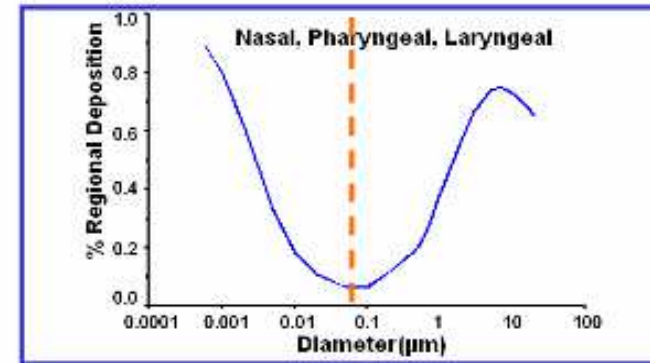

Figure courtesy of J.Harkema

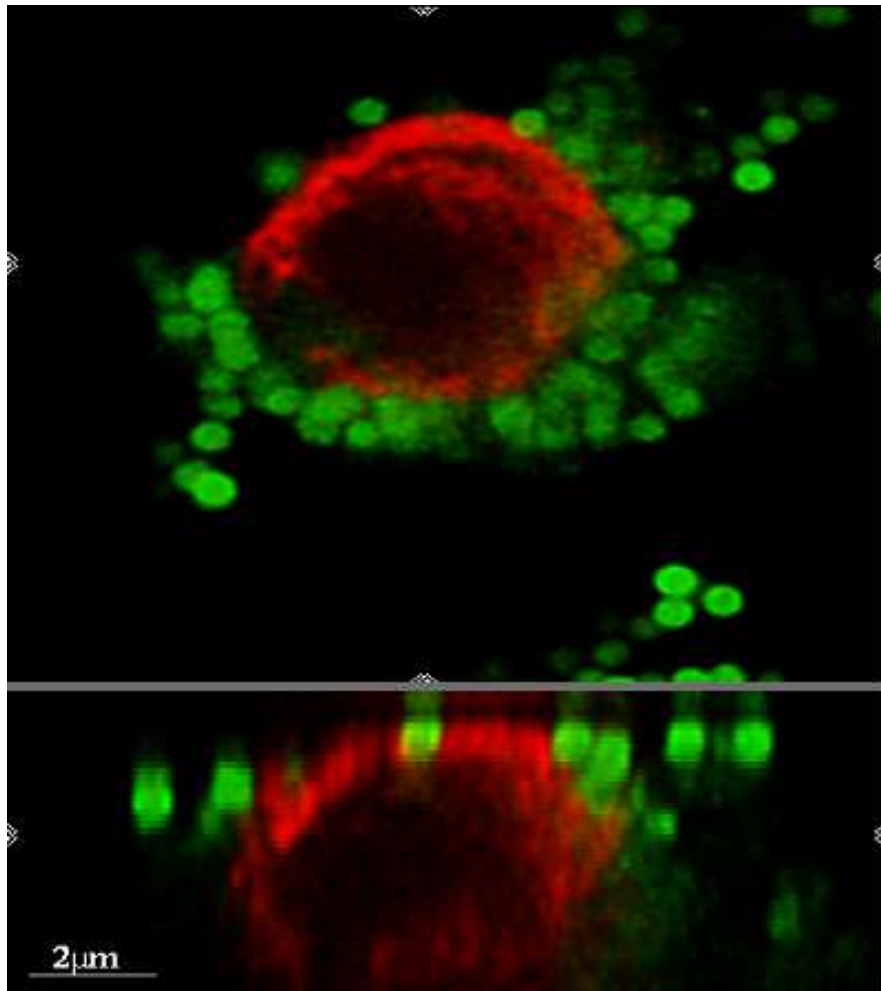
A. Mayer, 12th ETH Conference on Combustion Generated Nanoparticles, Zurich, 2008

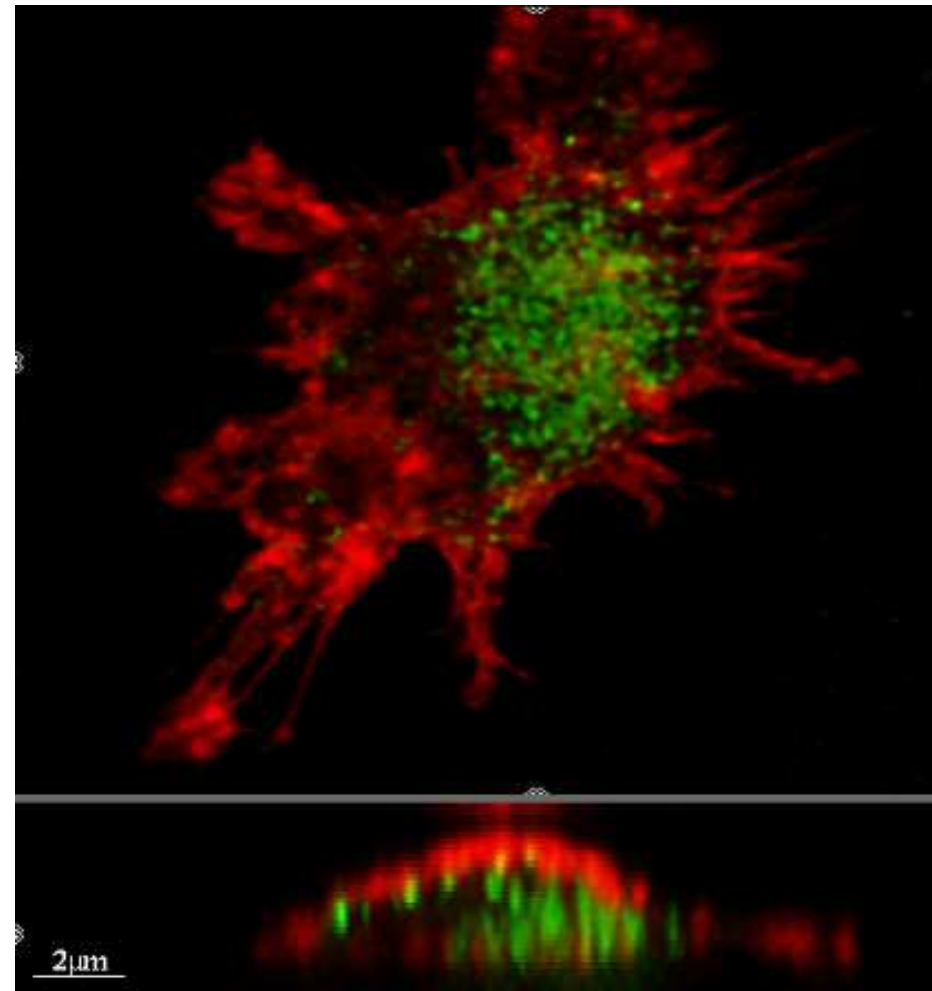

Pronikání velmi jemných částic (desítky nm) buněčnou membránou

■ 1000 nm
Polystyrene Particles

■ 78 nm
Polystyrene Particles

Barbara Rothen-Rutishauer, as quoted by A. Mayer, 12th ETH Conference on Combustion Generated Nanoparticles

Emise ze spalovacích motorů - plyny

- Oxid uhelnatý (CO) – jedovatý plyn
- Směs uhlovodíků (vyjma metanu) (NMHC)
- Oxidy dusíku (NO_x) – NO, NO₂
  - látky podílející se na tvorbě přízemního ozonu a smogu
- Těkavé organické sloučeniny (VOC) odpařené z paliva
- Toxické látky, zejména formaldehyd, acetaldehyd, benzen, acrolein, 1,3-butadien, a směs plynných, kapalných a pevných organických látek vznikajících spalováním nafty ve vznětových motorech
- Metan (CH₄)
- Oxid uhličitý (CO₂)
  - Skleníkové plyny

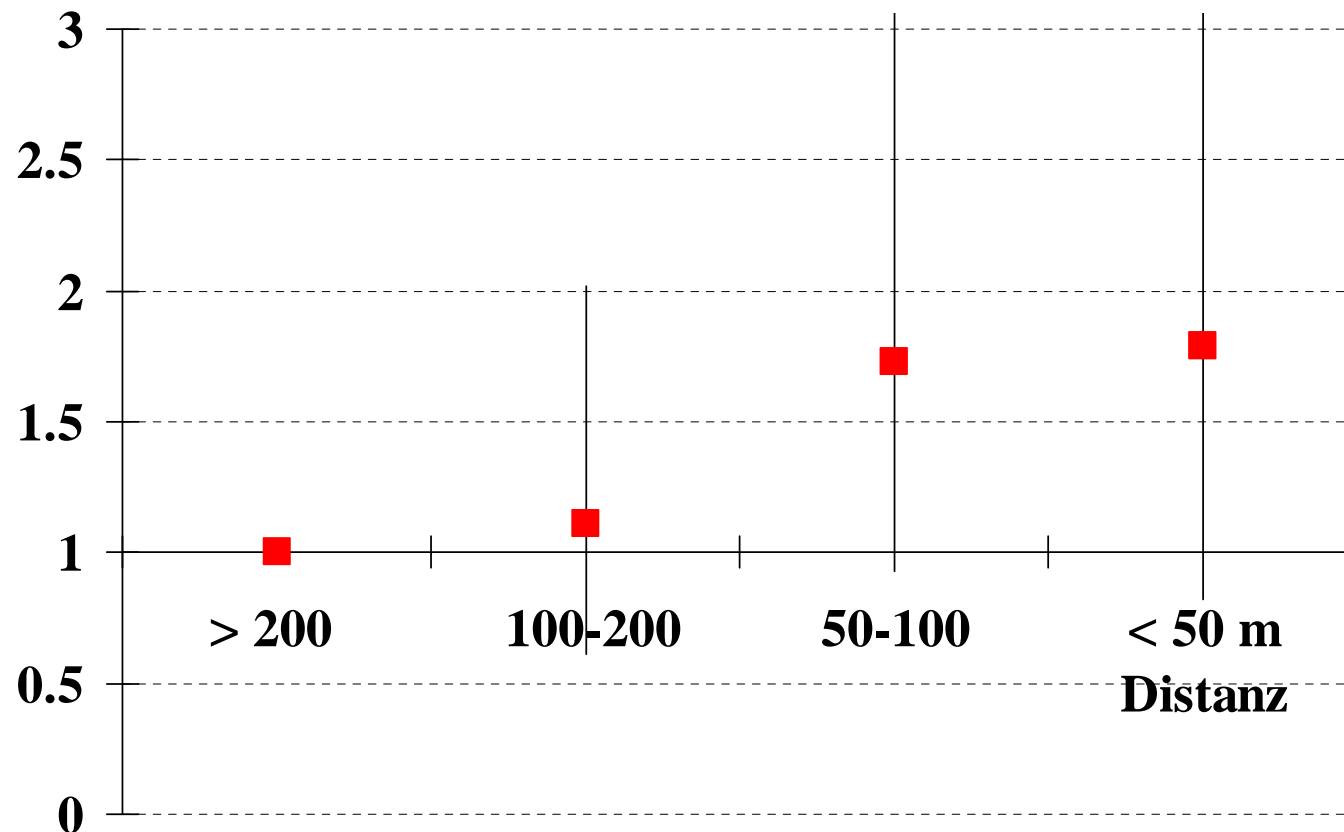
Poměrné riziko infarktu myokardu v závislosti na vzdálenosti od komunikace s vysokou intenzitou dopravy

3399 pacientů, věk 45-75, Essen, Germany

(A. Mayer, TTM, Switzerland)

Risiko OR

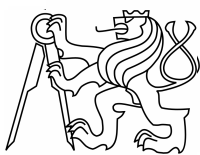

Hoffmann 2006

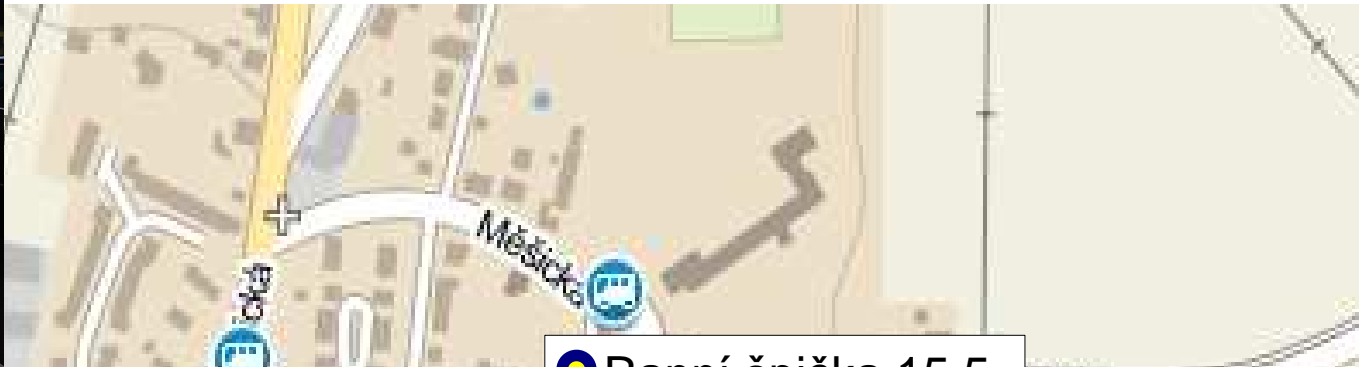
Prostorové rozložení imisí PM₁₀ (ATEM / Praha – Životní prostředí 2009)

suspendované částice frakce PM₁₀

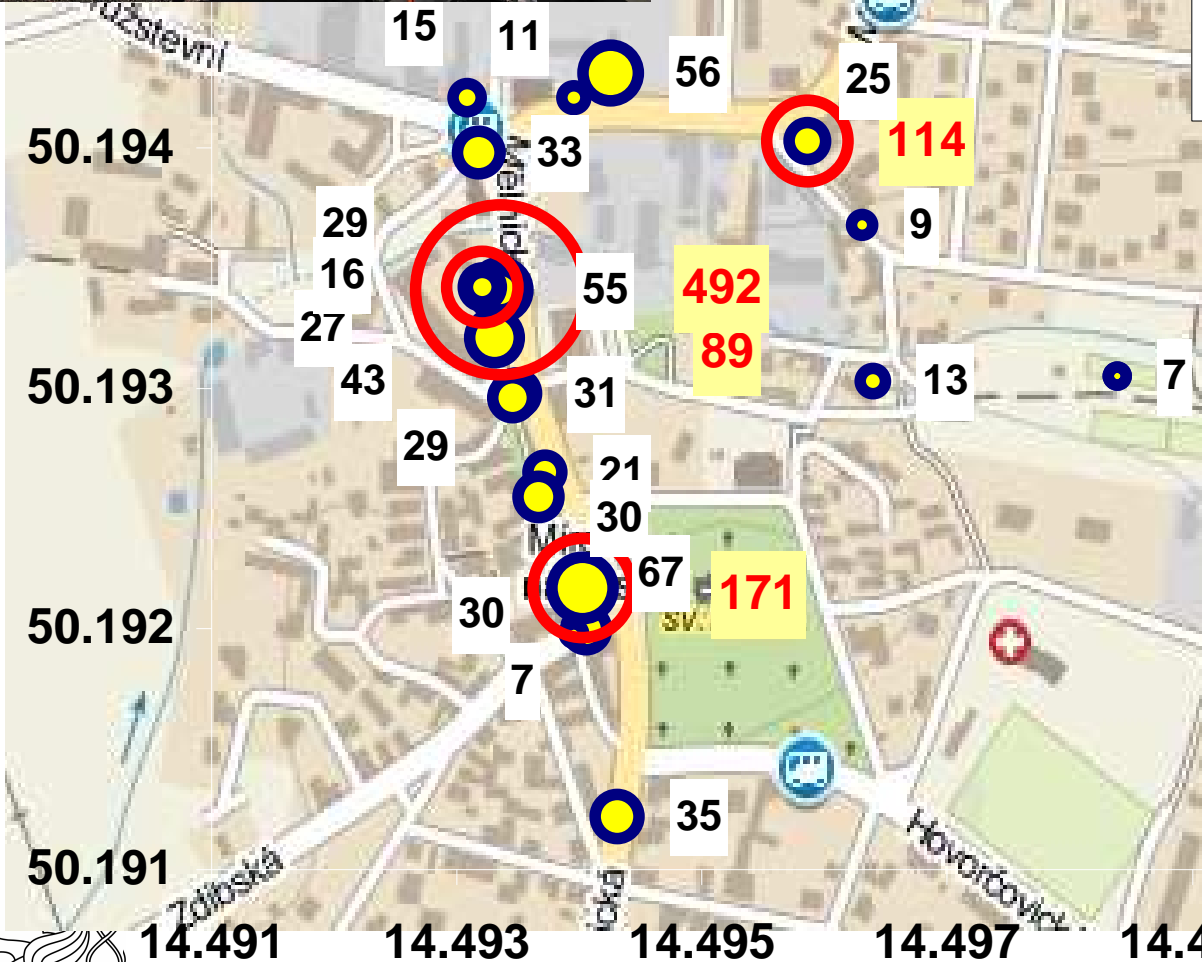

Celkové počty částic 10-500 nm Líbeznice, 15. 5. 2014, ranní špička

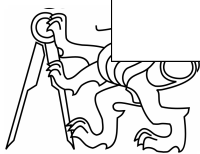
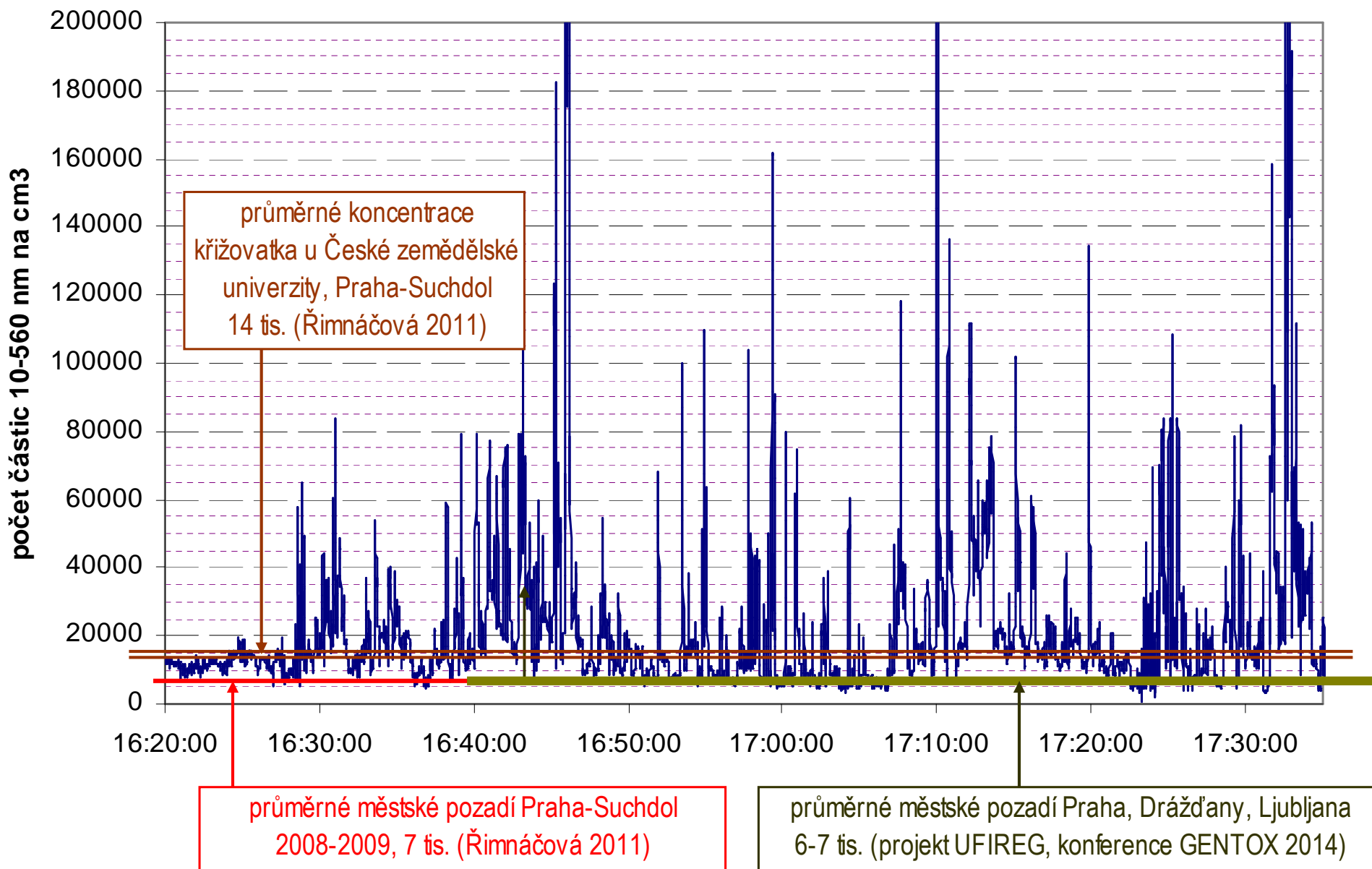
- Ranní špička 15.5.
- Kouřící vozidla

Líbeznice, 12. 5. 2014, odpolední špička

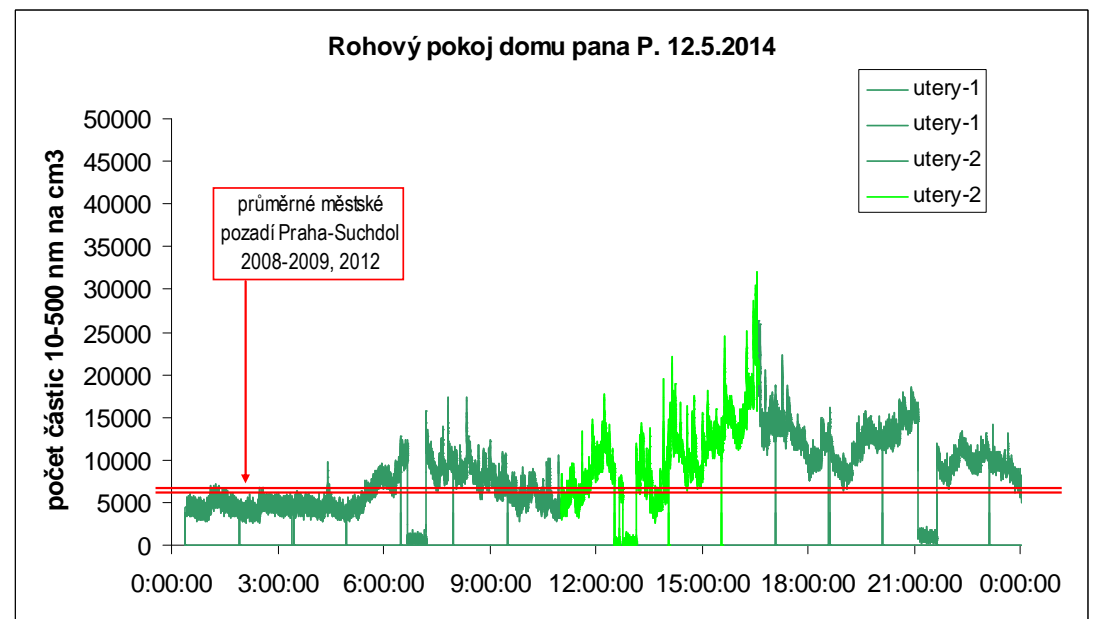
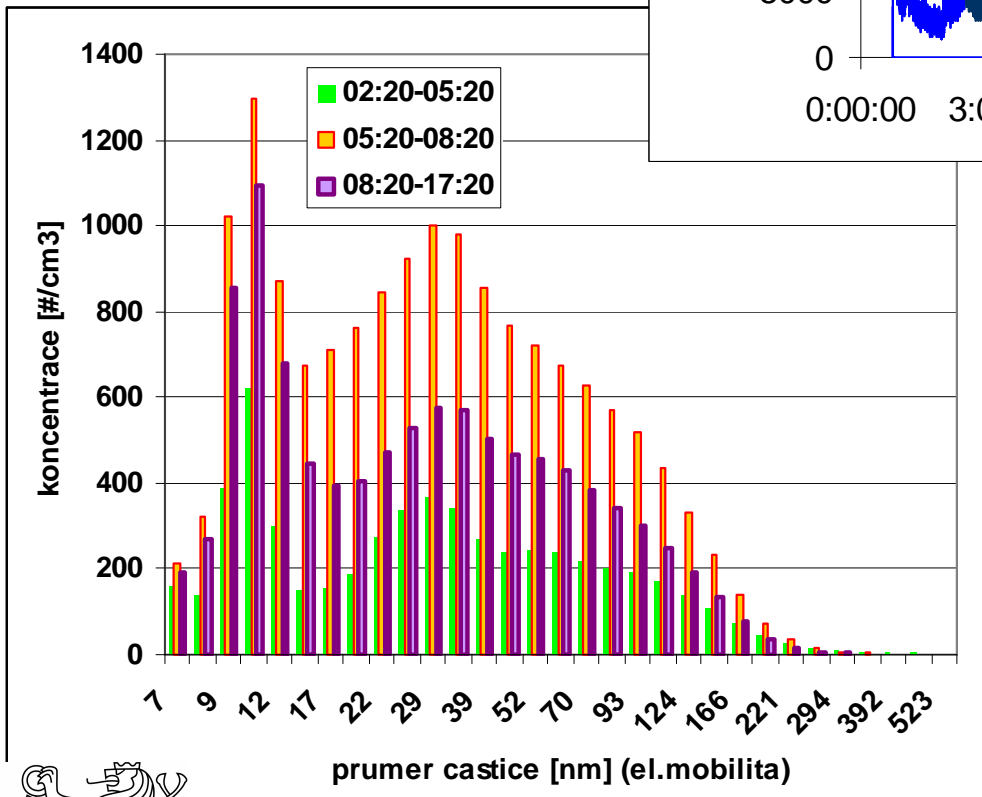
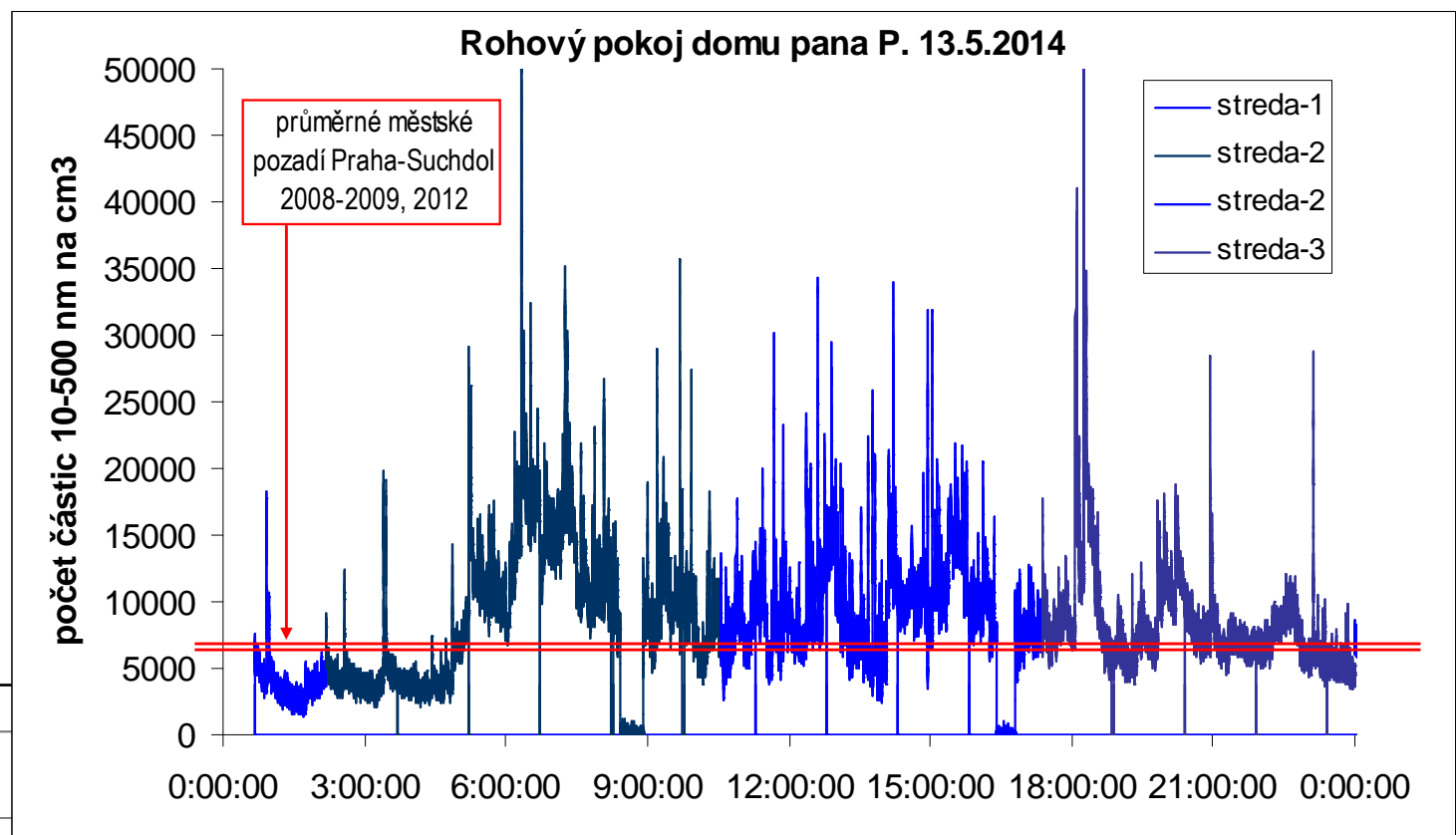
Celkové počty částic 10-500 nm

Venkovní ovzduší podél trasy tranzitní dopravy 12.5.2014

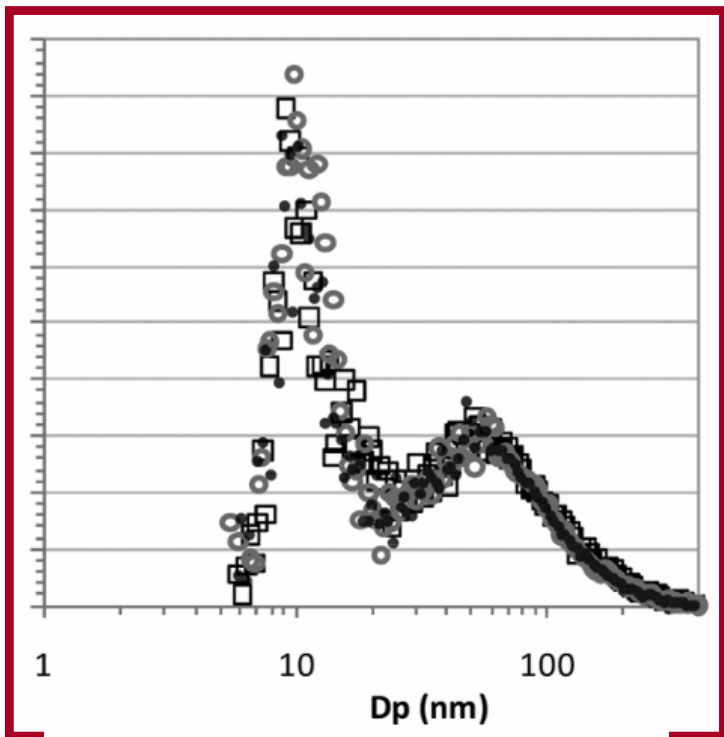

Koncentrace částic v obytném domě u silnice Líbeznice, 13.5.2014

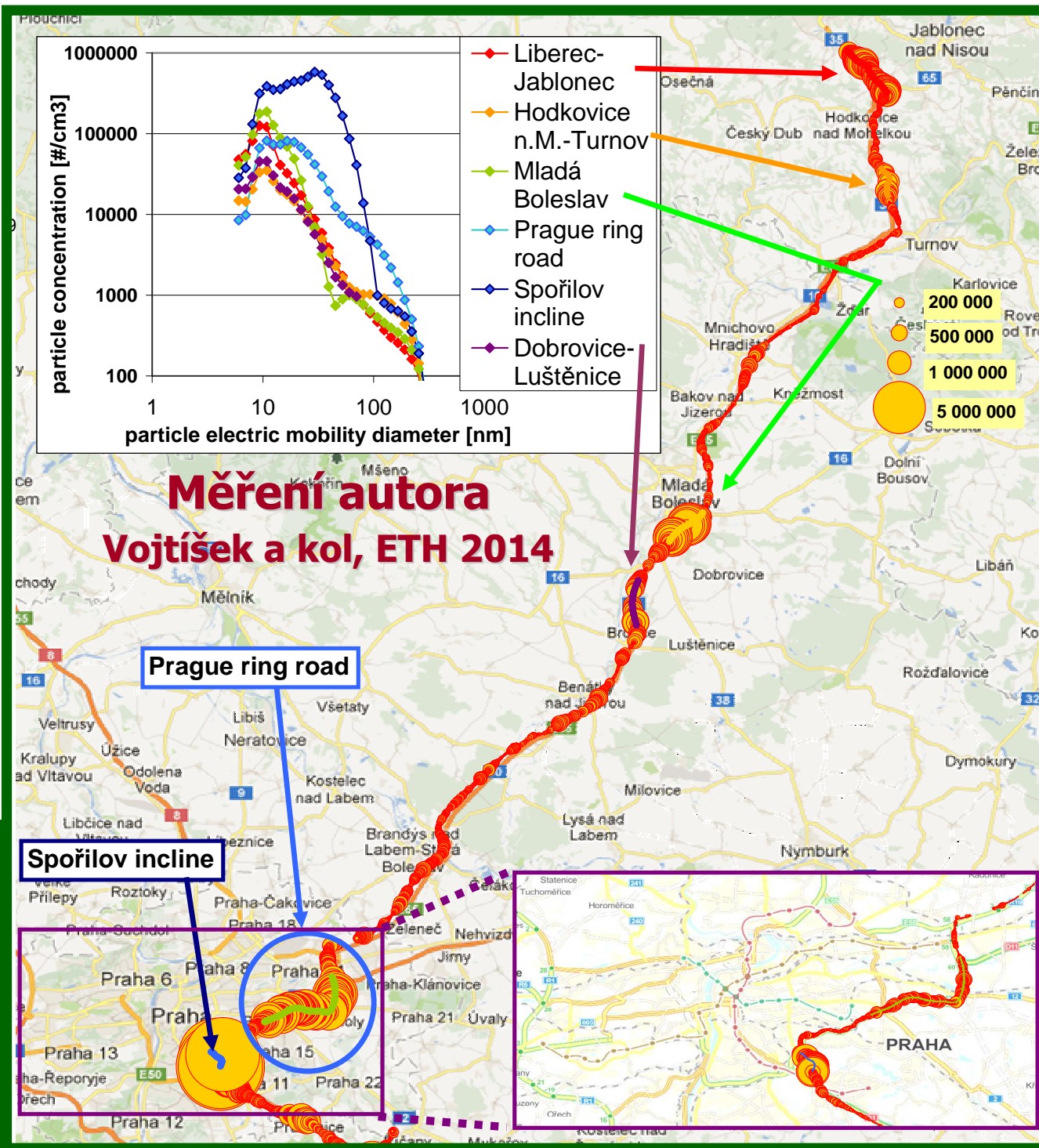

Velikostní spektra

Naftový motor
Ronkko a kol, EST 2013

Velikostní spektra a počet částic 5-500 nm cca 1,5 m nad silnicí

Spořilov – nanočástice v ovzduší

~ 10^4 částic/cm³ klidná část Spořilova

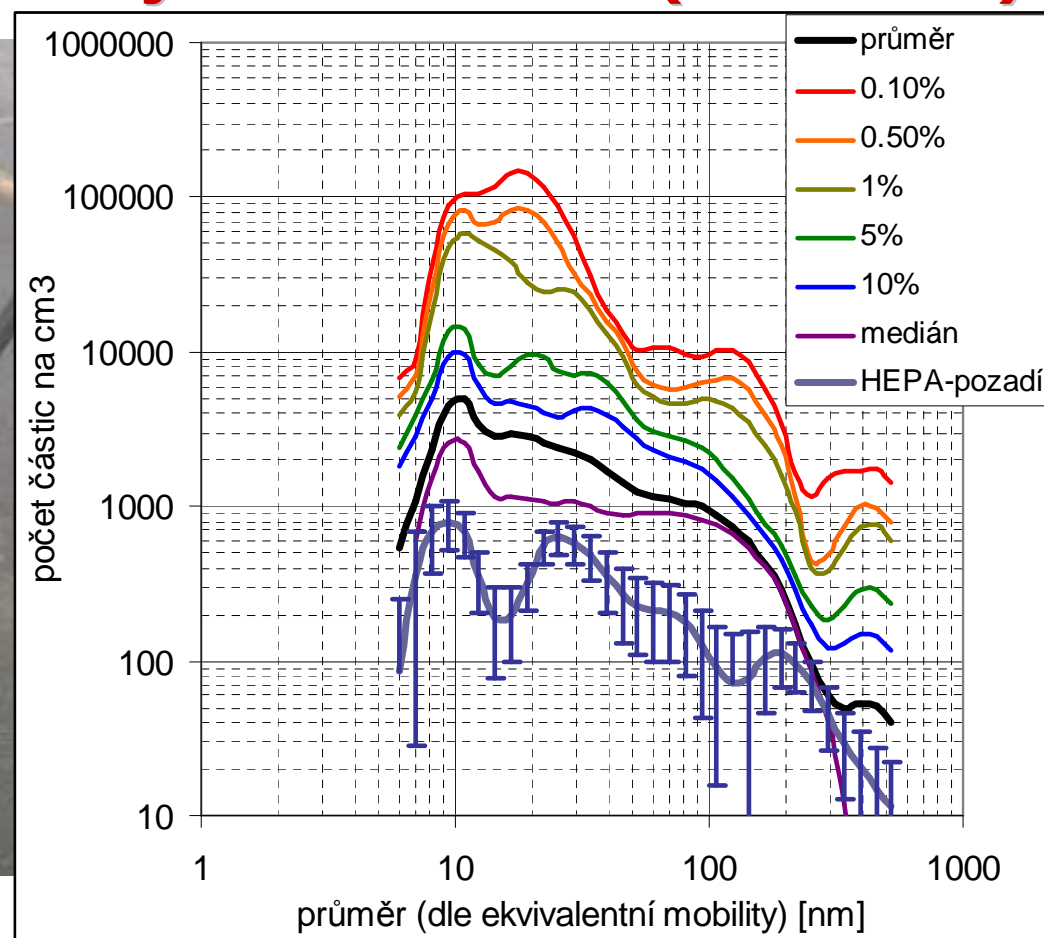
~ 10^5 #/cm³ podél Spořilovské

10^5 - 10^6 + #/cm³ exponované křižovatky

10^4 - 10^7 #/cm³ vně vozidla

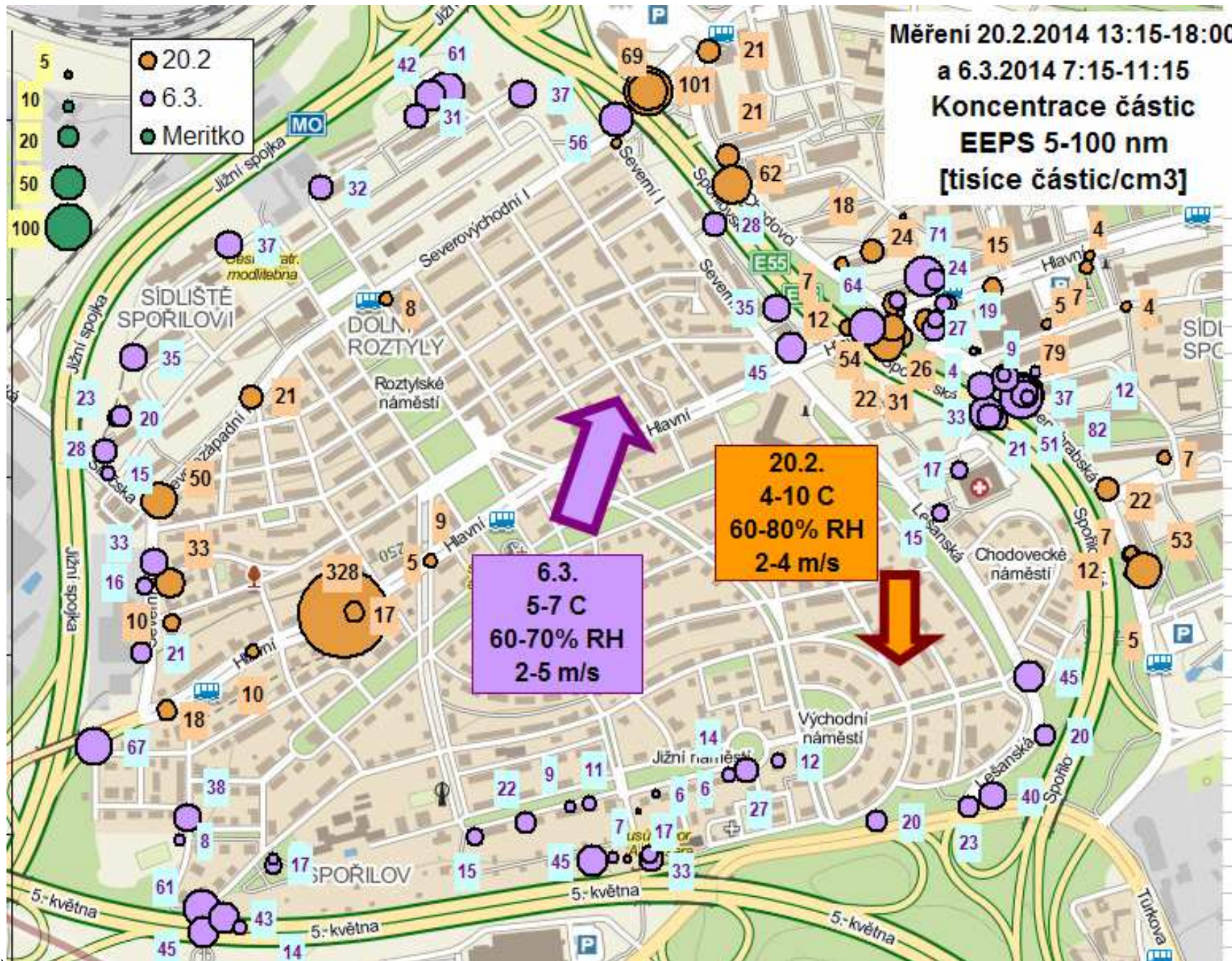
(jízda Liberec-výjezd z Prahy po D1)

90-95% jsou nanočástice (do 100 nm)

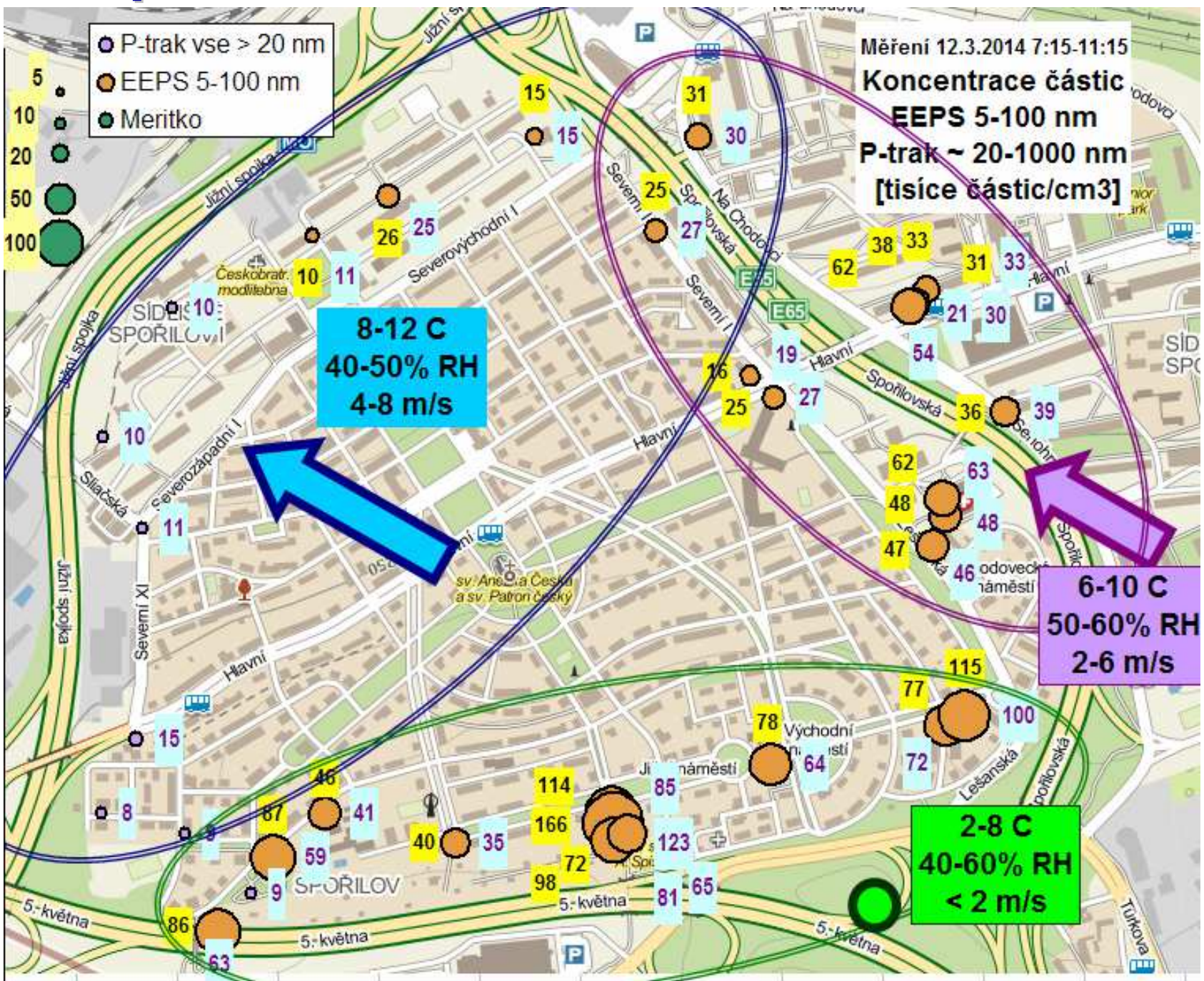

Spořilov – koncentrace nanočástic 20.2. a 6.3.

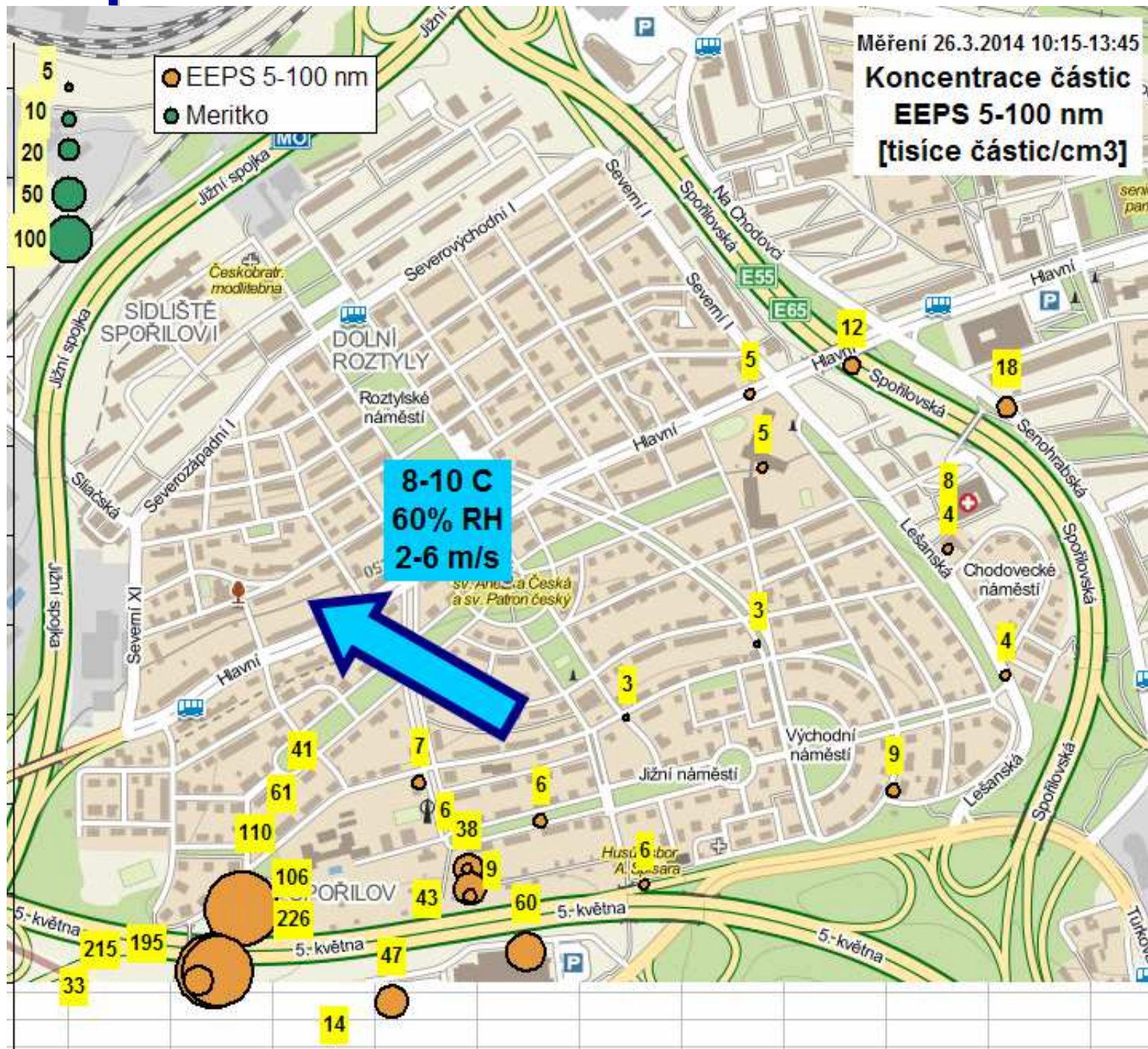

Spořilov – koncentrace nanočástic 12.3.

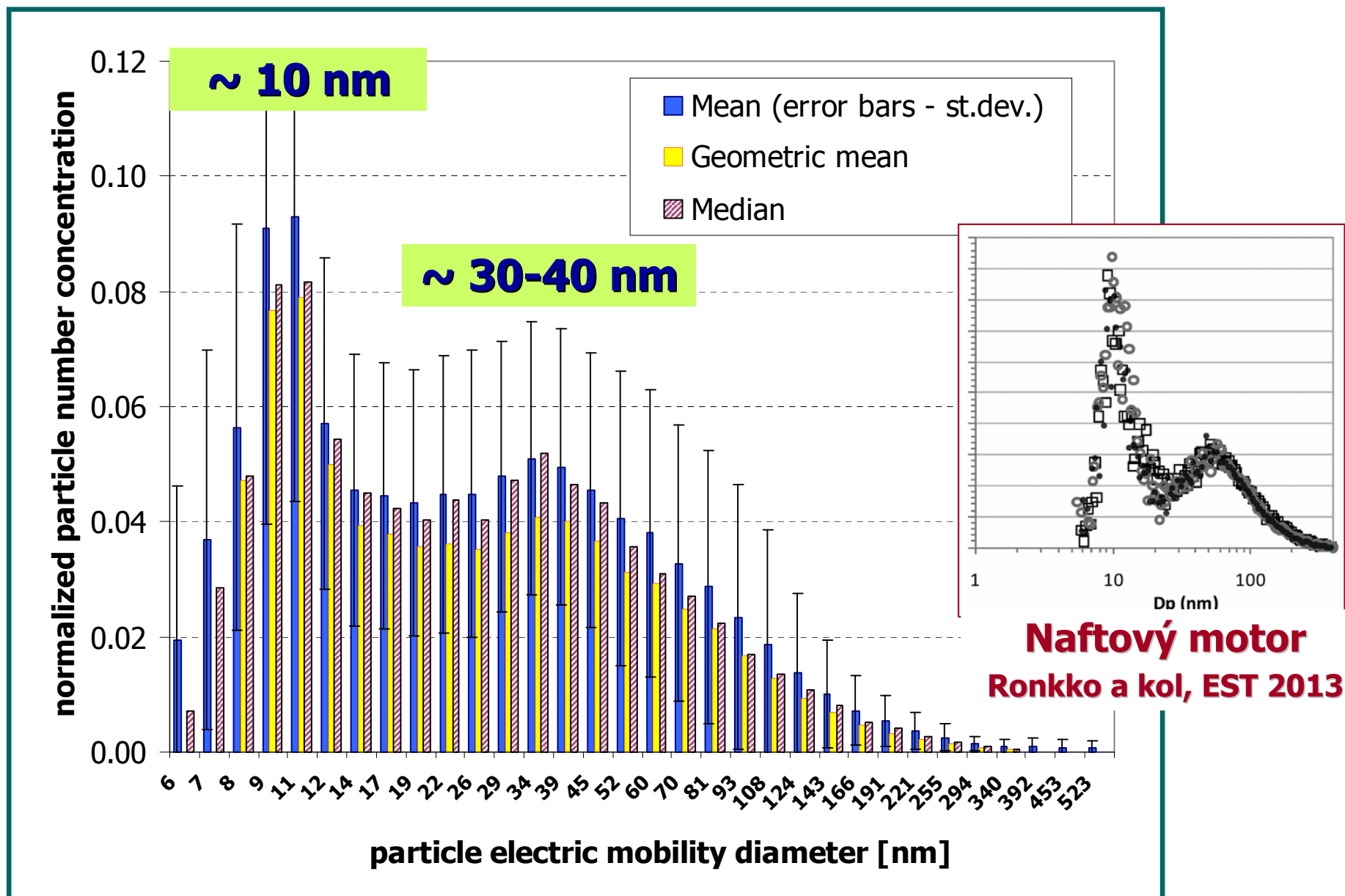

Spořilov – koncentrace nanočástic 26.3.

Velikostní spektrum částic v ovzduší u silnice Spořilov, únor 2014, průměr 40 lokalit

Vojtíšek a kol., NanoCon 2014

Nanočástice v městském ovzduší:

- nejvíce částic ve výfukových plynech je v kategorii „nano“ (< 100 nm), nejčastěji nízké desítky nanometrů
- tyto emitovány spalovacími motory uprostřed ulic, ne z komínů
- tyto také podél frekventovaných ulic nalezeny
- tyto se usazují v plicích, pronikají do krve

- není zřejmé, že významný podíl mají stacionární zdroje (větší částice, komíny)

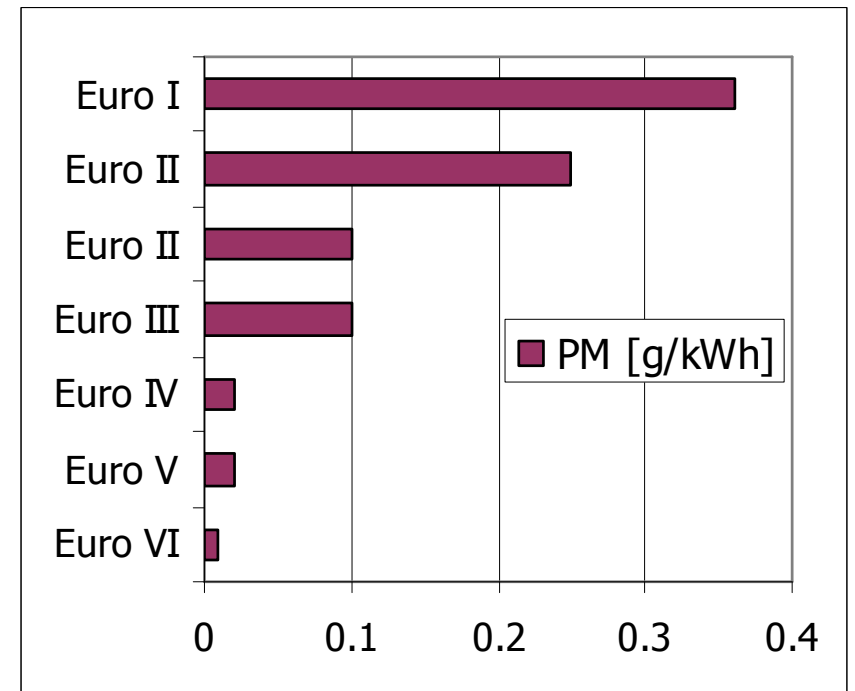
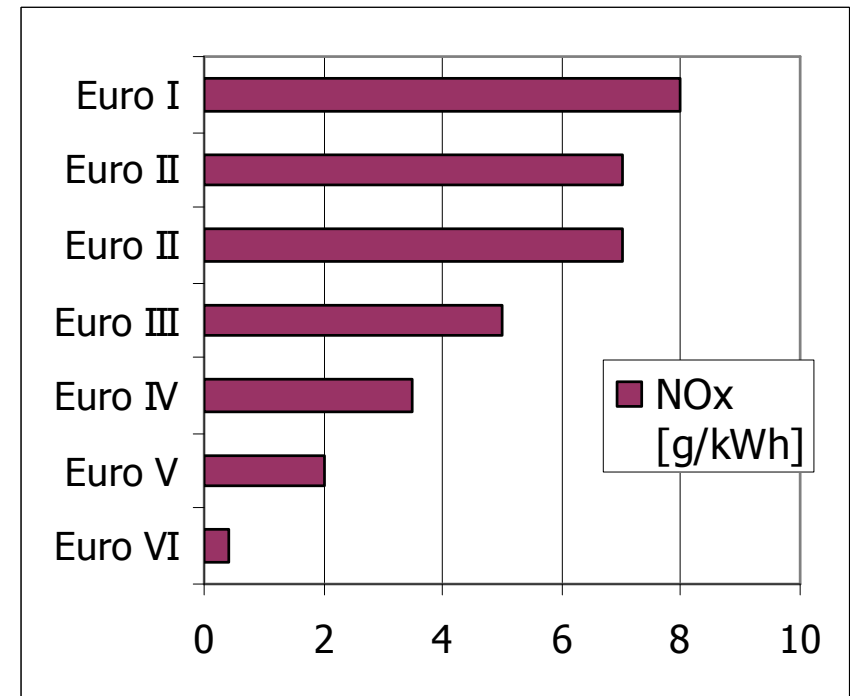
Emisní limity vs. reálné emise

Máme přísnější EURO limity, ale kvalita ovzduší se nezlepšuje.

Reálný provoz - emise vyšší než při homologačních testech.

Malý počet vozidel - velký podíl na celkových emisích.

Zvyšující se intenzita dopravy.

Možnosti současné technologie naftových motorů: Ve výfuku méně / stejně částic než ve vzduchu

Euro 5 limit: 5 mg/kWh ~ 1 mg/m³

Euro 6 limit: 6x10¹¹ částic/kWh ~ 10⁵ částic/cm³

**EURO 5 – DOC, DPF (particle filter), no SCR
2012 Iveco Daily, 3.0-liter Iveco engine**

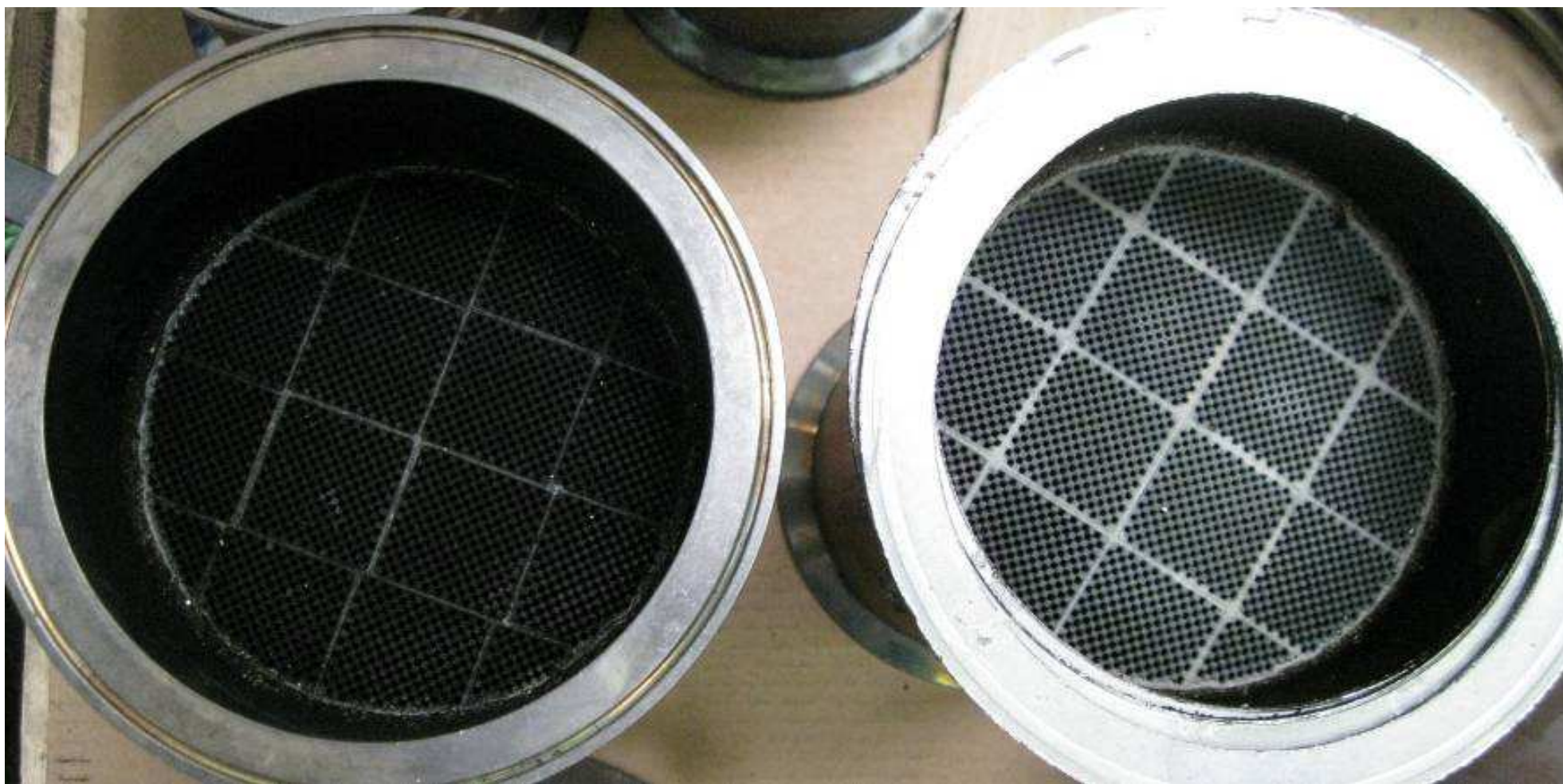
**Tento vůz a např. autobusy v New Yorku:
Méně částic na m³ ve výfuku než v
ostravském vzduchu v zimě**

Filtry částic

(účinnost 90 až 99,99%)

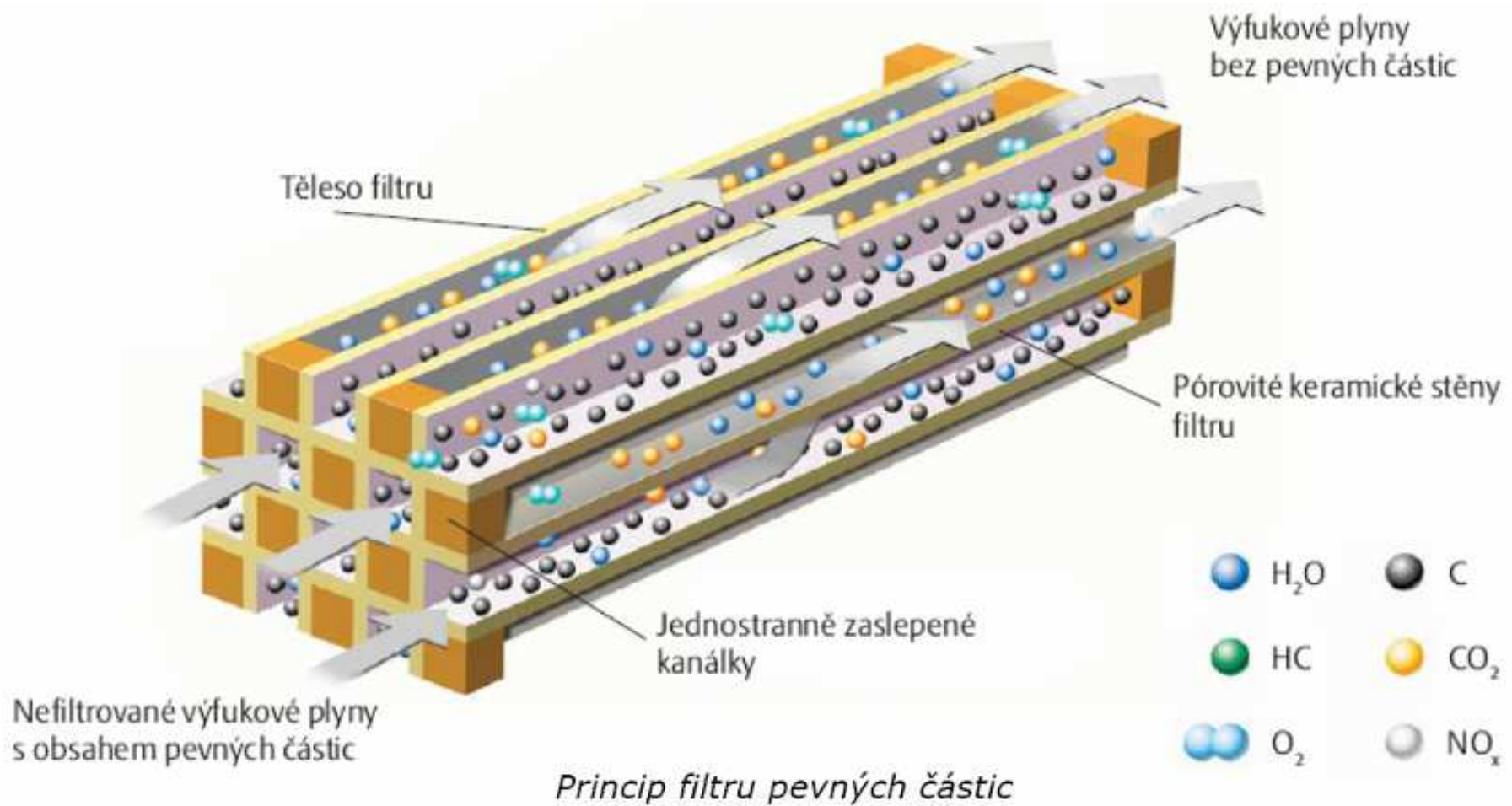

Vstupní strana

Výstupní strana

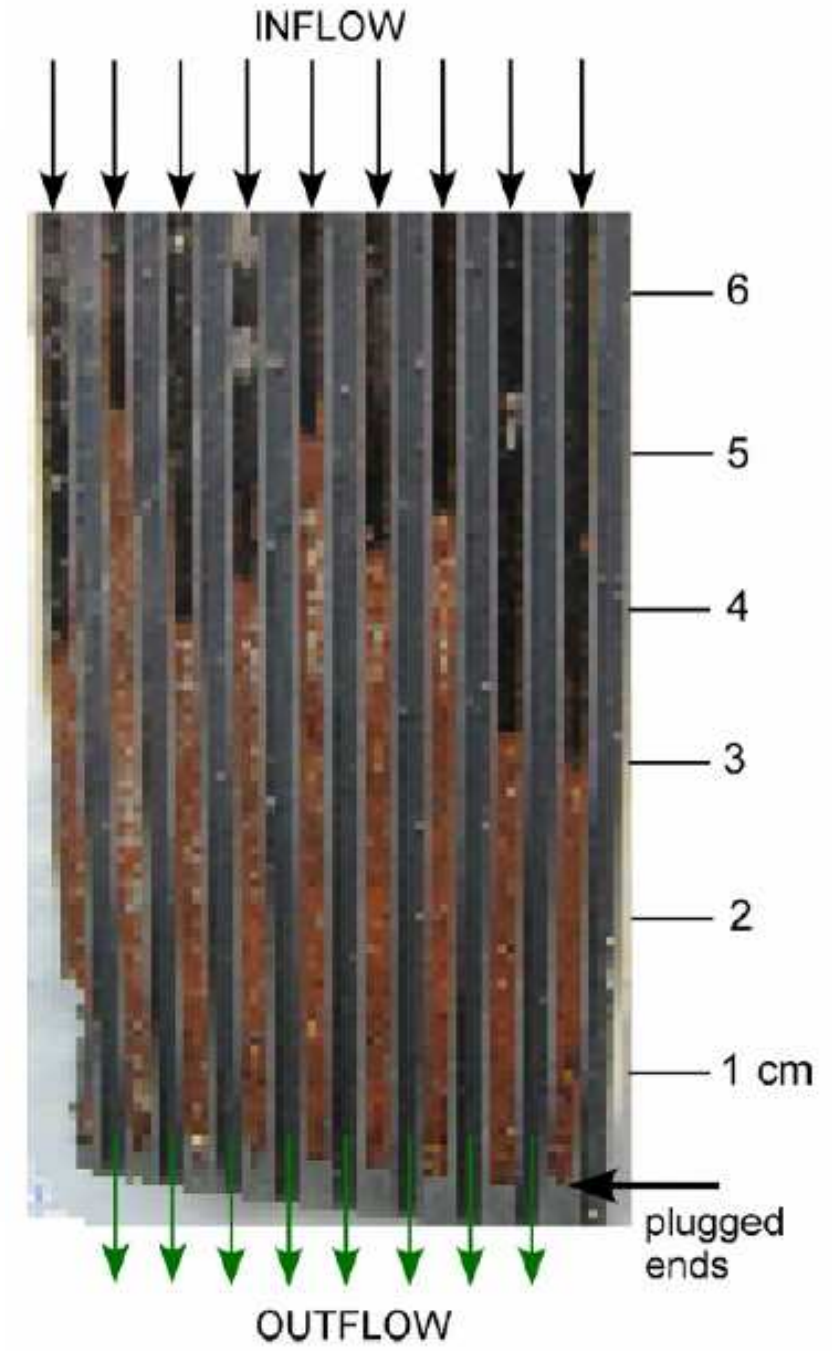
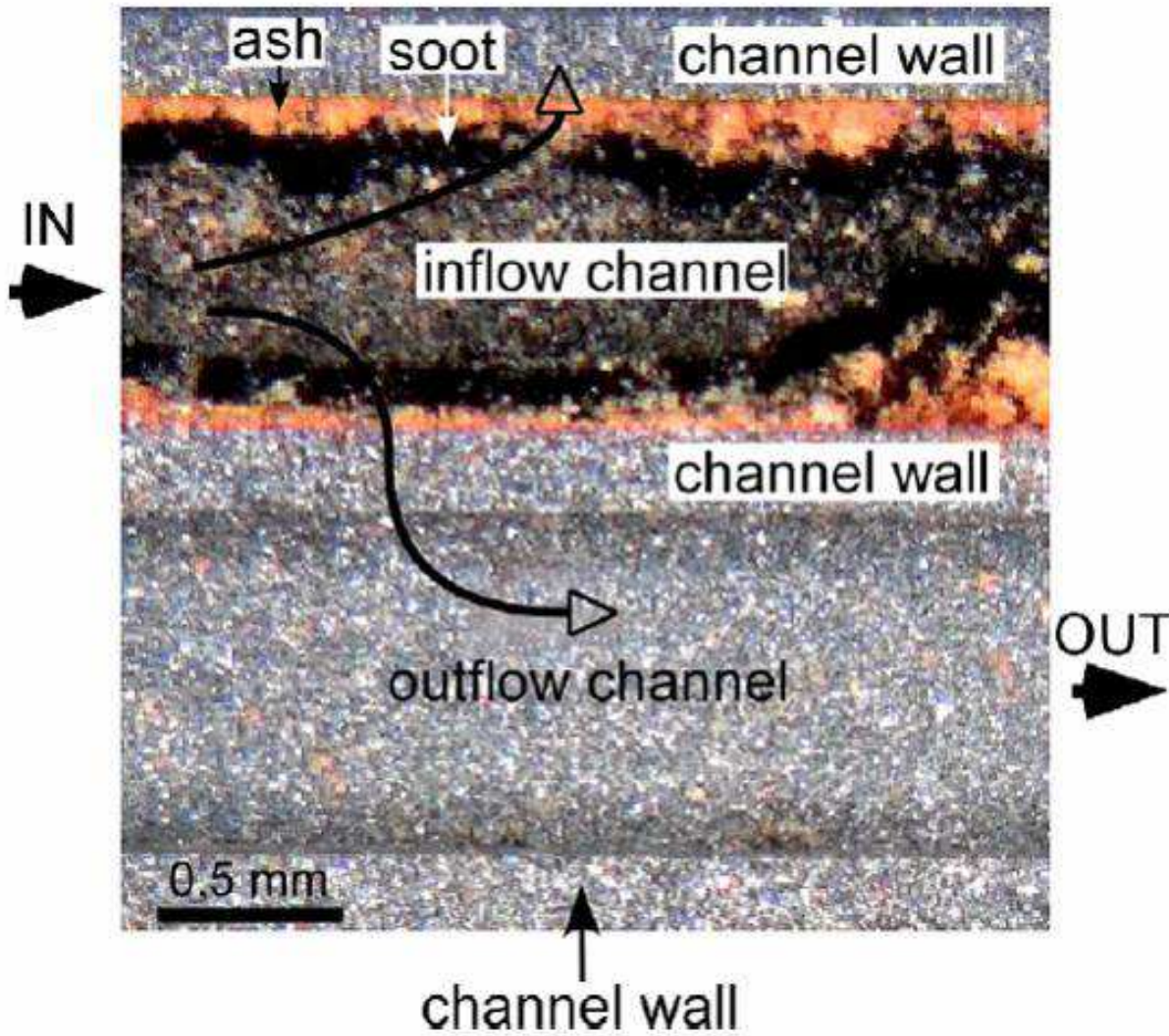

Filtr částic

Filtr částic

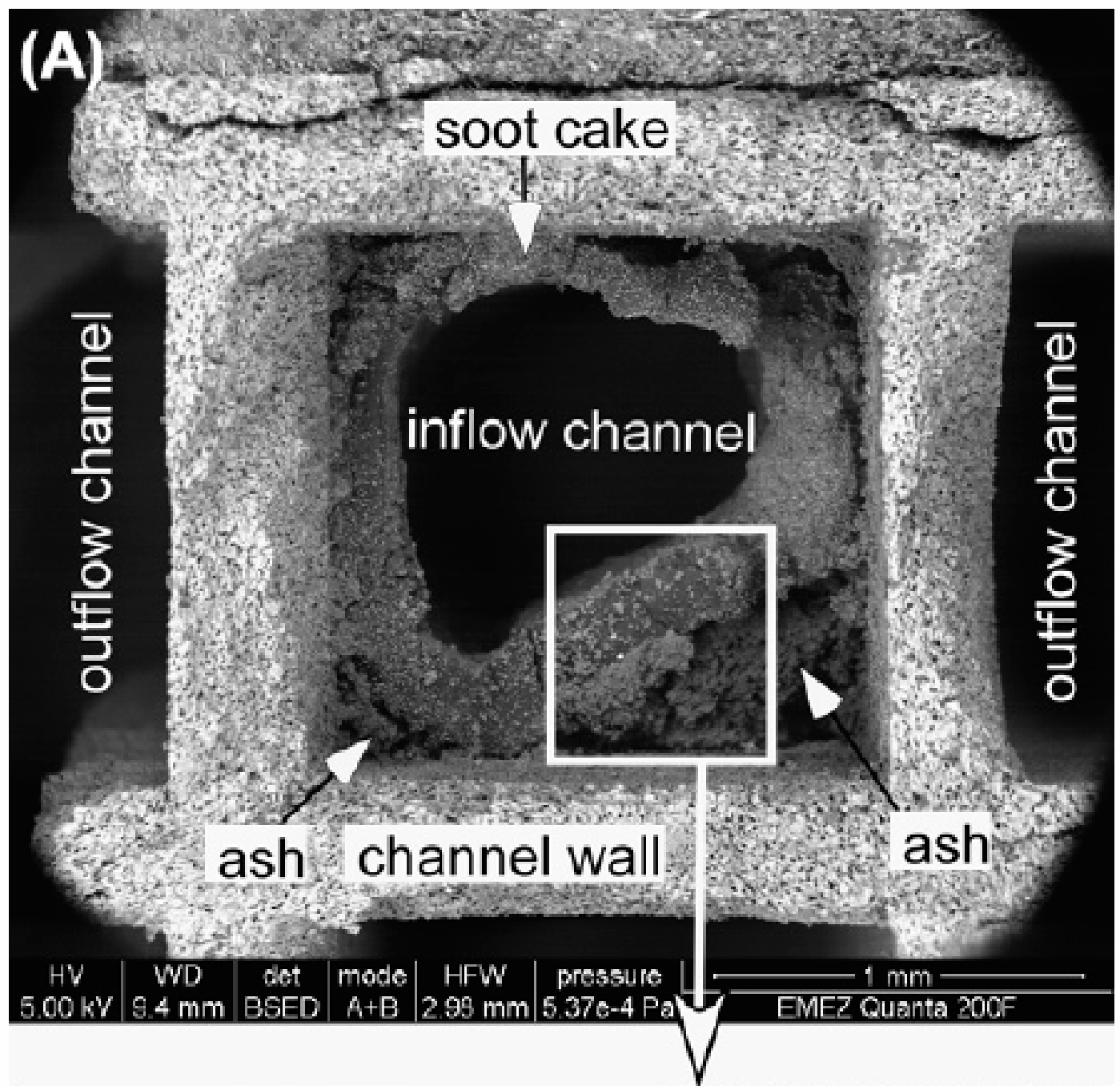

A. Liati, P. Dimopoulos Eggenschwiler / Combustion and Flame 157 (2010) 1658–1670

Filtr částic

A. Liati, P. Dimopoulos
Eggenchwiler / Combustion and
Flame 157 (2010) 1658–1670

Filtry částic lze instalovat dodatečně – „retrofit“ (Pilotní projekt, World trade center, New York, 2003)

**Dnešní technologie umožňuje
velmi nízké emise částic.
V ČR je využívána minimálně.**

**Euro 5, kdesi v Praze
(bez DPF)**

**Motor s DPF
Nidau, Švýcarsko**

Filtry částic (DPF) fungují, ale ... jsou v EU normou, nebo jsou privilegiem bohatších a pokrokovějších zemí a regionů? Český inzerát na odstranění DPF z dovezených vozidel

Filtr částic má nulovou účinnost, je-li odmontovaný nebo zničený.

Je nesmyslné požadovat filtry na nových vozidlech, a zároveň povolovat jejich následnou demontáž/ničení.

Odstranění filtru pevných částic se zárukou | OdstraneniDPF.cz - Mozilla Firefox

800 VOLEJTE ZDARMA 800 09 09 09

Praha 5 - Láhovice

	Automobil s DPF	Automobil bez DPF
Spotřeba	Vozidla s DPF mají až o 1.5l vyšší spotřebu pohonných hmot	Nišší - není vyvolávána regenerace
Výkon	Nišší průtokovost spaliny vyfukem snižuje výkon vozidla	Vozidlo má silnější „spodek“ a vyšší maximální výkon
Servis	V servisu stojí nový DPF i 60 000 Kč	Profesionální demontáž filtru stojí u nás pouze 5480 Kč
Životnost	Ctých 50.000 km – 180.000 km s filtrem (DPF)	Životnost bez omezení
Rizika	Zachycení motorového oleje naftou, riziko úplného ucpaní	Bez rizika - definitivní odstranění filtru
Záruka	Bez záruky - pro servis je filtr pevných částic spotřební díl	Na úpravu poskytujeme prodlouženou záruku

Odstranění a vypnutí filtru pevných částic se zárukou

- Odstranění DPF se zárukou
- Plnění emisních norem EU
- Zajištění odtahu vozidla
- Sleva pro taxislužbu -15%

Objednejte si odstranění filtru DPF se slevou 2 000 Kč

Profesionální demontáž filtru pevných částic se zárukou. Snižuje spotřebu a celkových nákladů na provoz vozidla.

Objednejte je: **51 hodin 41 minut 39 sekund**

Novinky ze světa automobilismu

- Jeep Grand Cherokee SRT První třetí dojezd
- Video: Cadillac čistý golfový míček. V rychlosti 100 km/h
- David Coulthard se s Mercedesem SLS AMG Roadster vypravil do Grimsbyho ledy.
- Audi SQ5 TDI se představuje na stránce videa

Malé procento motorů ve špatném stavu = velký podíl na celkových emisích

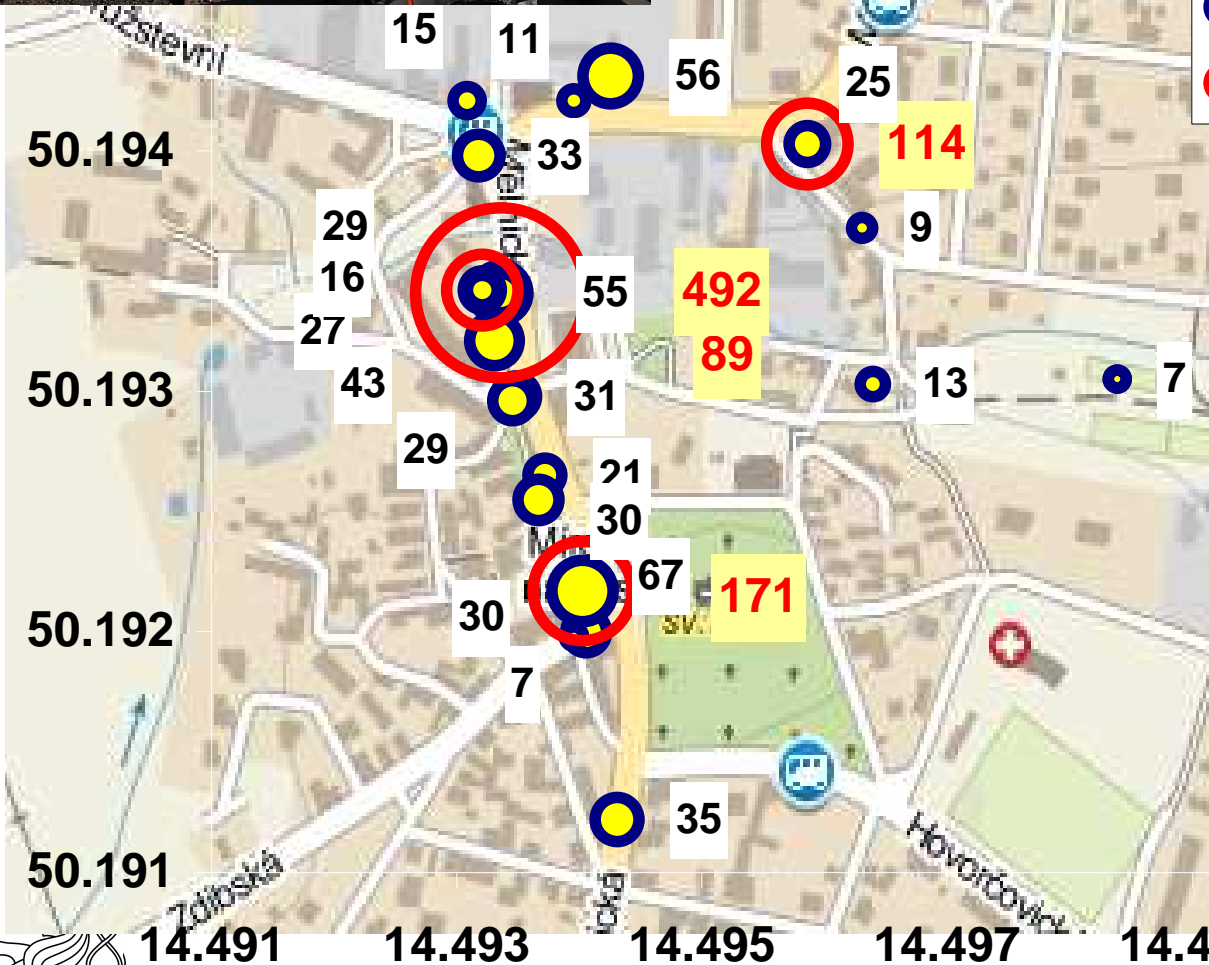
Malé procento motorů ve špatném stavu = velký podíl na celkových emisích

Celkové počty částic 10-500 nm Líbeznice, 15. 5. 2014, ranní špička

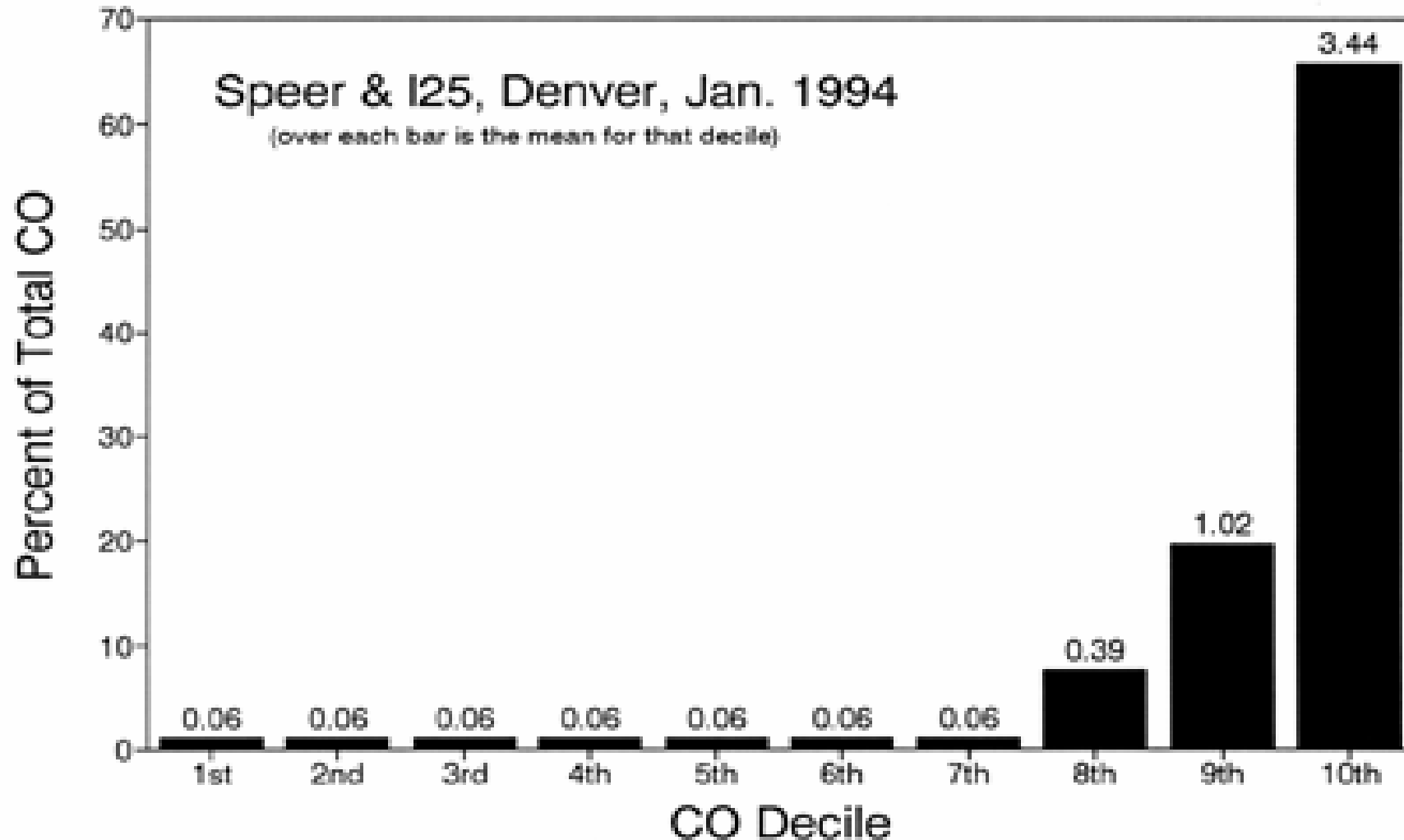

- Ranní špička 15.5.
- Kouřící vozidla

Malé procento motorů ve špatném stavu = velký podíl na celkových emisích

*Graph: Prof. Donald Stedman, University of Denver,
University lecture on vehicle emissions, 1995*

Měření emisí plyných látek a částic za reálného provozu

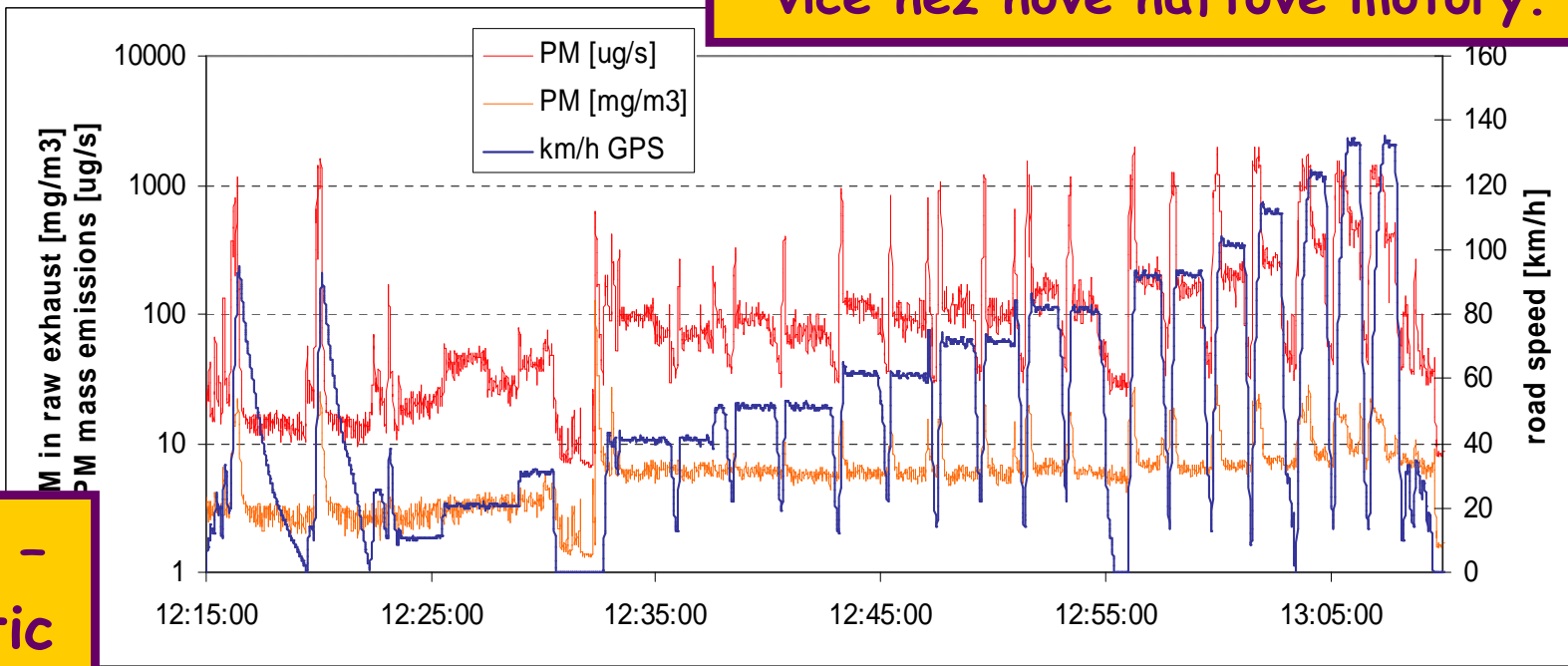
Škoda Fabia, zážehový motor 1,4 MPI

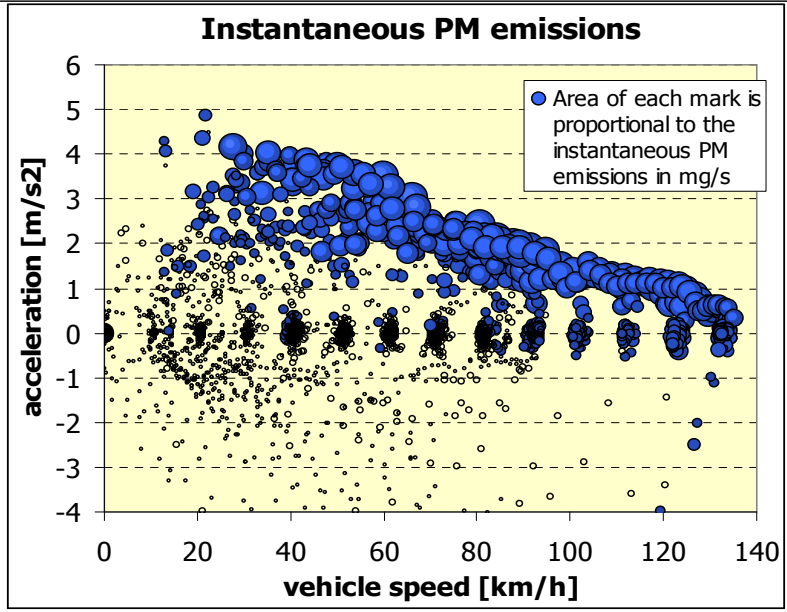
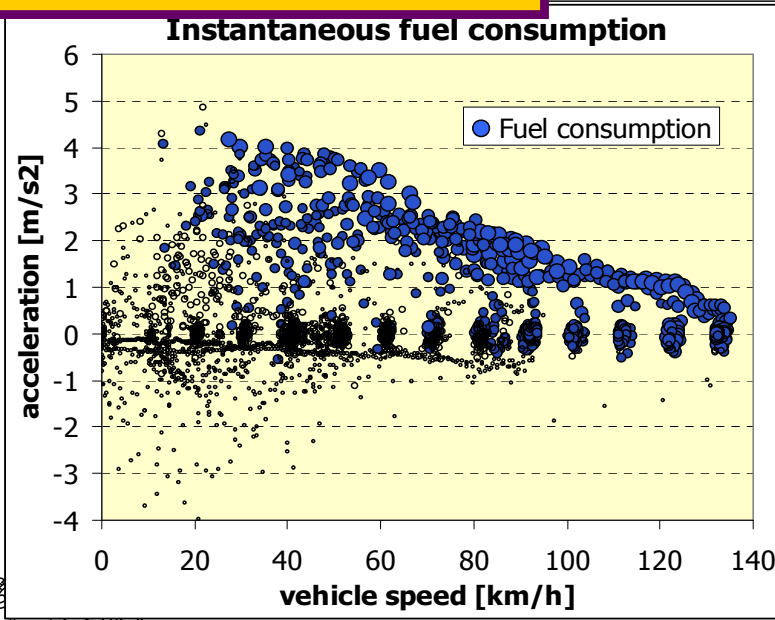
Škoda Fabia, zážehový motor 1,4 MPI

Benzinové motory produkují částice také - v poslední době více než nové naftové motory.

Jízda po letišti -
ustálené rychlosti a akcelerace (pokusná měření)

Vysoké zatížení - vyšší emise částic

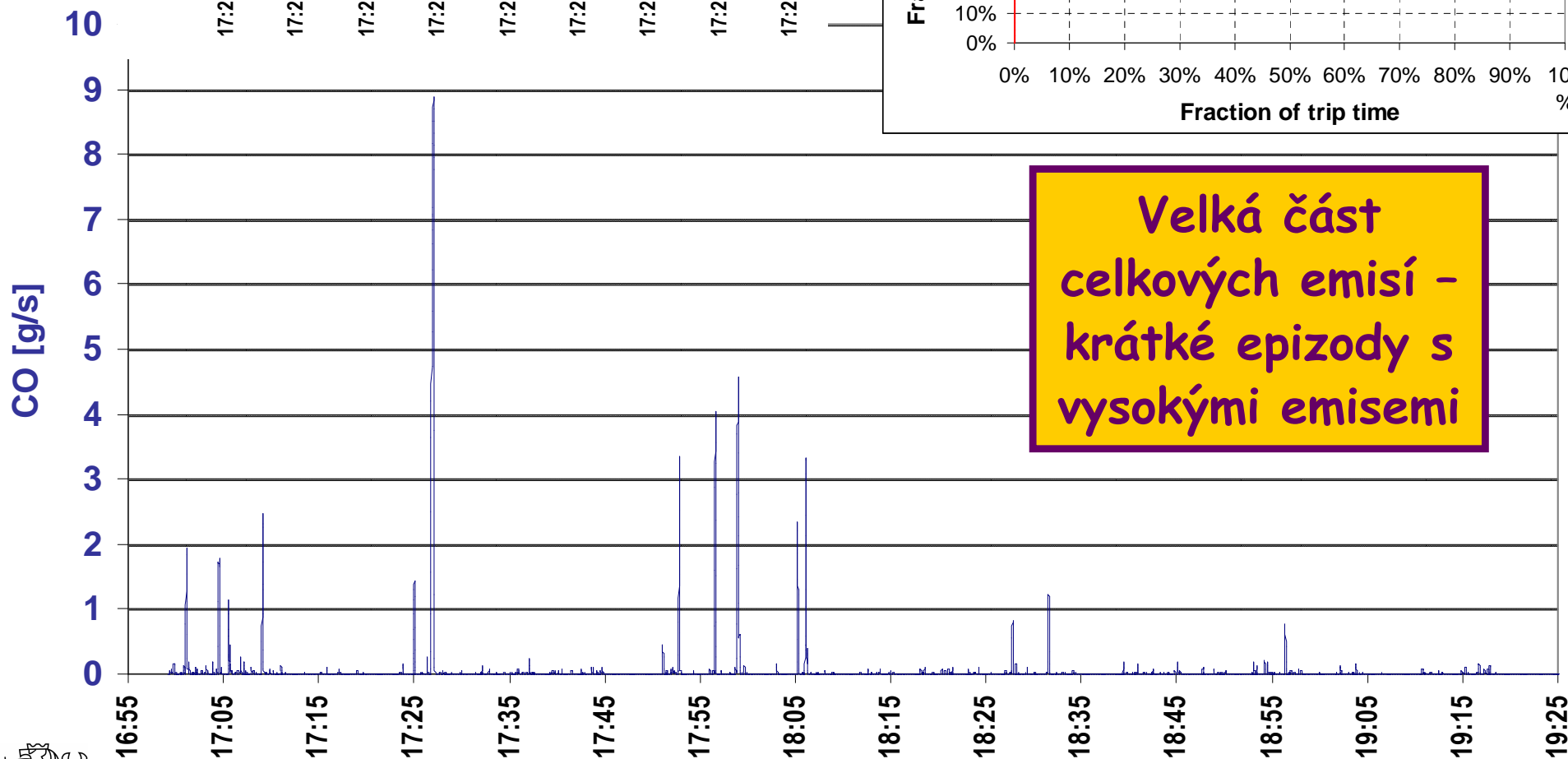
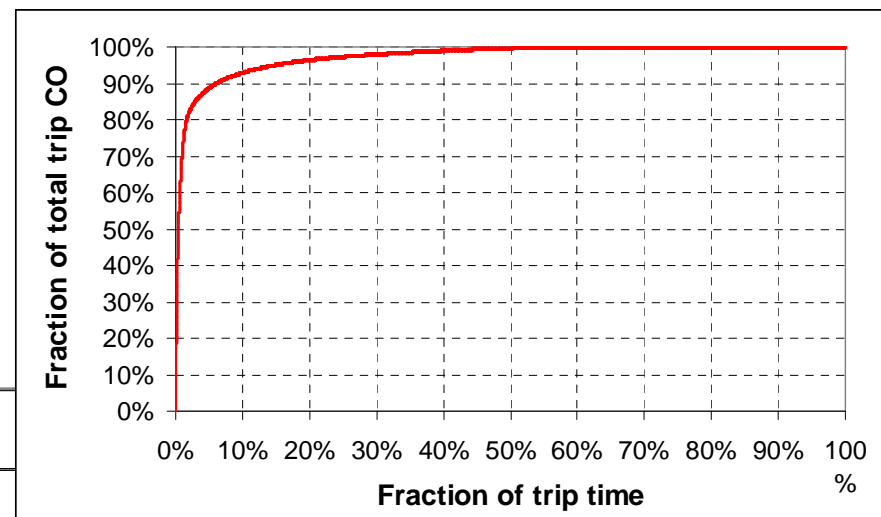
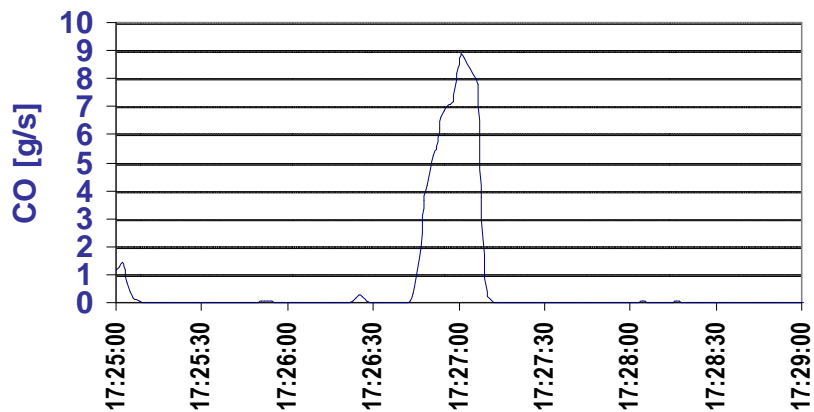
Okamžitá spotřeba paliva a emise v závislosti na okamžité rychlosti a zrychlení - při vysokých zrychleních jsou emise částic neúměrně vyšší než spotřeba paliva

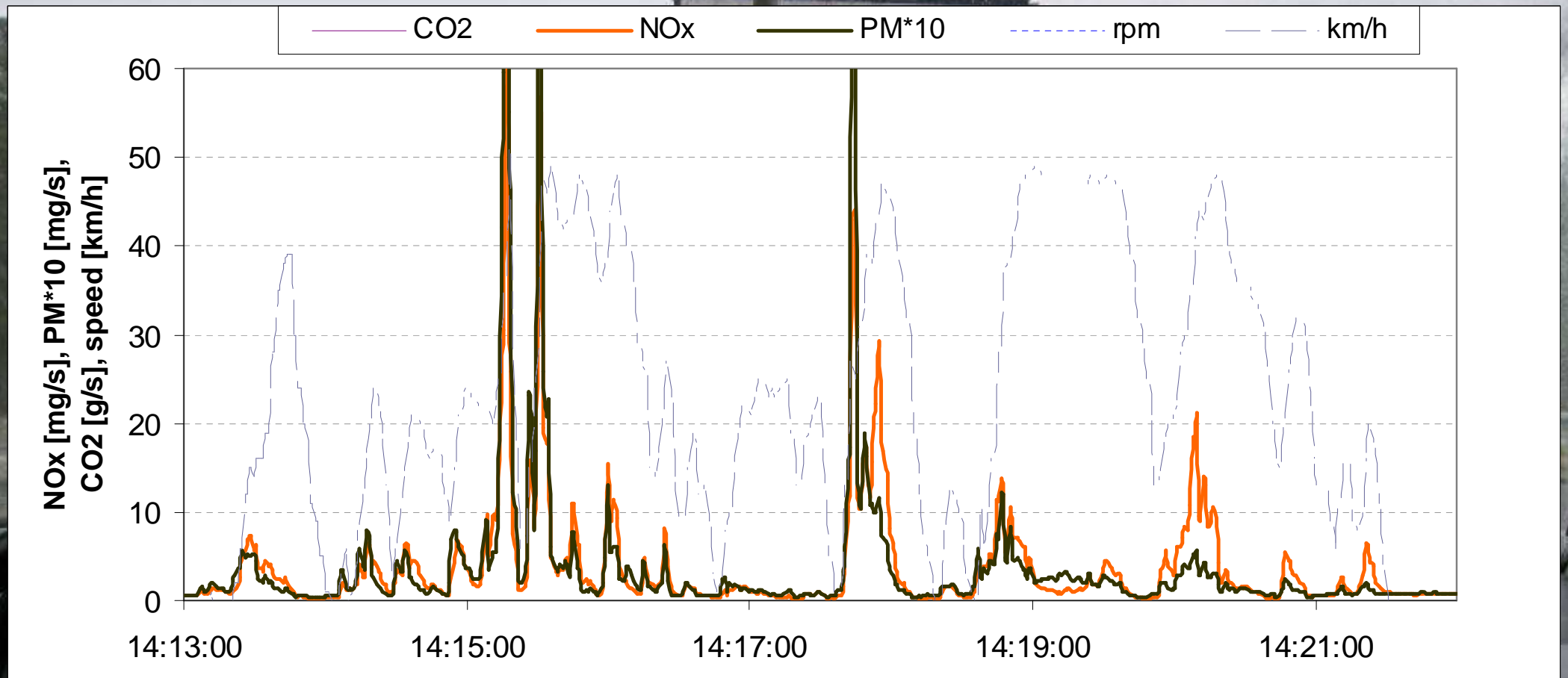
Jízda po dálnici

Osobní automobil, benzinový motor, 138 kW

Jízda po městě

Osobní automobil Škoda Octavia, naftový motor, 103 kW

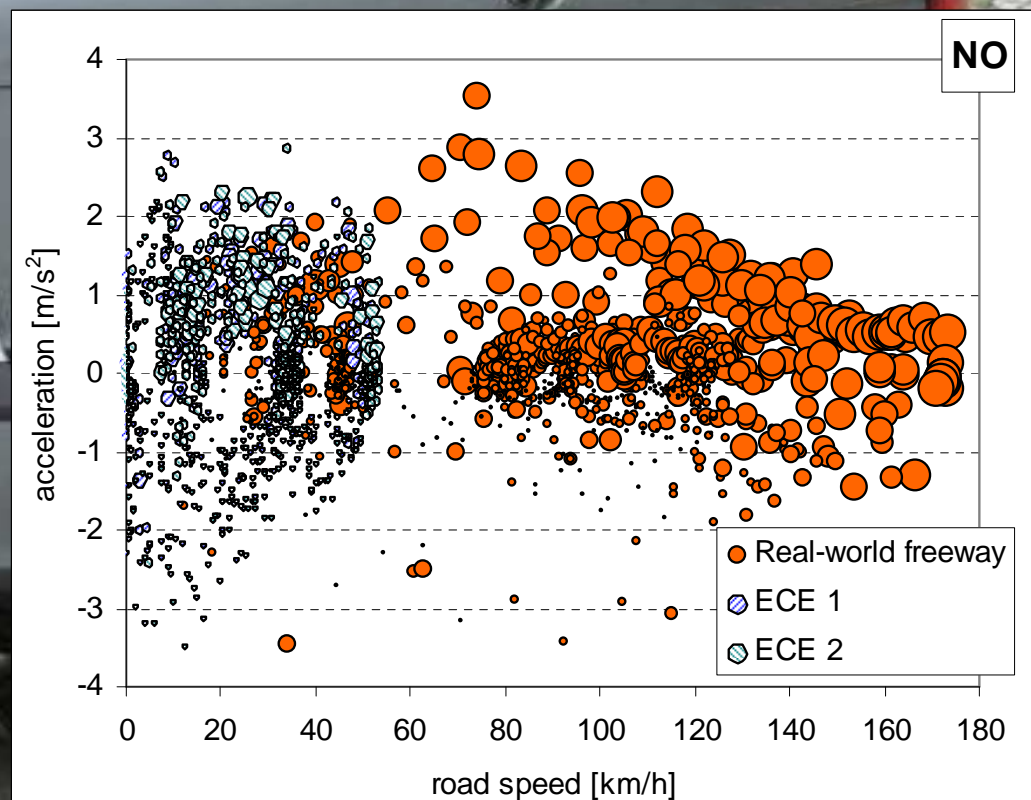
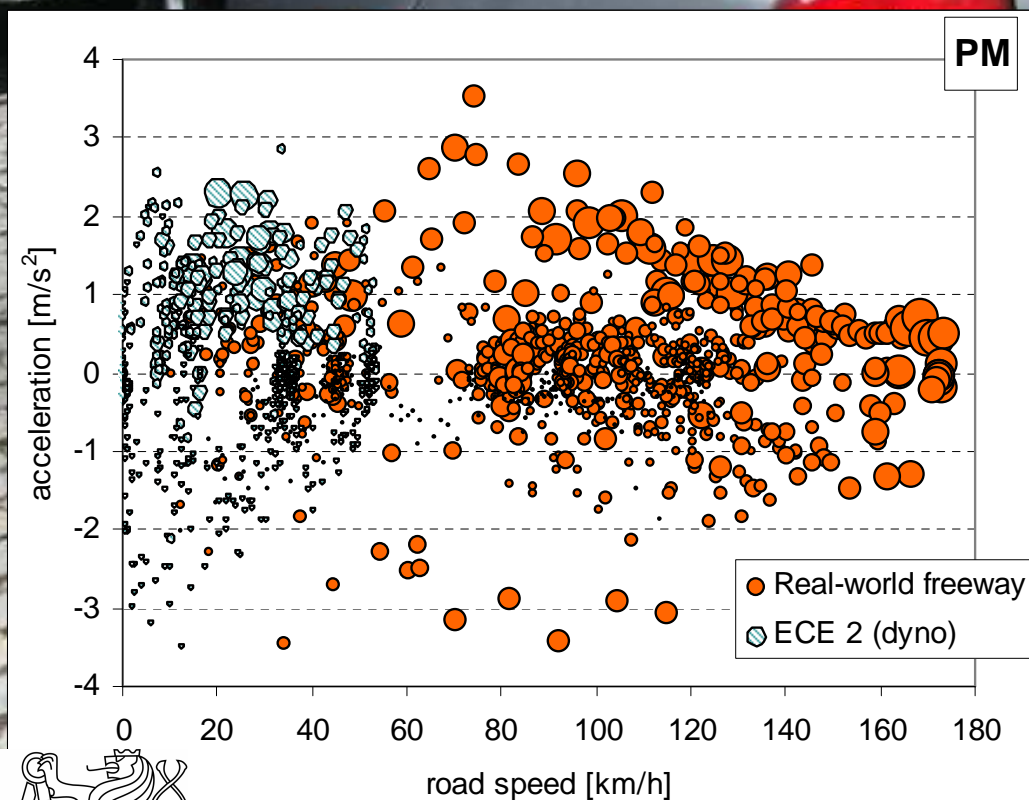
Velká část celkových emisí - krátké epizody s vysokými emisemi
mnohdy nepokryté testy & modely

Euro 4 Škoda Octavia – dálnice, vysoká rychlost

Agresivní rychlá jízda, nikoliv netypická pro české poměry
Výsledky porovnány s jízdním cyklem ECE v laboratoři

Vysoké zatížení –
vyšší emise NOx
i částic

Emisní problémy automobilových vznětových motorů v EU

Euro 4 Skoda Fabia - vozidlová zkušebna

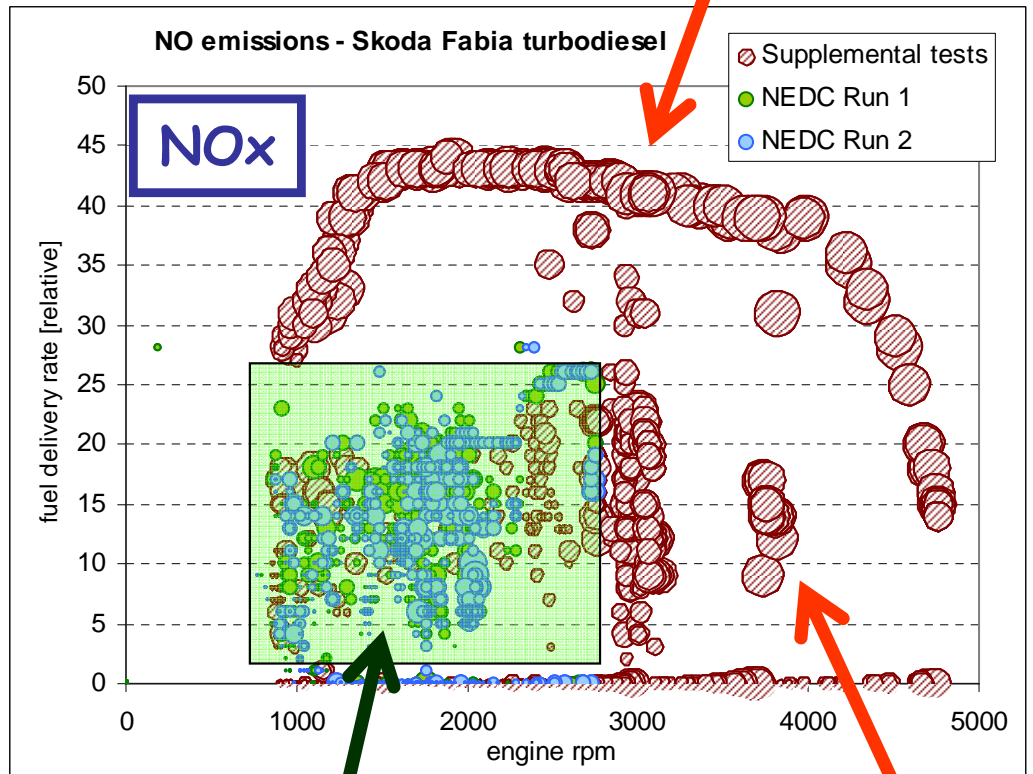
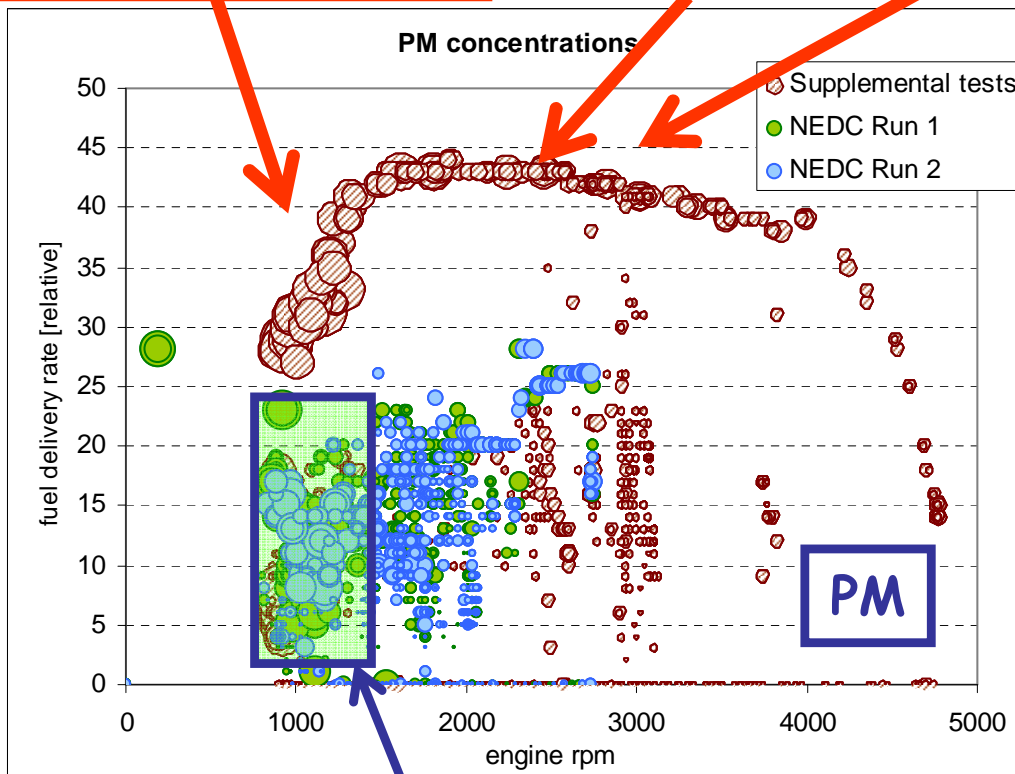
NEDC vs. vyšší výkonové hladiny

Nižší zdvihové objemy a turbo: výkon v malých otáčkách zajišťován předávkováním palivem

Emise zhoršeny nízkou účinností oxidačního katalyzátoru po delším volnoběhu

Požadavek potřebného přebytku vzduchu je protichůdný požadavku na vysoký výkon

NOx: Použití EGR je protichůdné požadavku vyššího výkonu

Dlouhý provoz v nízkém zatížení: Zhoršení spalování, vyšší podíl OC v PM, snížení účinnosti katalyzátorů

NOx sníženy EGR (recirkulace výfukových plynů)

?

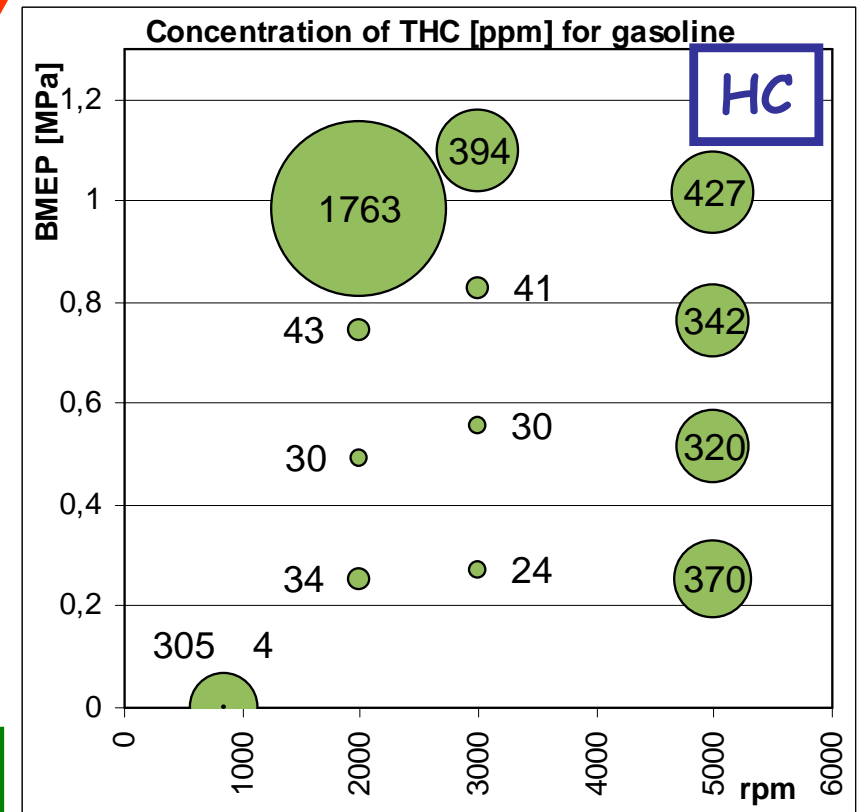
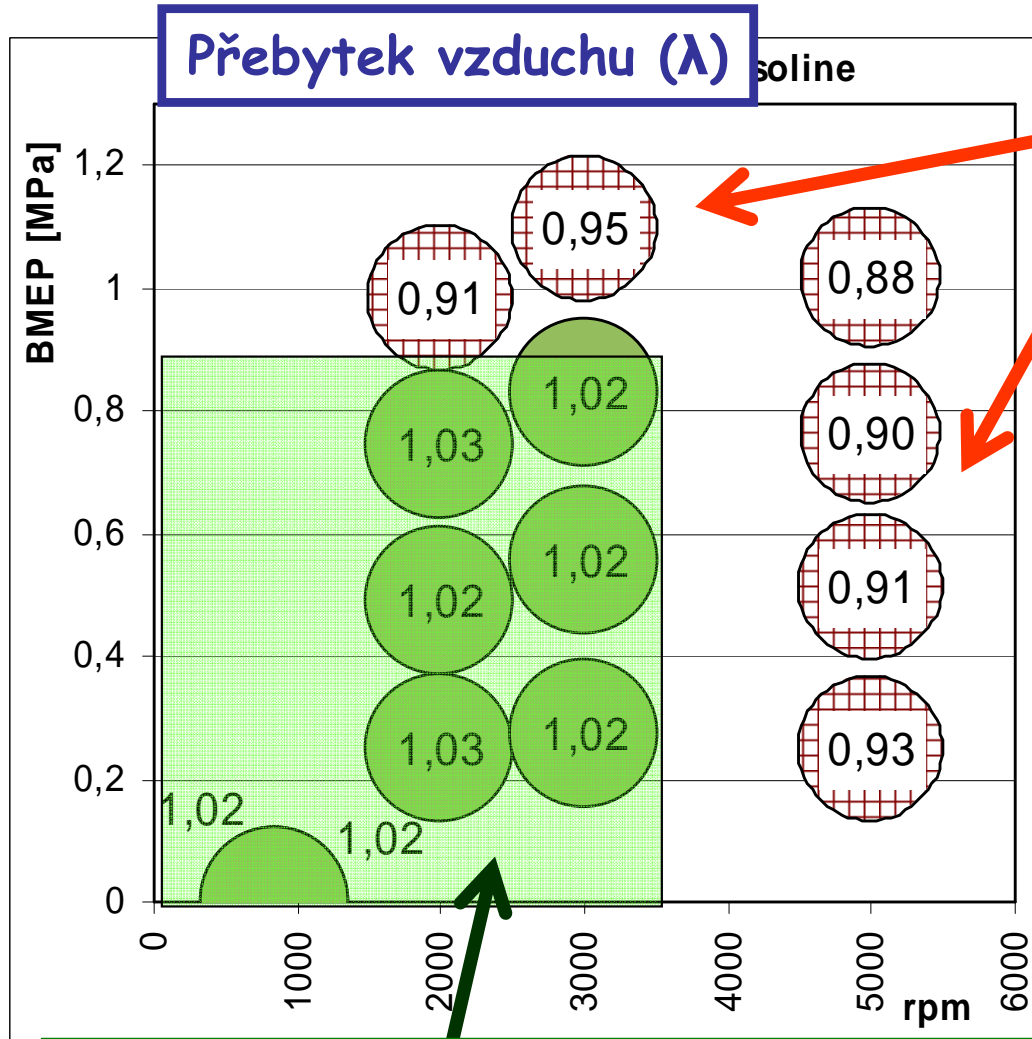
Emisní problémy automobilových zážehových motorů v EU

Euro 5 Škoda 1,2 HTP - motorová zkušebna

NEDC vs. vyšší výkonové hladiny

Vysoké zatížení -
vyšší emise částic

Snížení teploty výfukových
plynů (ochrana katalyzátoru)
přechodem na bohatou směs
při vysokých zatíženích

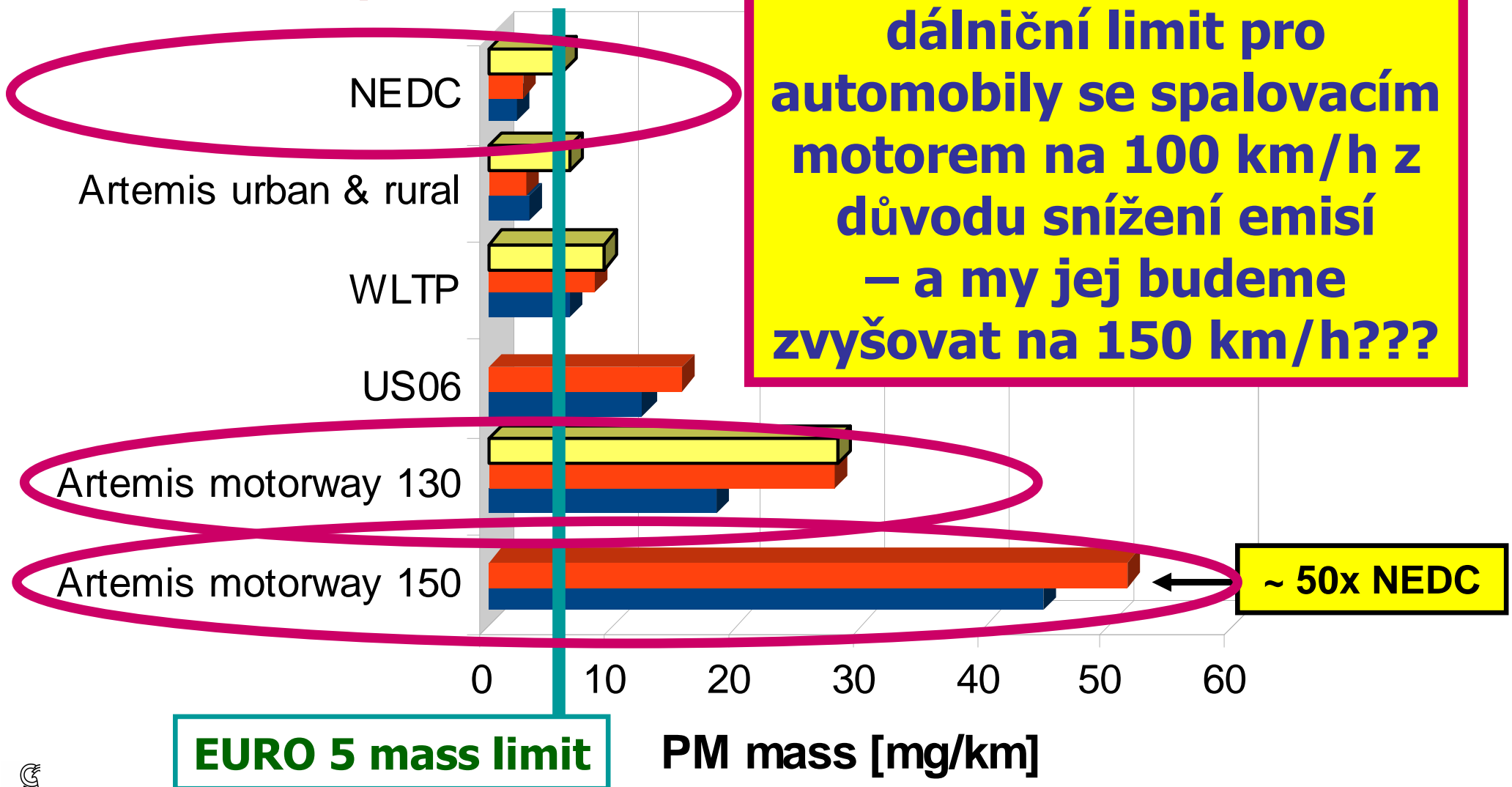
Stechiometrický poměr palivo-vzduch

Částice z benzínových motorů: Obohacení směsi může mít vyšší vliv než stárnutí vozidla

Cykly na válcové zkušební postavení
přímý vstřik: Škoda Octavia 1.8 TSI
vícebodový vstřik do sání: 2.0 TDI

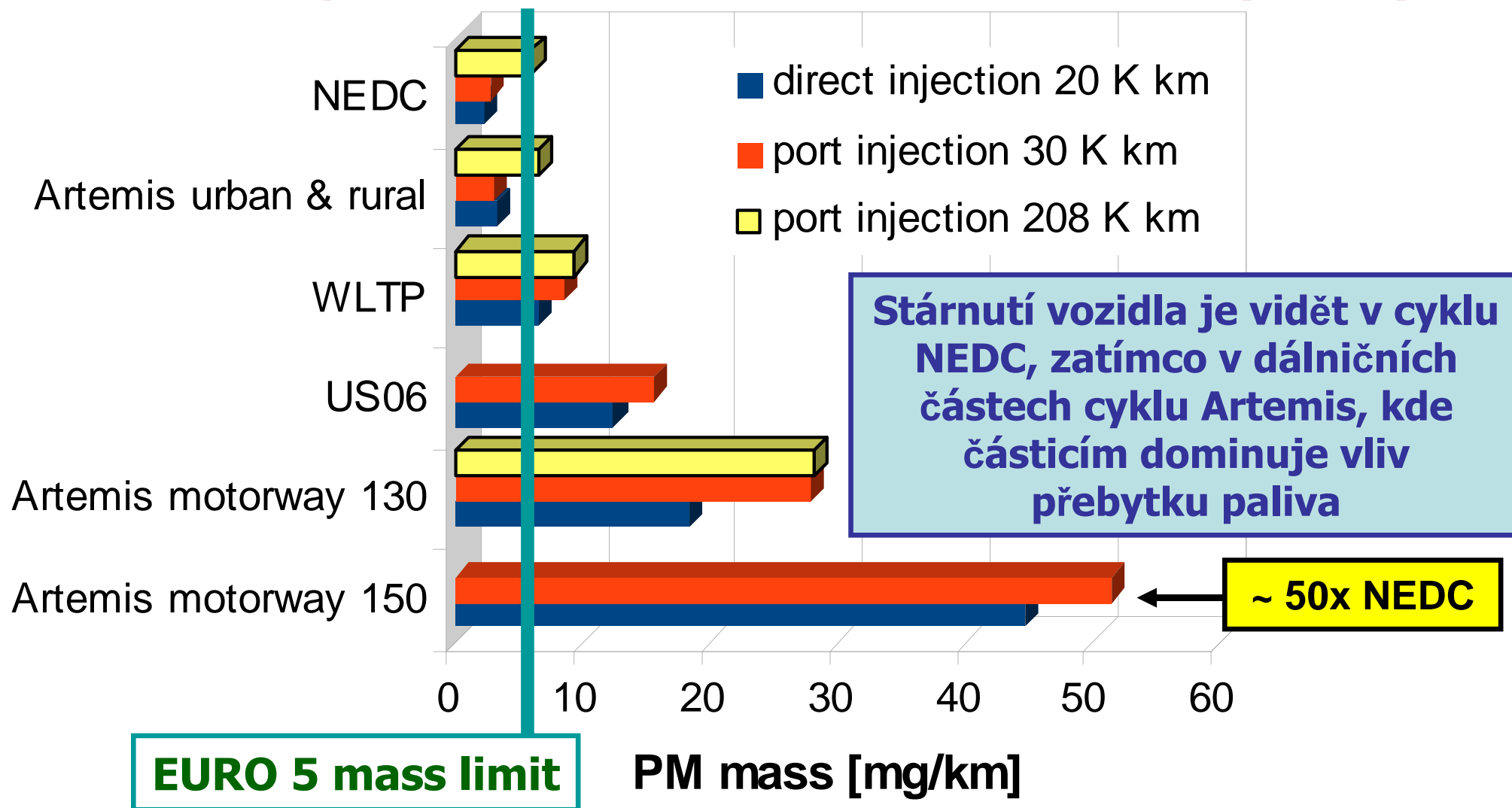
Rakousko snížilo
na některých úsecích
dálniční limit pro
automobily se spalovacím
motorem na 100 km/h z
důvodu snížení emisí
– a my jej budeme
zvyšovat na 150 km/h???

Částice z benzinových motorů: Obohacení směsi může mít vyšší vliv než stárnutí vozidla

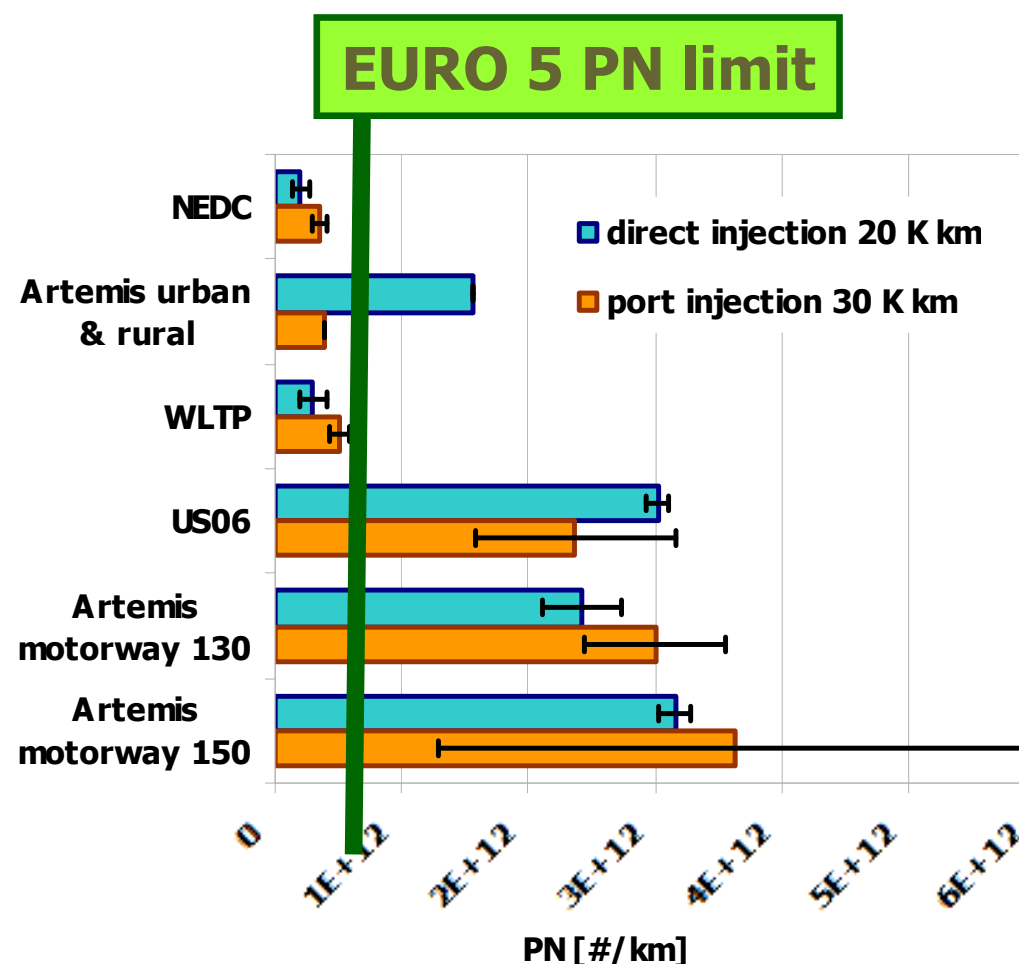
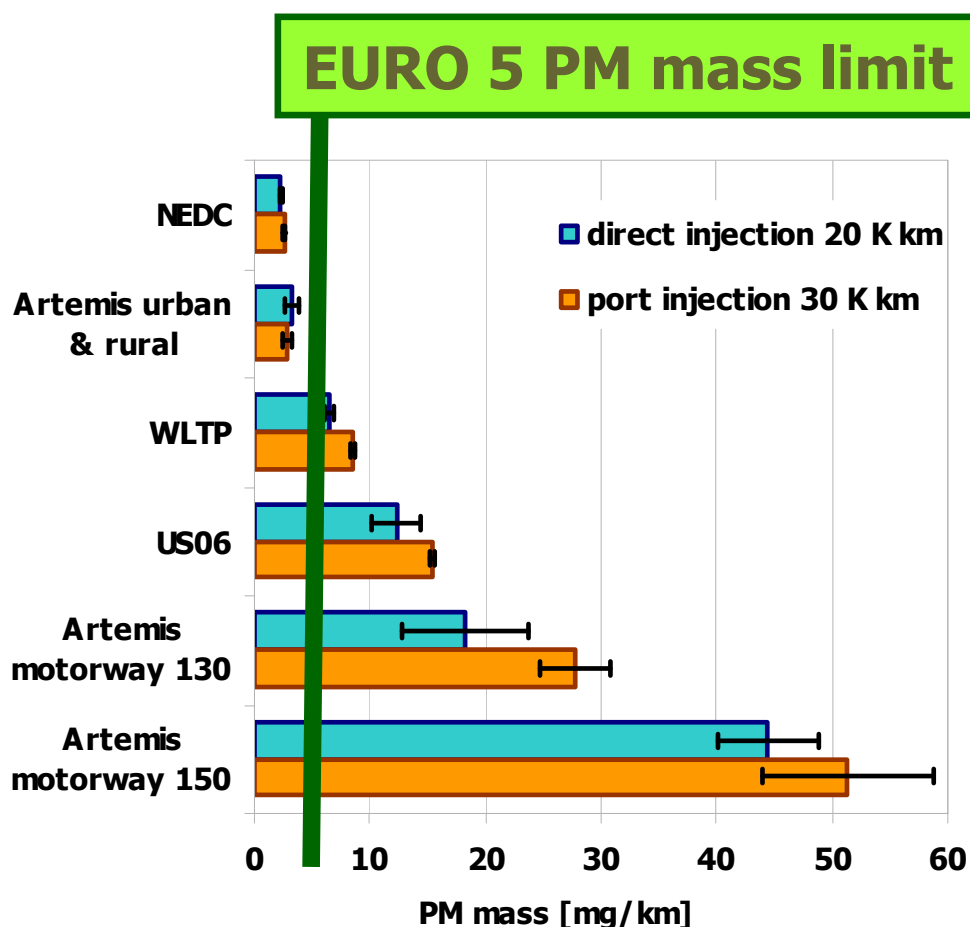
Cykly na válcové zkušebně, s teplým startem
přímý vstřik: Škoda Octavia 1.4 TSI (Euro 5)
vícebodový vstřik do sání: 2 x Škoda Fabia 1.4 MPI (Euro 4)

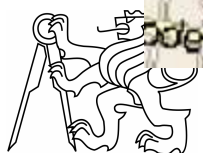
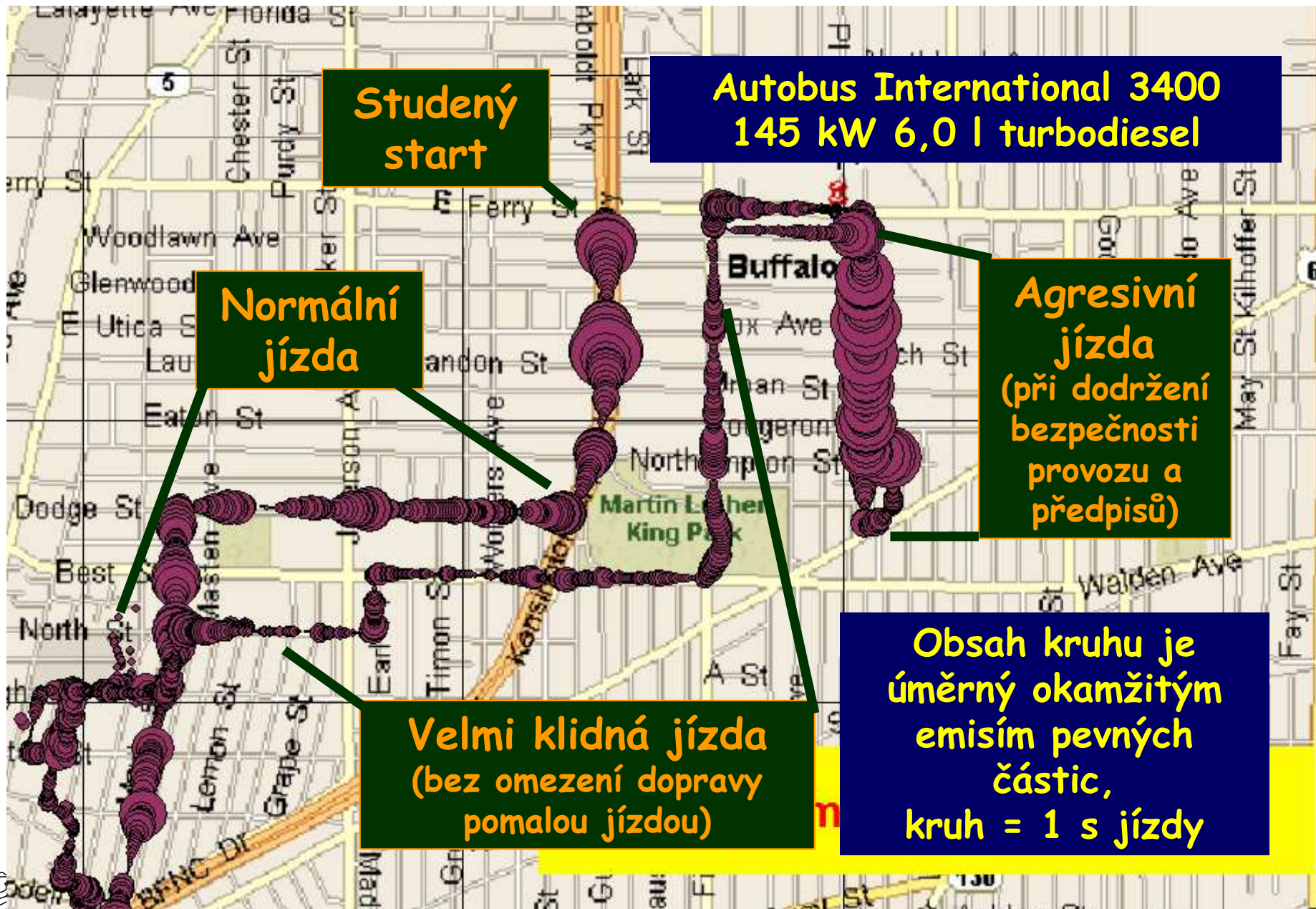
Emise částic z benzinových motorů: Vliv jízdního cyklu

WLTP není tak "měkké" jako NEDC, ale nepokrývá obohacení palivem při vysokých zatíženích (praktika výslovně zakázaná US EPA)

Jsou US06 cyklus a dálniční část cyklu Artemis lepšími kandidáty na homologační cyklus?

Počet automobilů (osobních i nákladních) na našich silnicích neustále roste

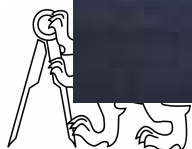

Automobilismus

Automobilismus

In the Czech Republic, in the period from 1990 to 2004, energy consumed by transport rose by almost 100%, increasing by 6.7 percent from 2003 to 2004.

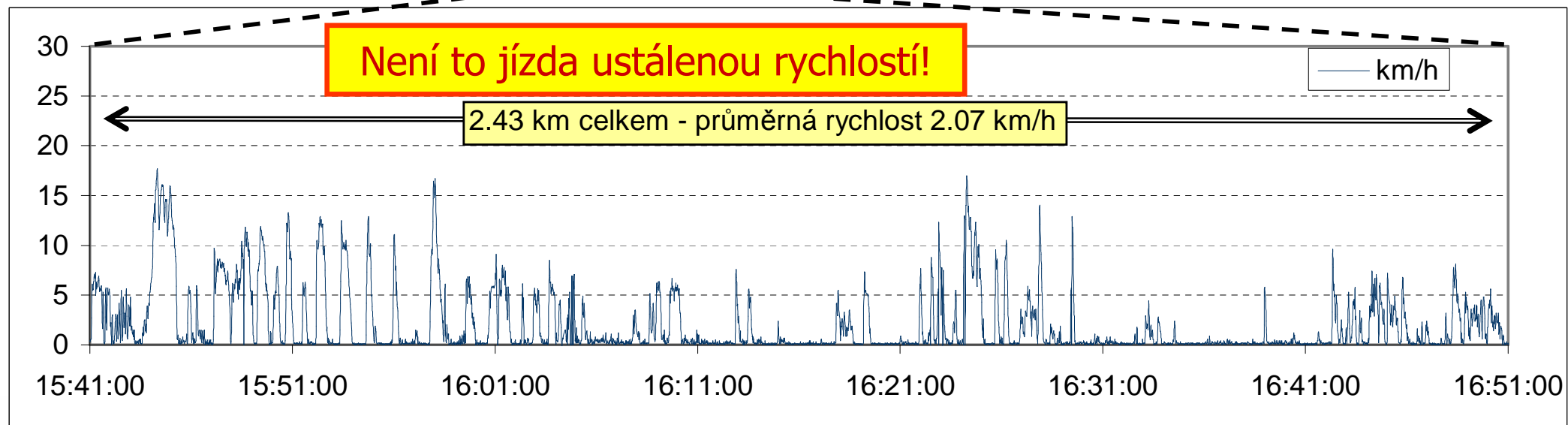
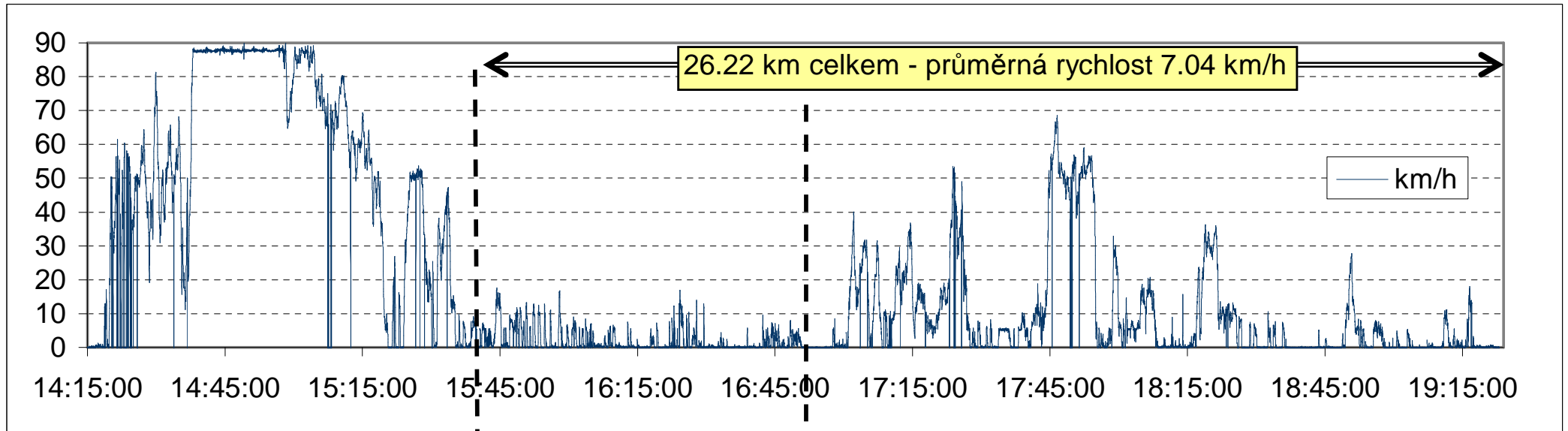
Ministry of the Environment

(Report on The Environment in the Czech Republic In 2004 - December 2005)

Dálnice

Průjezd Prahou (Ďáblice – Vysočany – Jižní spojka – Spořilov – D1 – Říčany)

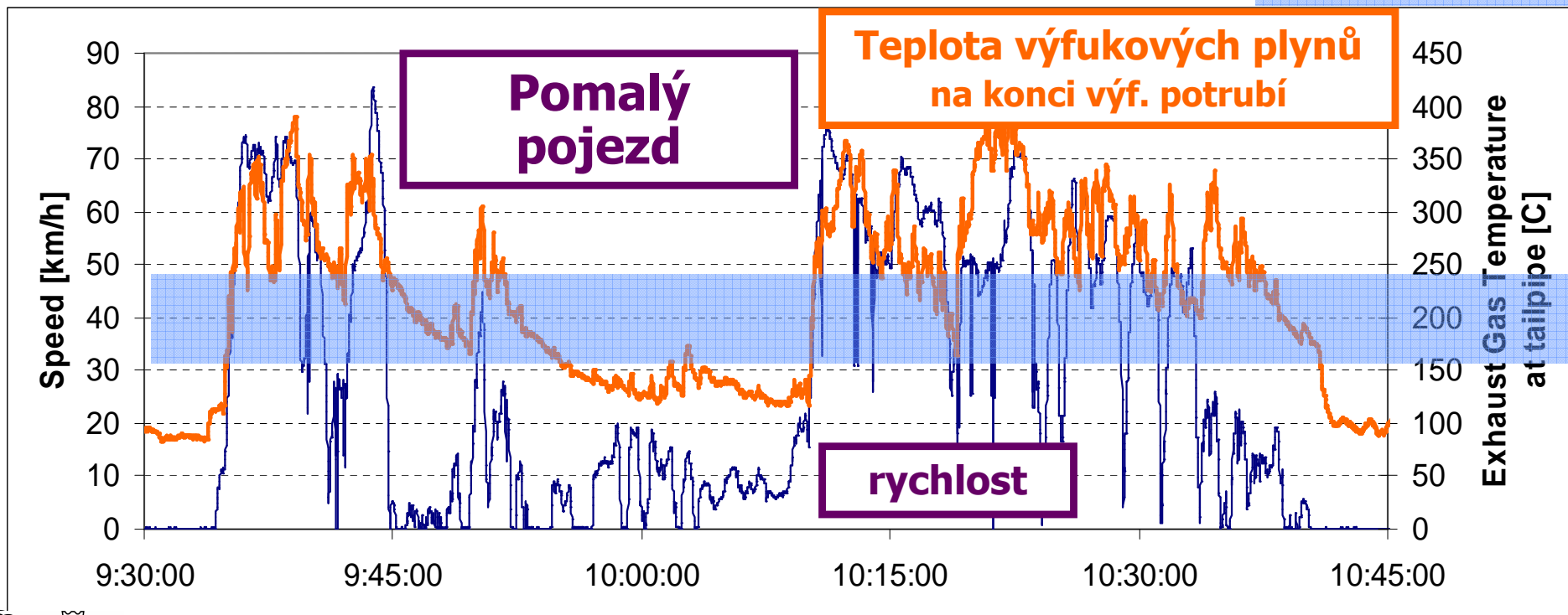

Problém delšího nízkého zatížení motorů těžkých vozidel

- * Zhoršující se kvalita spalování
- * Nízké teploty výfukových plynů -> snižující se účinnost oxidačních a redukčních katalyzátorů
- * Tvorba úsad ve výfukovém potrubí – ty se uvolní později

„Skákání“ – při rozjezdu kabina se tahače naklápí do strany vlivem reakční síly

Praktický limit katalyzátorů:
150-250 °C

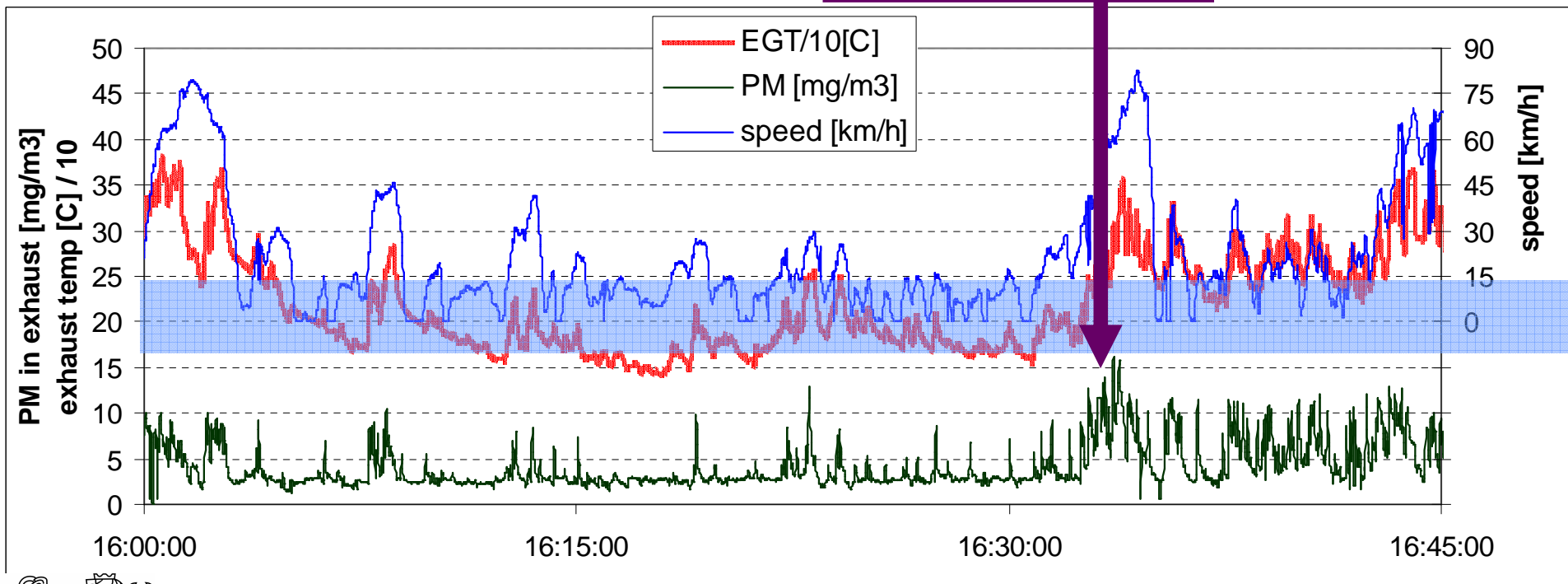

Problém delšího nízkého zatížení motorů těžkých vozidel

- * Zhoršující se kvalita spalování
- * Nízké teploty výfukových plynů -> snižující se účinnost oxidačních a redukčních katalyzátorů
- * Tvorba úsad ve výfukovém potrubí – ty se uvolní později

Vyšší emise
částic po
následném
rozjezdu

Praktický limit
katalyzátorů:
150-250 °C

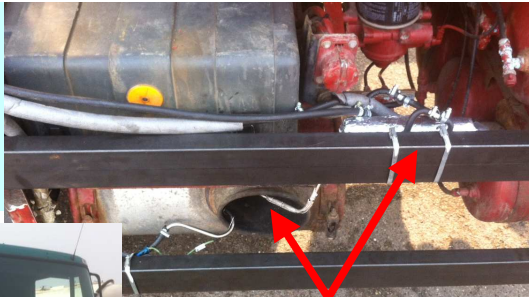

Týden v dopravní zácpě na pražském okruhu

EURO 3 – no aftertreatment
2003 Iveco Trakker

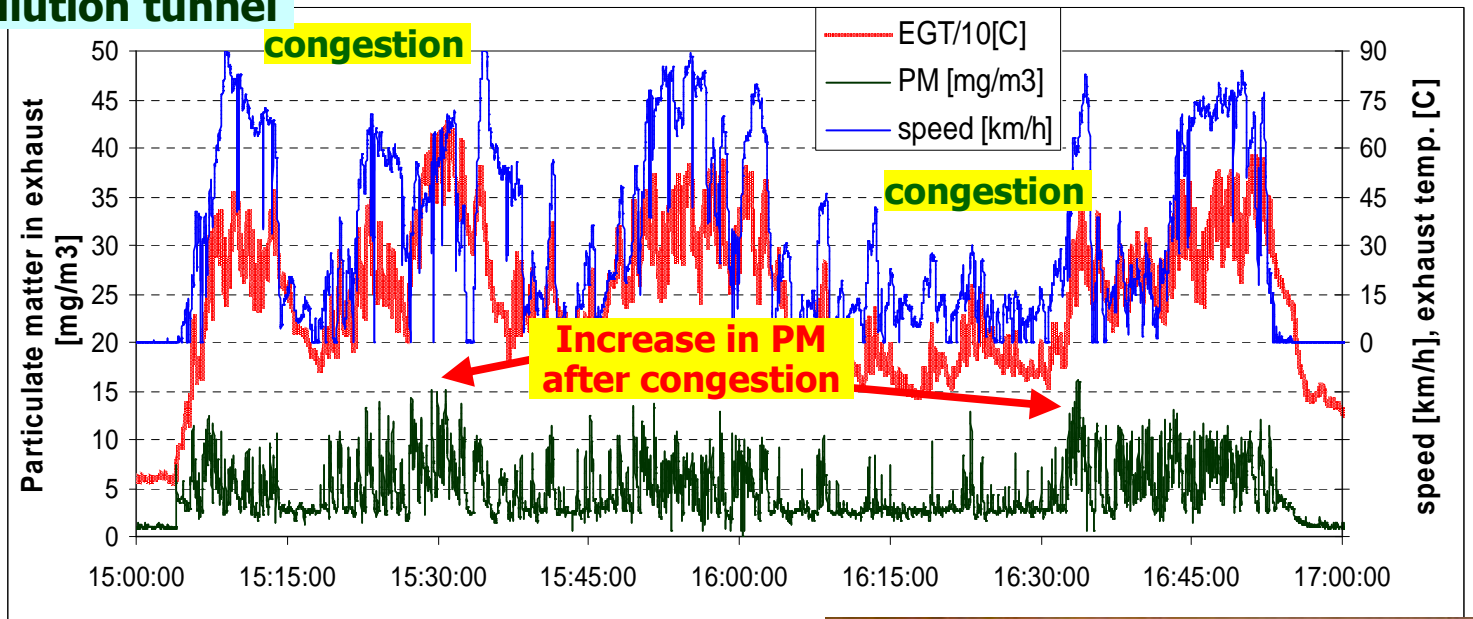
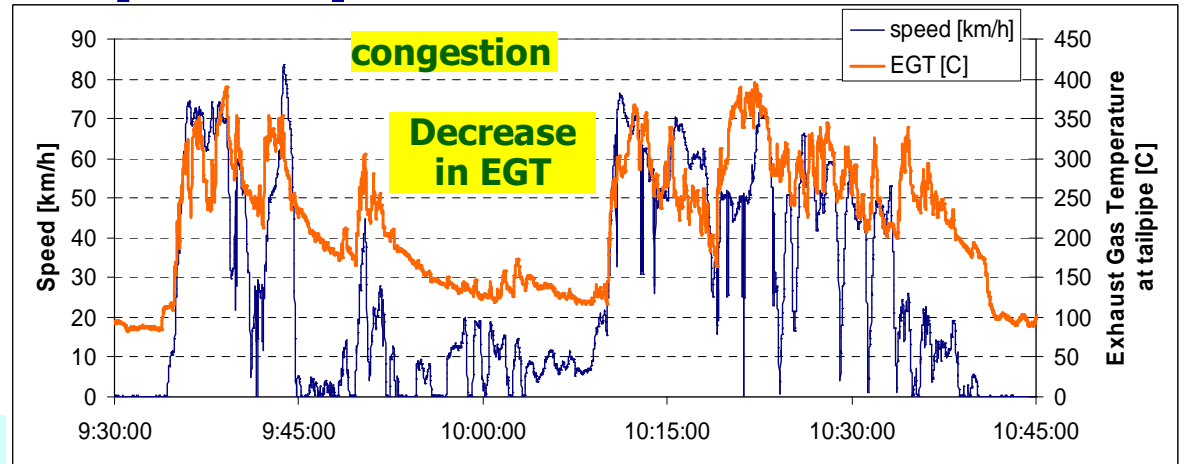
Proportional exhaust particle sampling

Miniature partial-flow dilution tunnel

On-board measurement & sampling system

17 mg of PM collected on ~110 filters during a week of field measurement not sufficient for toxicology

Těžký nákladní automobil: Kongesce -> horší spalování & ochlazení katalyzátorů -> vyšší emise

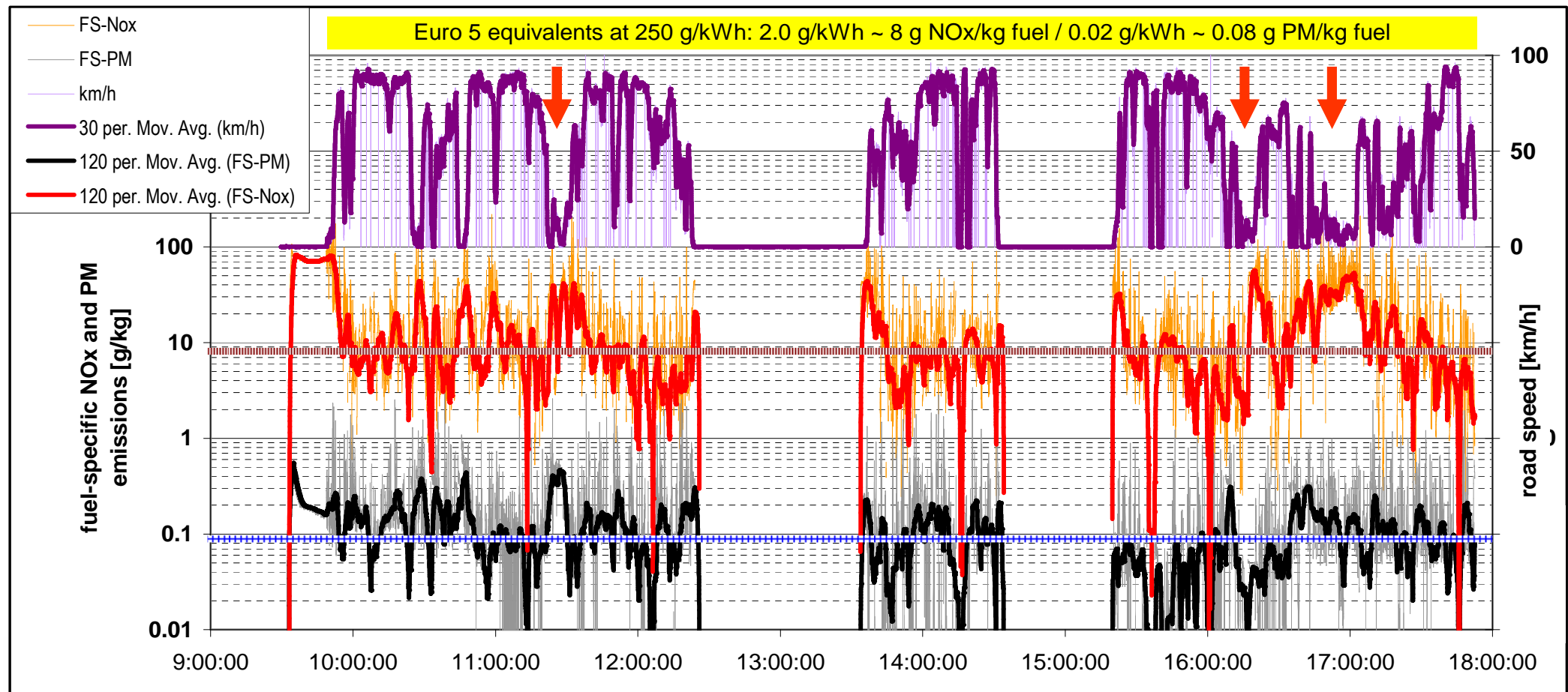
- 2006 DAF, 540 tis. km, s návěsem, 24 t náklad, celkem 40 tun
- Motor Paccar, přeplňovaný šestiválec, zdvihový objem 12,9 litru, výkon 410 k, emisní norma Euro 5, se selektivní redukcí NOx („Ad-blue“)
- Jízda Mělník – Rudná s několikerým průjezdem po Jižní spojce (Běchovice – Spořilov)
- **Velmi klidný, rozvážný řidič (prémie za ušetřené palivo – motivace k „eko-jízdě“!)**

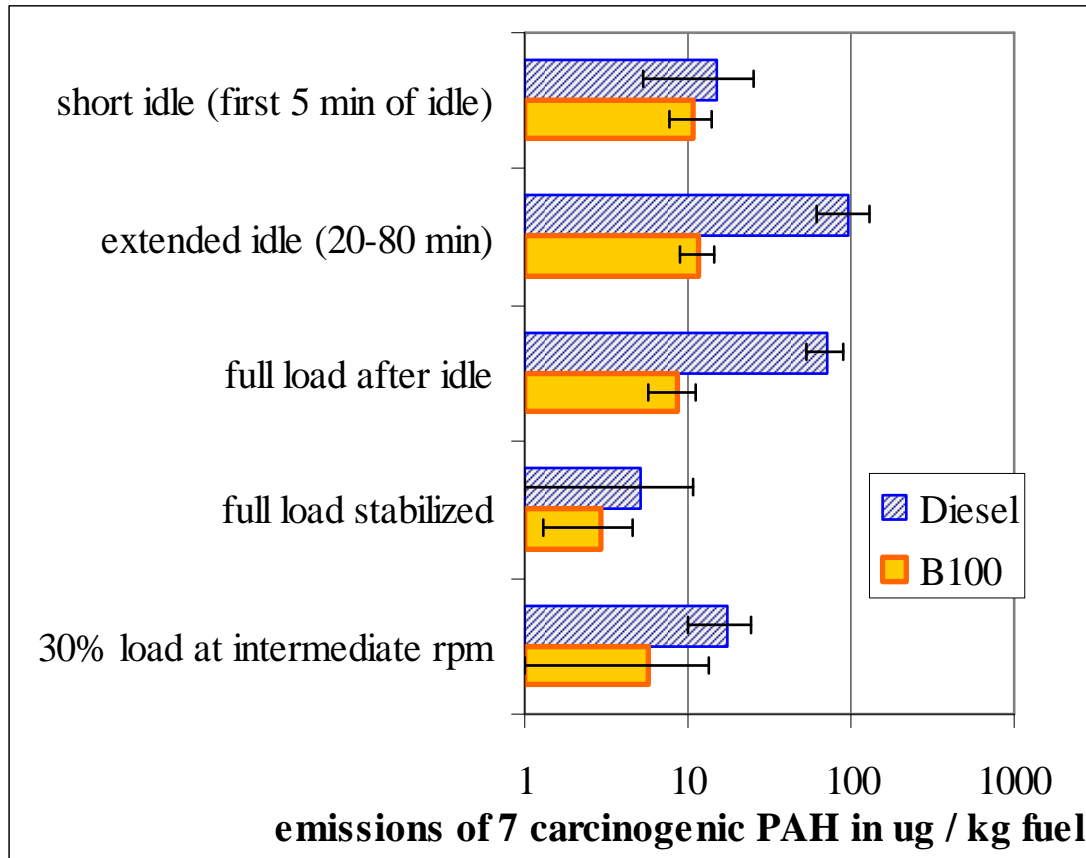
Těžký nákladní automobil: Kongesce -> horší spalování & ochlazení katalyzátorů -> vyšší emise

- Průměrná rychlost (30 s průměr) a emise NOx a PM na kg paliva (120 s průměr)
- 0.08 g PM/kg paliva odpovídá při 40 t a 32 kg/100 km: 0.025 g PM/km, 0.0006 g PM/t-km
- Při jízdě „cestovní rychlostí“ se emise výrazně neliší od limitů Euro 5 i při stáří motoru 109% deklarované minimální životnosti (500 000 km).
- Při snížení průměrné rychlosti NOx i PM na kg paliva i spotřeba paliva výrazně narůstají!
(např. při 0.2 g PM/kg paliva, 50 kg/100 km: 0.1 g PM/km, 0.0025 g PM/t-km)

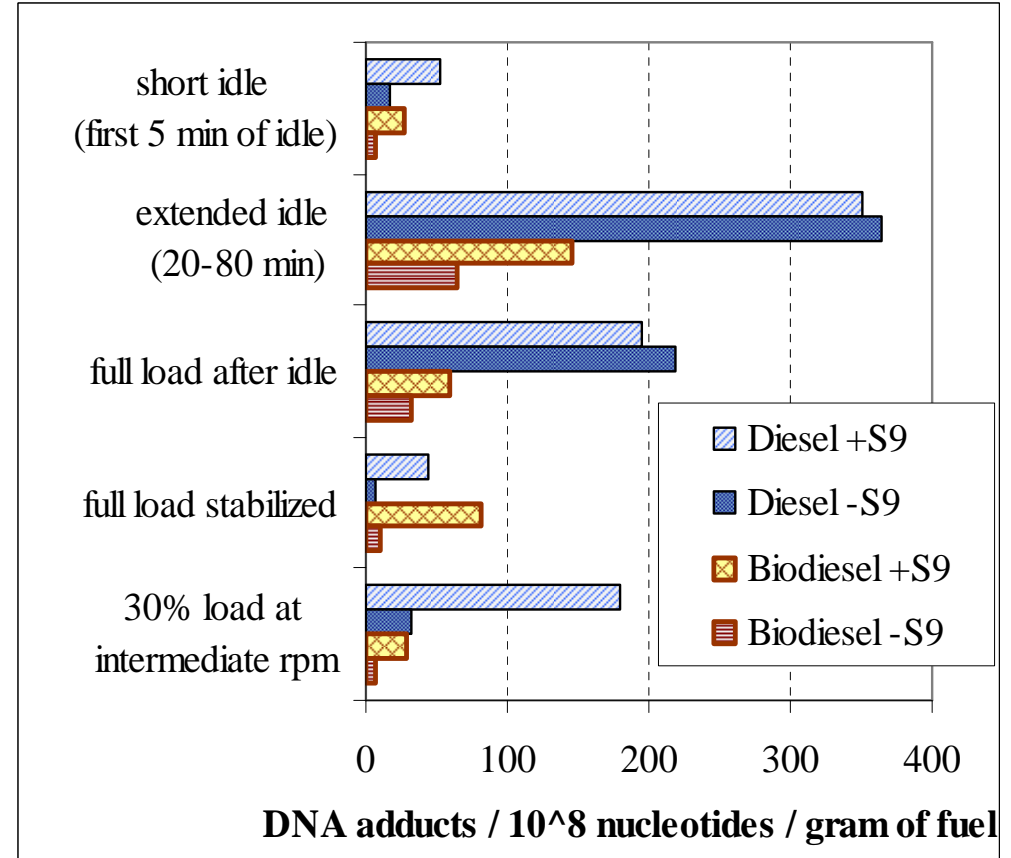

Vliv dlouhého volnoběhu naftového motoru na emise částic, cPAH, a genotoxicitu (DNA adukty)

Vojtíšek a kol., Atmospheric Environment 2015

cPAH

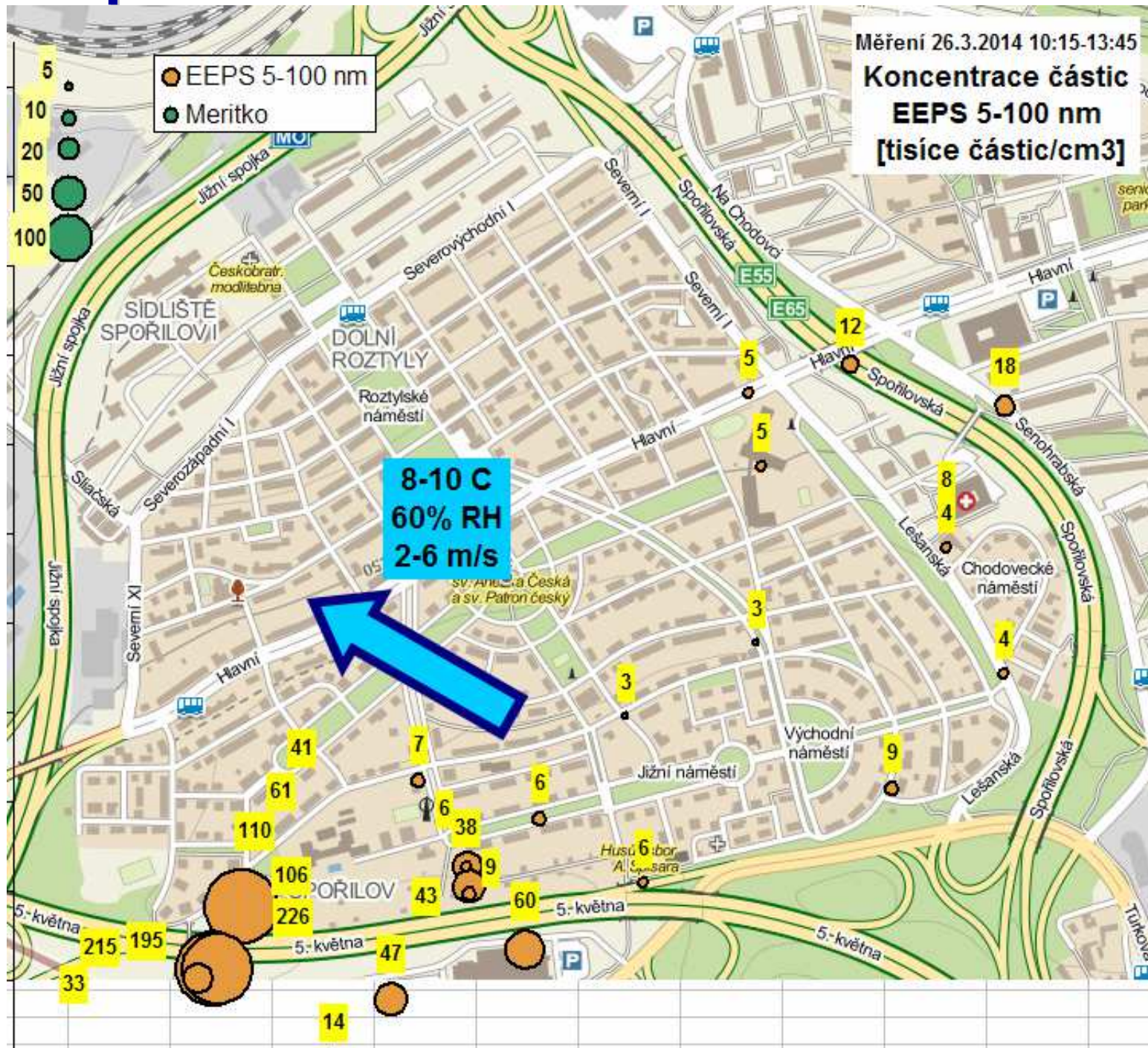

Genotoxicity

Spořilov – koncentrace nanočástic 26.3.

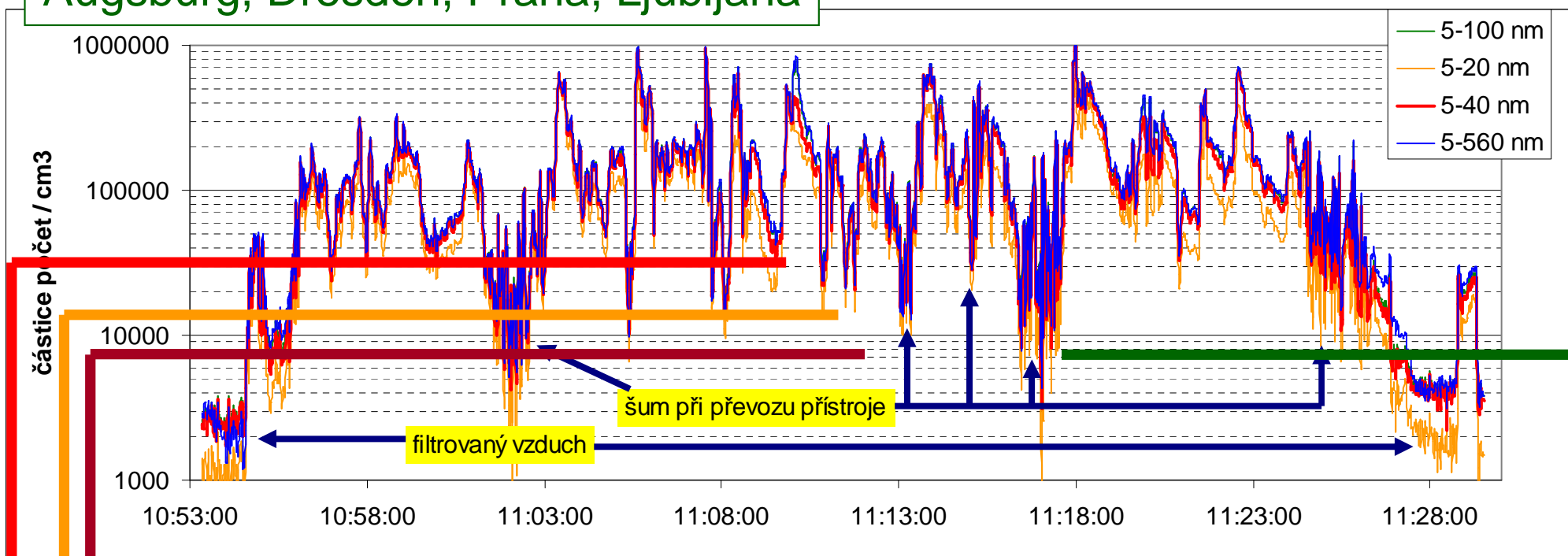
Spořilov – koncentrace nanočástic 26.3.

jižní strana pěší lávky přes 5. května

vs. Celkový počet částic, Římnáčová a kol., Atmos. Environ. 2011

vs. UFIREG 2012 (7th Newsletter, zde rozdáváný)

6-7 tis. částic na cm^3 – průměr 2012
Augsburg, Dresden, Praha, Ljubljana

7 tis. částic na cm^3 – průměr 2008-2009 Praha-Suchdol

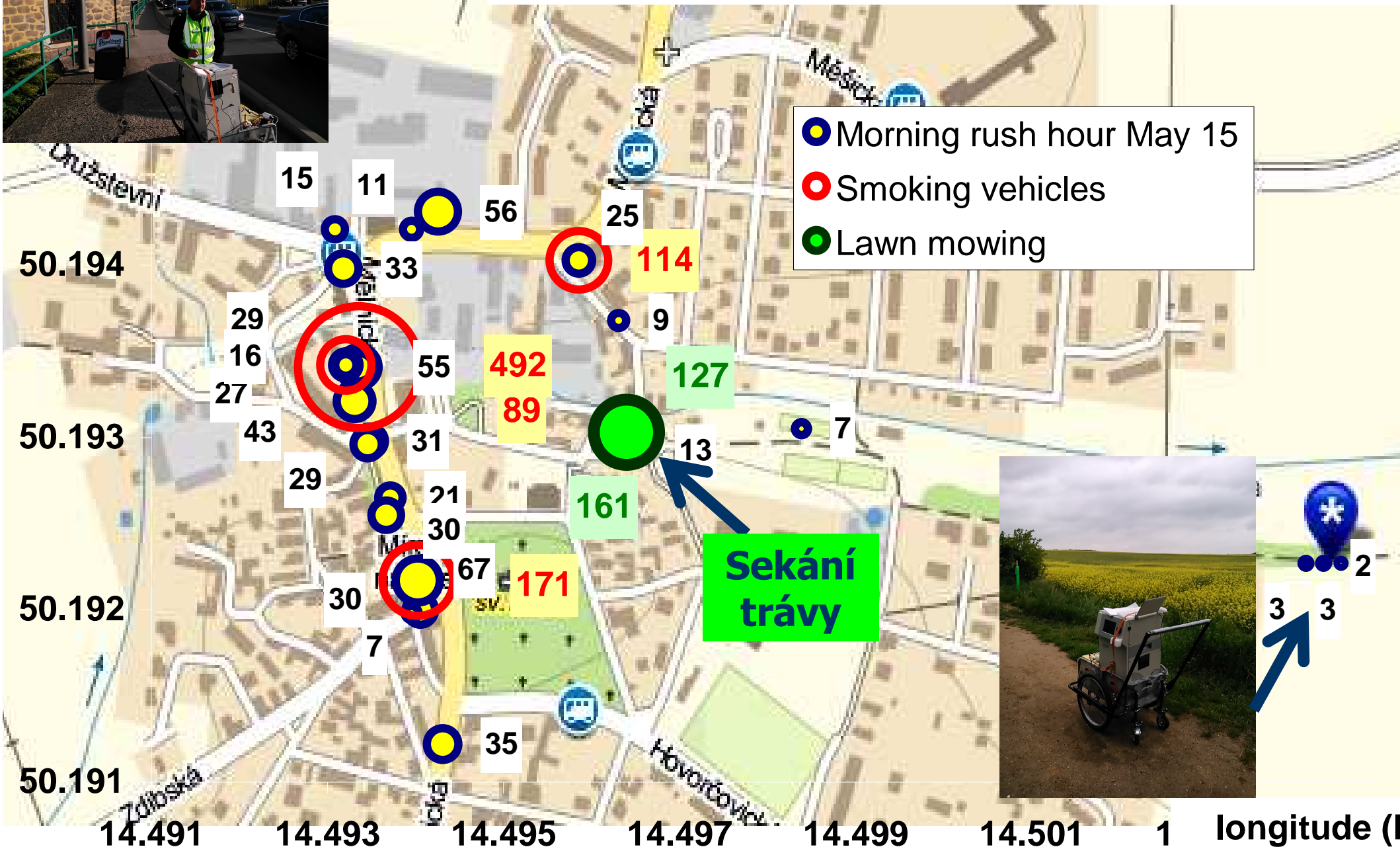
14 tis. částic na cm^3 – křižovatka Praha-Suchdol

20-40 tis. částic na cm^3 – Jižní Spojka – těsná blízkost

Celkové počty částic 10-500 nm Líbeznice, 15. 5. 2014, ranní špička

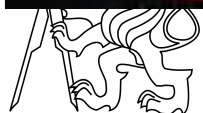

Emise částic z malých (nesilničných) motorů

Benzinové motory také produkují částice
Malé motory – levné, jednoduché technologie
- těsná blízkost operátora
- neexistující emisní limity pro částice

Spálením 1 litru benzínu v malém motoru vznikne stejně částic jako spálením stovek až tisíců litrů nafty v Euro 6 autobusu.

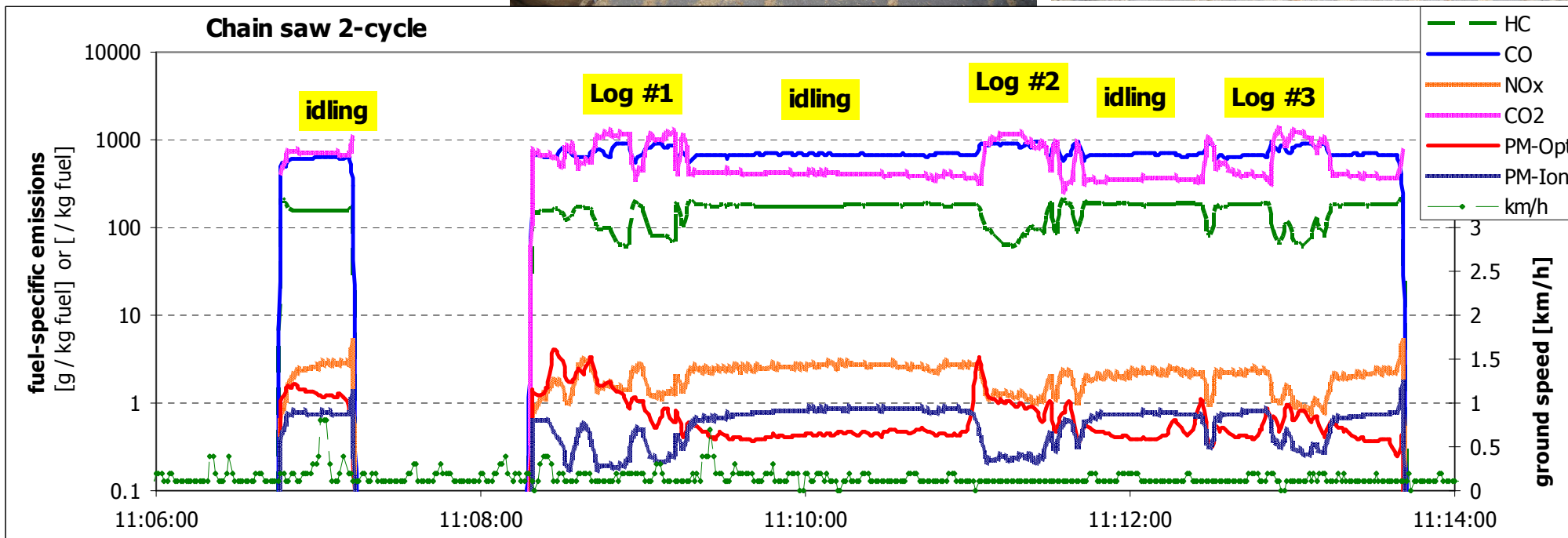

Měření emisí z malých motorů

**Žádné katalyzátory,
elektronické řízení...**

**Chainsaws
Stihl 029 (top)
Stihl MS361 (bottom)
2-cycle gasoline**

**Cutting firewood (logs)
On-board system mounted
on accompanying tractor**

Biopaliva v ČR

Jednotky % etanolu v benzínu

Jednotky % FAME v naftě

E85 (70-85% etanol)

B100 (čistá bionafta)

B30 (směsná nafta)

„Pokoutné“ spalování rostlinných olejů různých kvalit

Výzkumné a demonstrační účely

Bioplyn (metan)

Dimethyléter

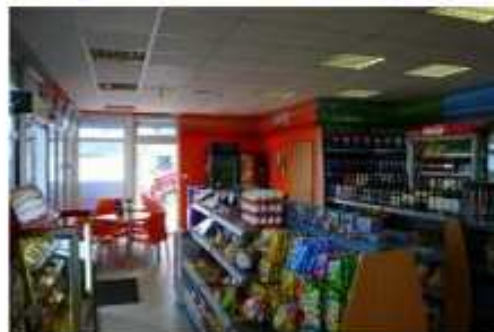
n-butanol, iso-butanol

...

Historické využití:
Parní stroj (dřevo)
Dřevoplyn

Čerpací stanice - Býšť

Provozní doba:

NON-STOP, 22 - 5 tankautomat

Pohonné hmoty:

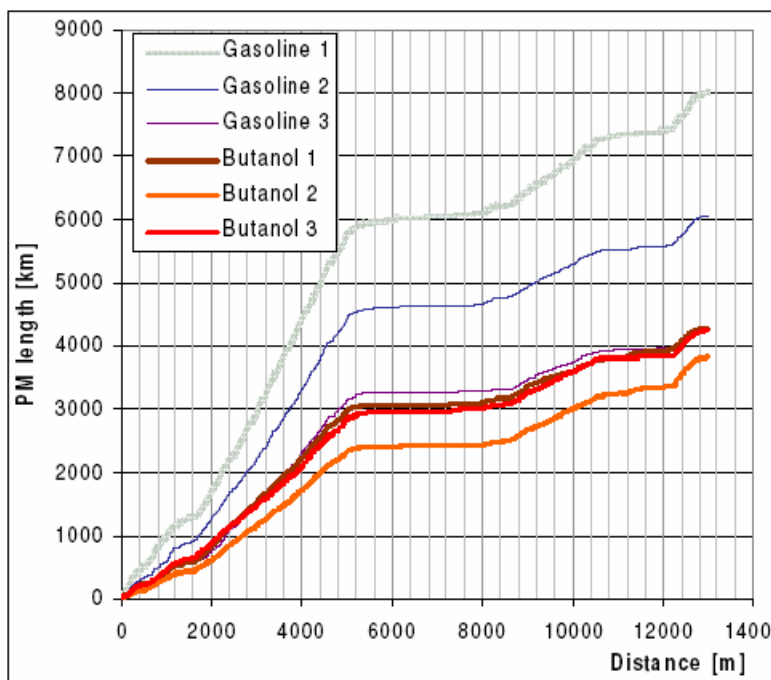
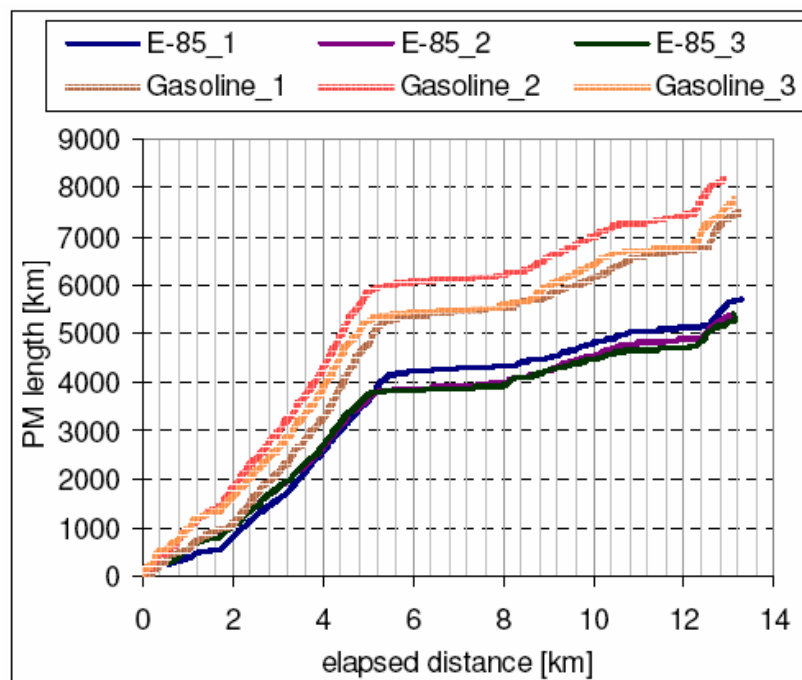
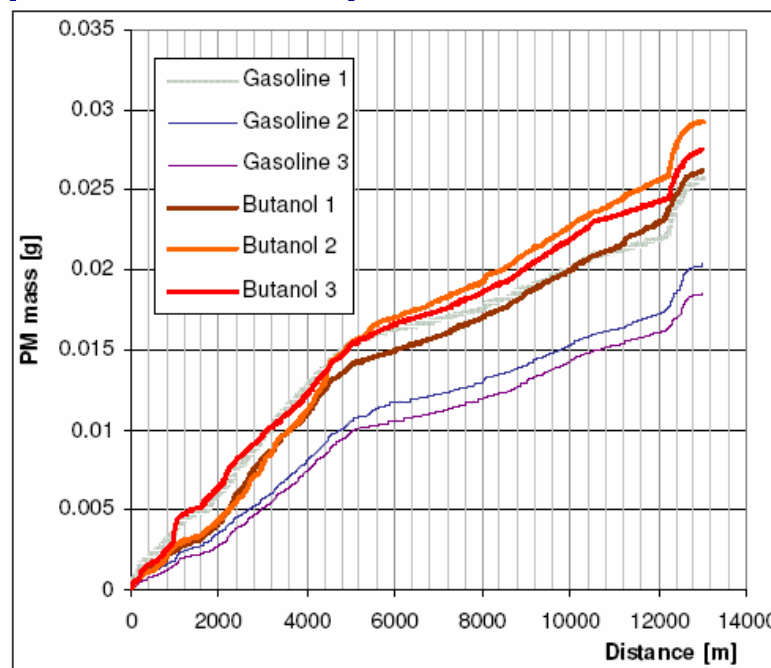
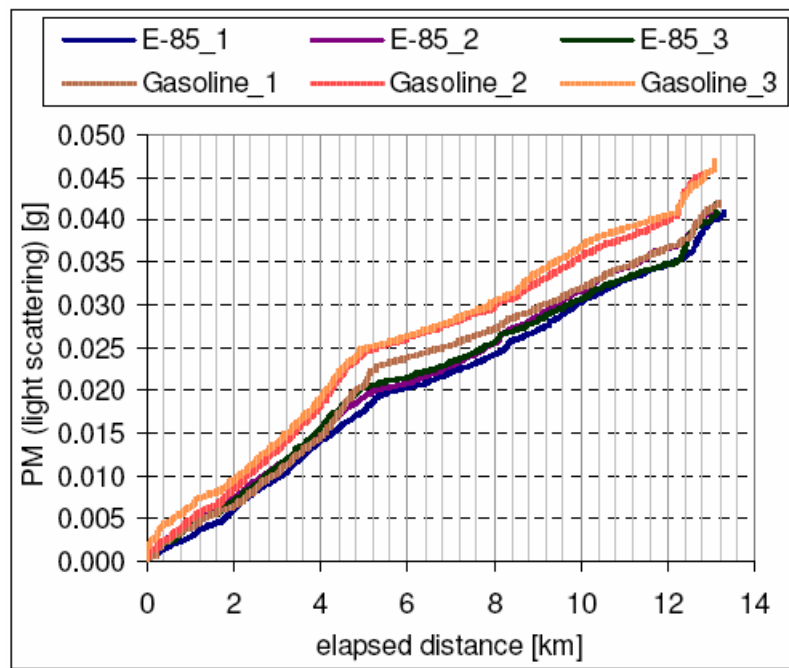
http://www.km-prona.cz/Seznam_cerpacich_stanic.htm?stanice=Cerpaci_stanice_-_Byst#seznam

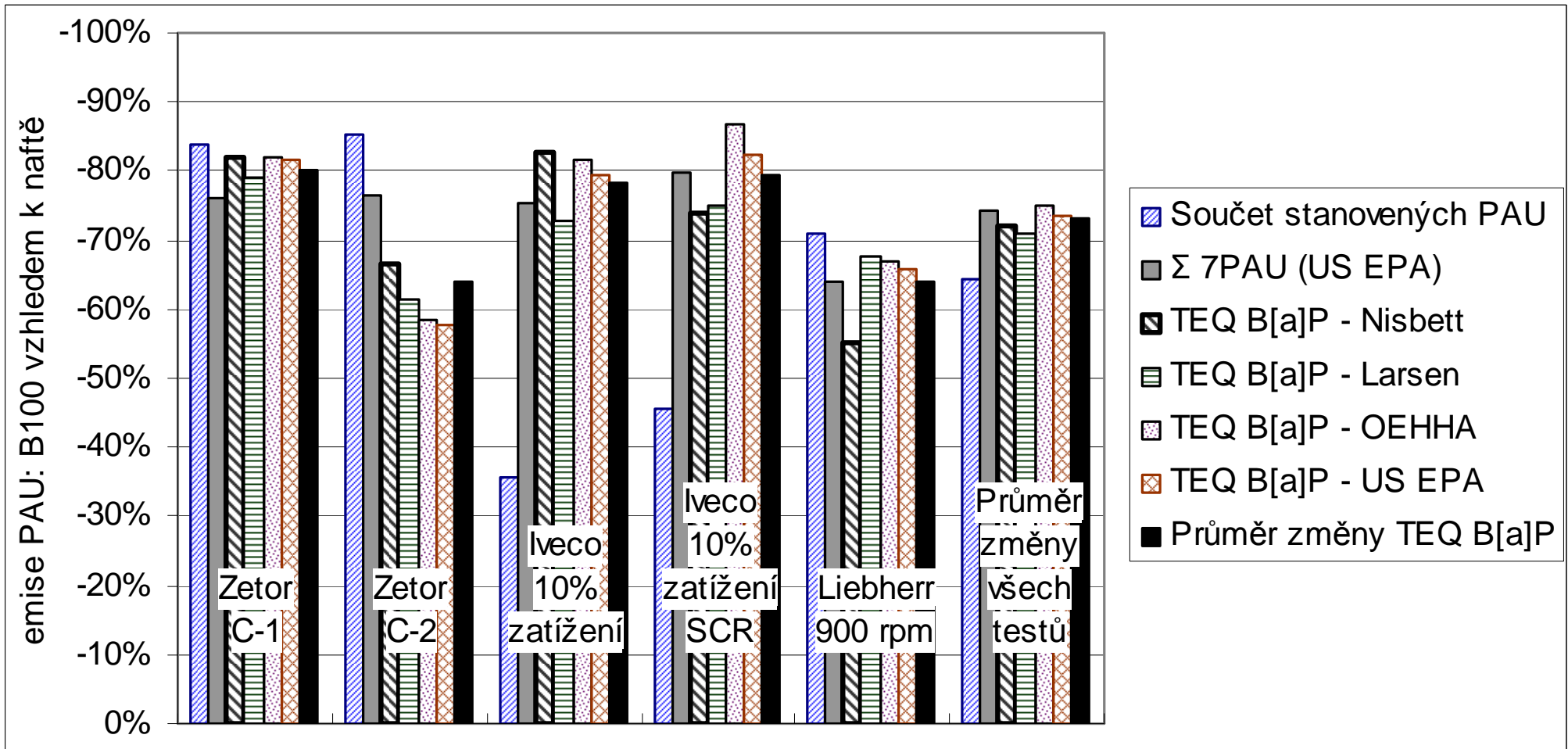
Emise částic z benzínového motoru – alternativní paliva – 14 km okruh – Škoda Felicia 1,3 MPI – E85, n-butanol

Biopaliva
spíše
snižují
emise
částic.

Emise PAU při provozu na B-100 vzhledem k motorové naftě

4 motory (2 i s DPF), 2 laboratoře motorů, 3 analytické laboratoře
Vojtíšek, Czerwinski, Leníček, Sekyra, Schwarz, Topinka, Atmospheric Environment, 2012

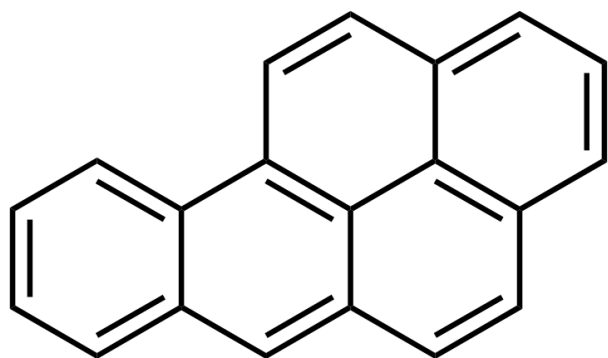

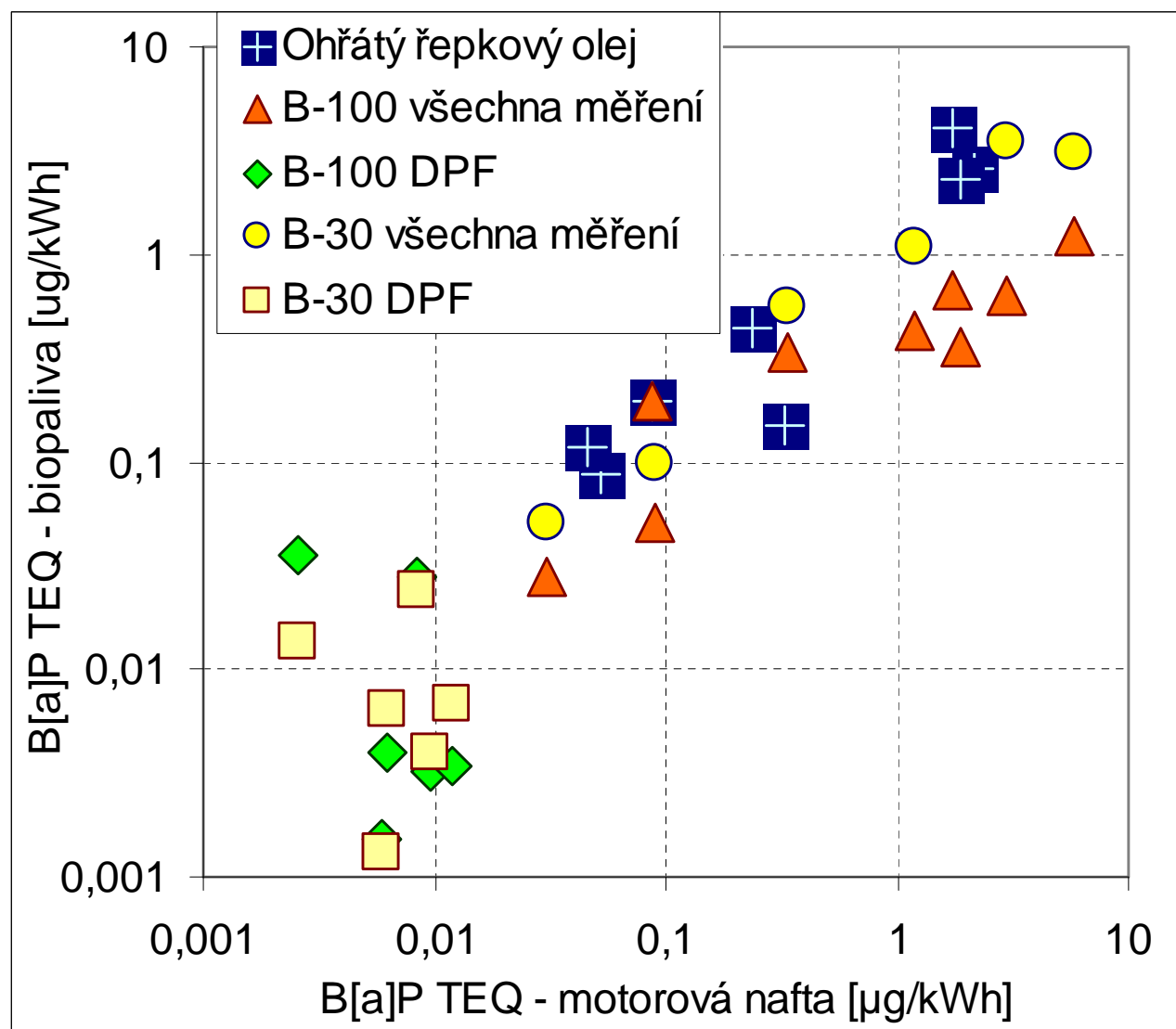
Emise PAU při provozu na biopaliva vzhledem k motorové naftě

B-30 (směsná nafta), B-100 (bionafta), řepkový olej
4 motory, 2 laboratoře motorů, 3 analytické laboratoře
Vojtíšek a kol., Atmospheric Environment, 2012

Střední hodnoty
toxického ekvivalentu
(TEQ) benzo(a)pyrenu
(BaP).

benzo(a)pyren (BaP).

Metropolitan Transportation Authority (MTA) New York, USA – hybridní autobusy

Extrémní podmínky hustého městského provozu

Průměrná rychlost cca 10 km/h

Průměrná spotřeba paliva (klasický bus) cca 1 litr na 1 km

Dynamická jízda s prudkými akceleracemi

New York Transit, Long Island Transit,

Dlouhodobý záměr snižování emisí

1171 hybridních elektrických autobusů Orion

hybridní systém Lockheed Martin / BAE systems

sériový hybrid, „load following mode“

1112 autobusů s pohonem na CNG

cca 4500 klasických autobusů, všechny s filtry částic (CRT)

cca 3200 autobusů vybaveno filtry dodatečně

Metropolitan Transportation Authority (MTA) New York, USA – hybridní autobusy

Laboratorní zkoušky –

Hybridní vs. klasický autobus:

Cyklus	částice	spotřeba paliva
CBD	-50%	-19%
New York Bus	-77%	-33%
Manhattan Bus	-99%	-40%

Skutečná spotřeba paliva:

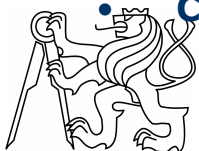
Studie 2002: 2000-2001: o 8-18% nižší vs. klasická nafta (rozdíl: typ autobusu)

Studie 2006: 2004-2005: o 26-29% nižší vs. Nafta

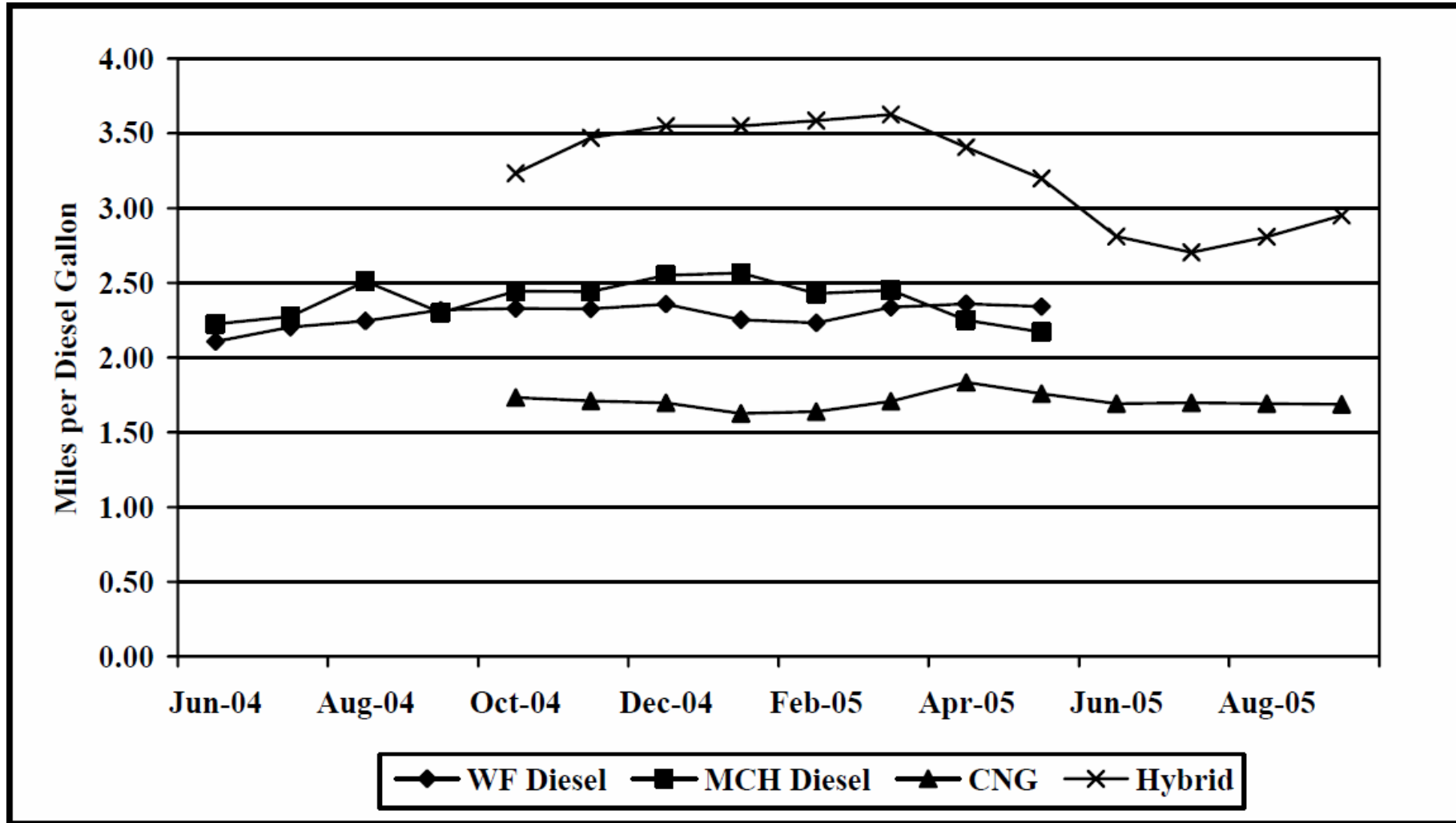
Studie 2008: o 18% nižší vs. Nafta, o 30% nižší vs. CNG

Laboratorní zkoušky:

- Clark, Wenwei, Gautam: SAE Tech. Paper 2000-01-2955, 2000.
- Environment Canada, Ottawa, Kanada, report no. ERMD 01-12, 2001.
- Chandler, Walkowicy, Eudy: National Renewable Energy Laboratory report no. NREL/BR-540-32427, 2002

Metropolitan Transportation Authority (MTA) New York, USA – hybridní autobusy

Skutečná spotřeba paliva – CNG – depo West Farms (Bronx), hybrid -
depo Mother Clara Hale (Manhattan)

National Renewable Energy Laboratory report no. NREL/TP-540-40125, 2006

Vliv elektromobility

(Vojtíšek, IEEE Intelligent Transportation Systems Magazine, 2013)

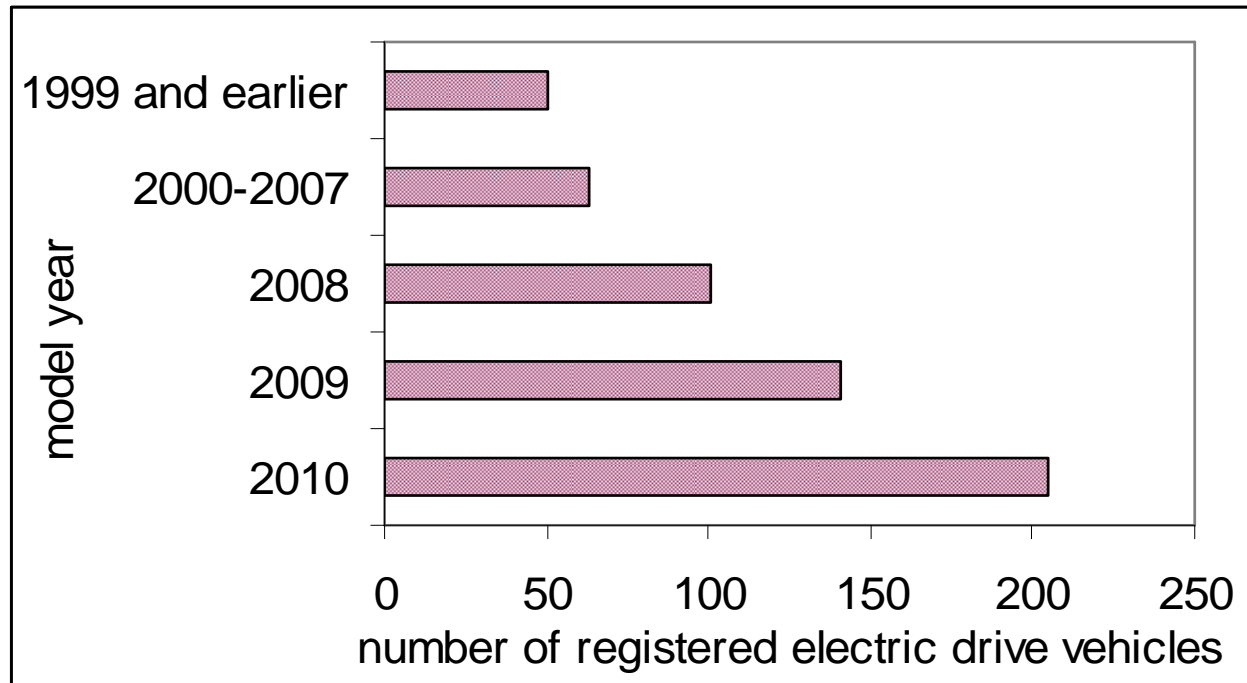

Fig. 3: Electric drive vehicles registered in the Czech Republic as of 1.1.2011 by model year [RV]

Z 560 registrovaných elektromobilů k 1.1.2011:

439 (78%) motocykly (z celkem 920 tisíc motorcyklů)

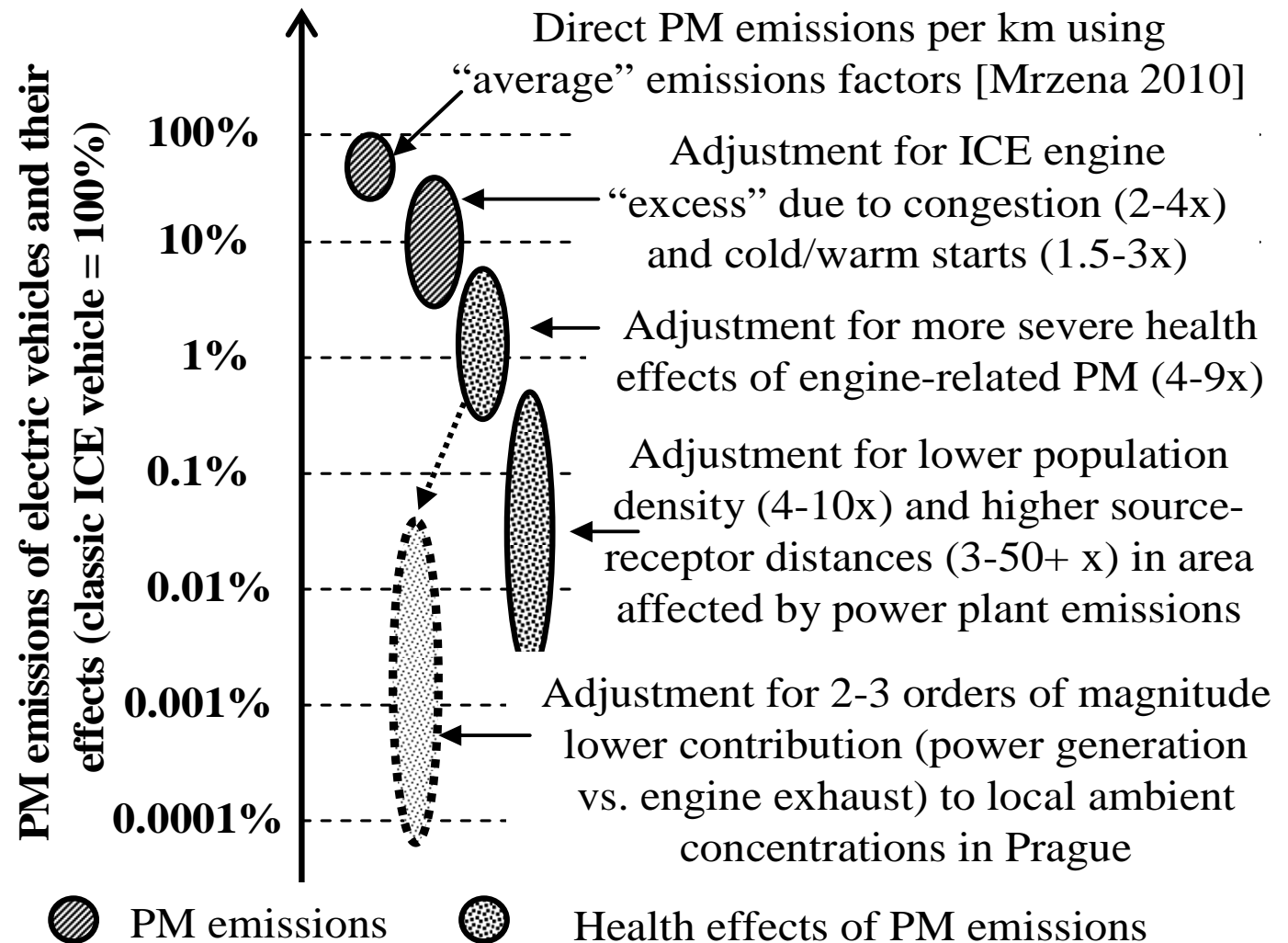
32 (6%) speciální vozidla (z celkem 32 tisíc spec. vozidel)

Na elektrická kola se nevztahuje registrace.

Vliv elektromobility na ovzduší v Praze

(Vojtíšek, IEEE Intelligent Transportation Systems Magazine, 2013)

Fig. 4: Electric vehicle PM emissions and their health effects, relative to classic internal combustion engine powered vehicles.

Výfuk lokomotivy, Kalifornie

(tento motor je poháněn zemním plynem, výfukové potrubí motoru na naftu s filtrem částic vypadá velice podobně)

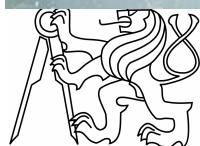

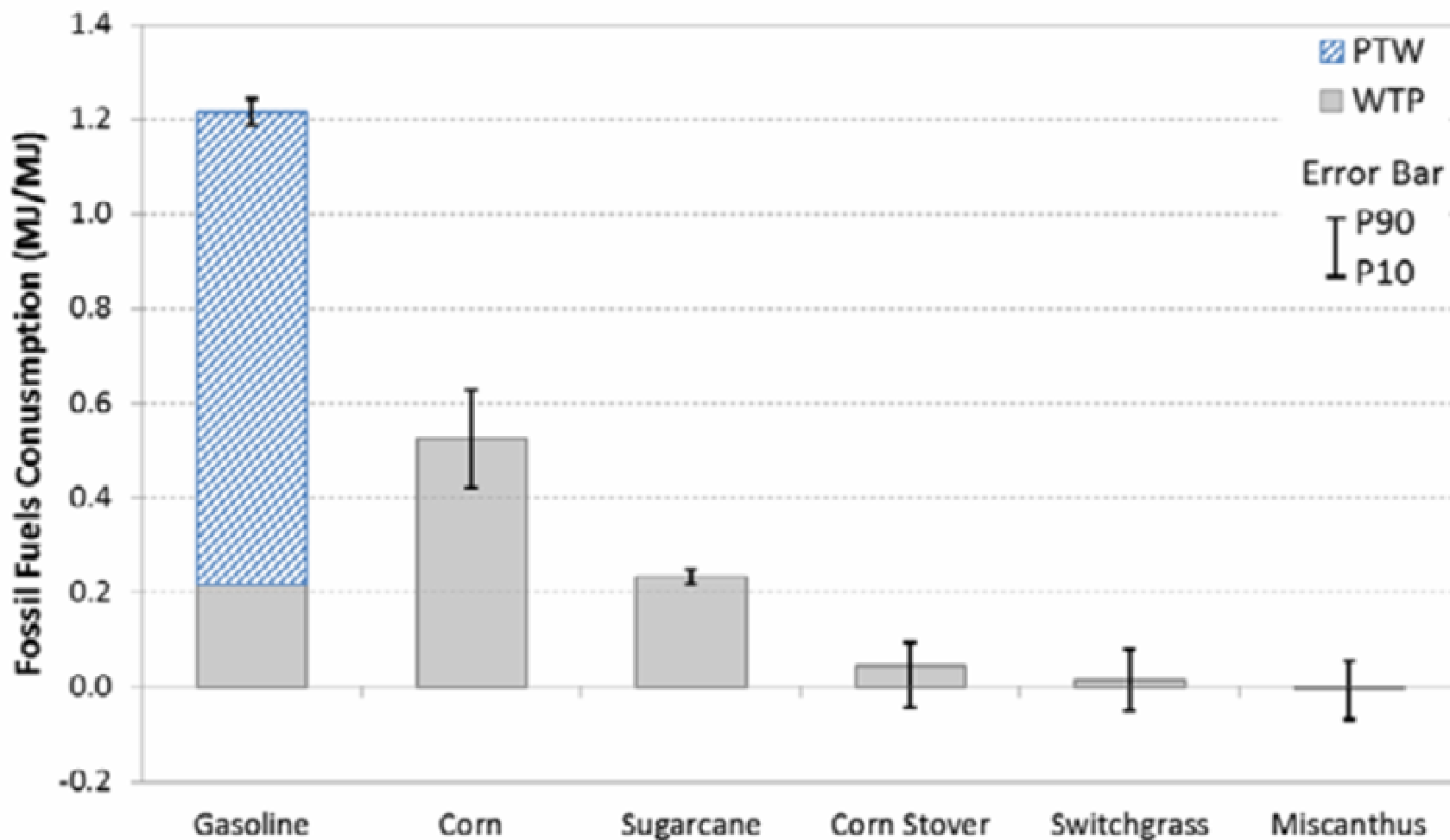
Moderní, kompetentně zkonstruované, pečlivě udržované, rozumně provozované motory mají či mohou mít nízké emise na řadu paliv.

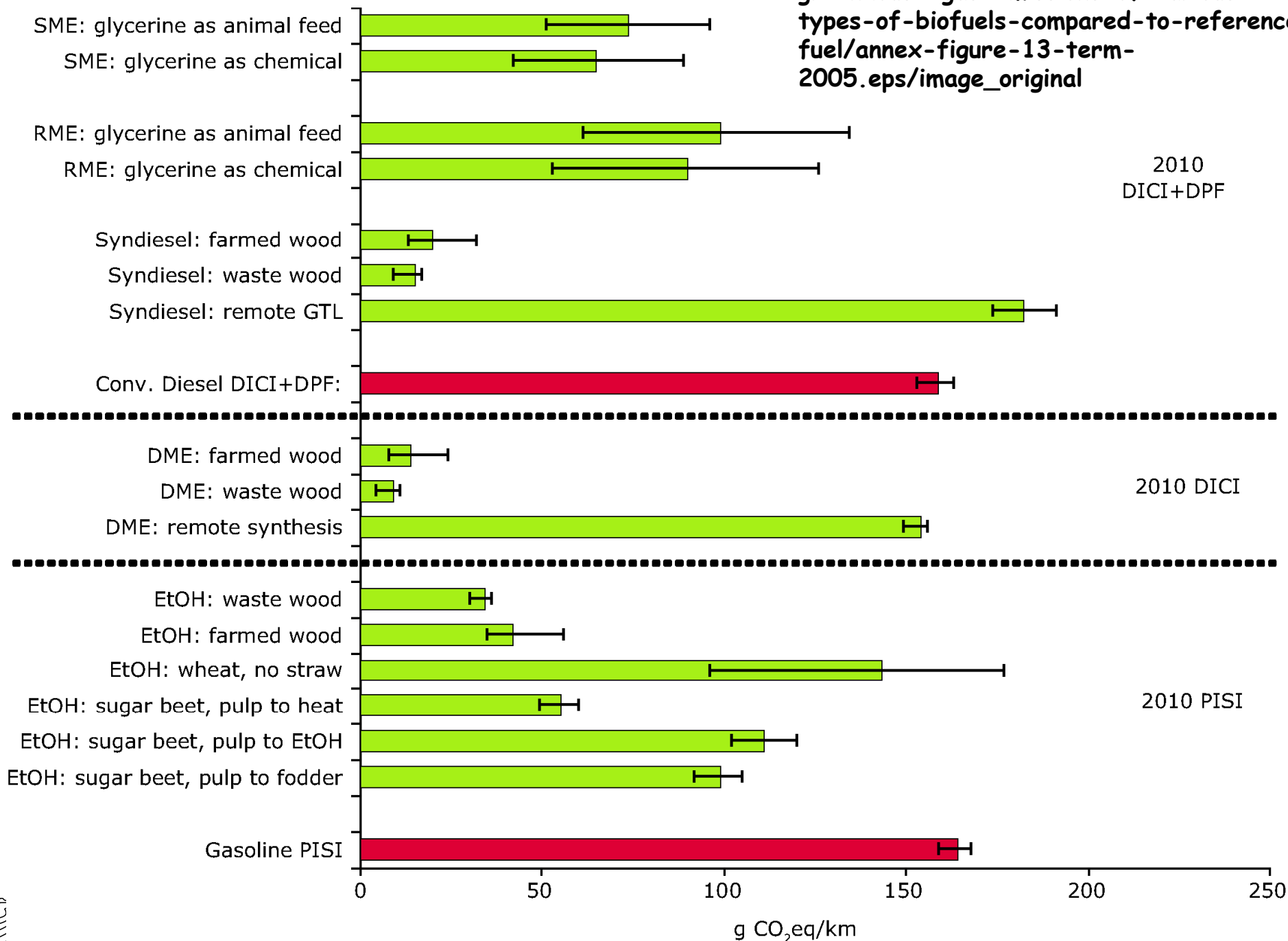

Otázka paliva je otázkou emisí skleníkových plynů, energetické soběstačnosti a bezpečnosti, udržitelného zemědělství, ekonomiky a politiky.

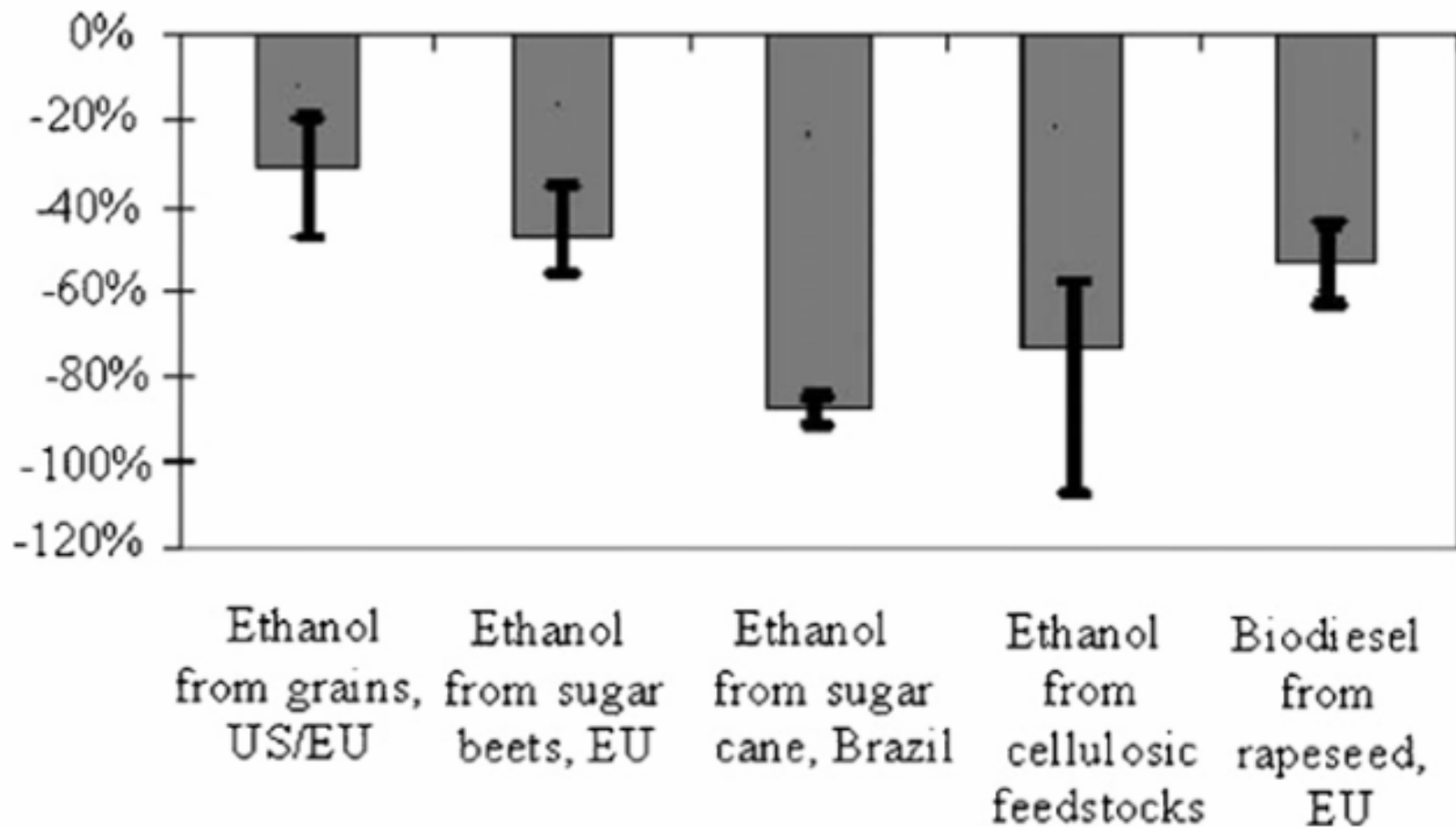

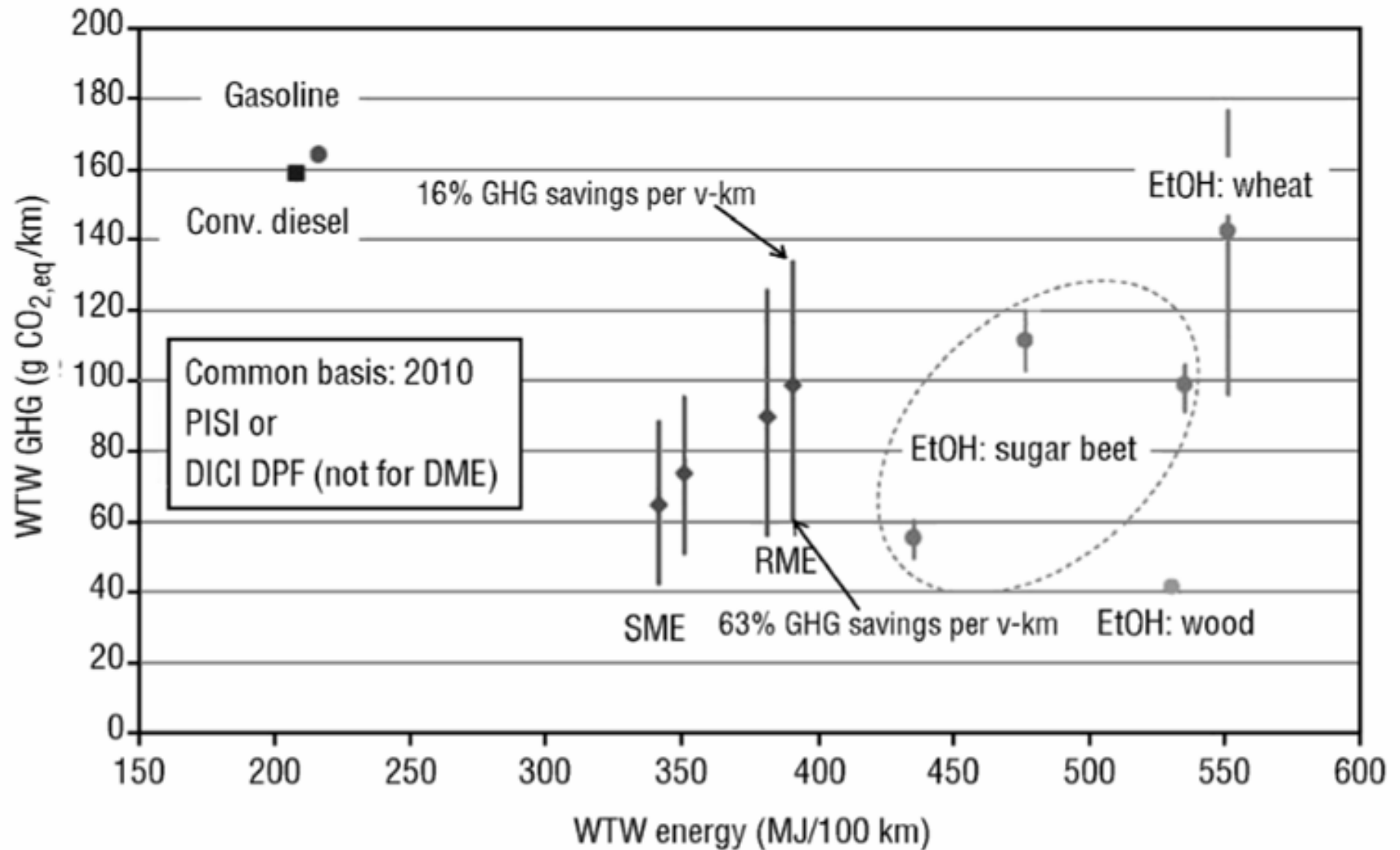

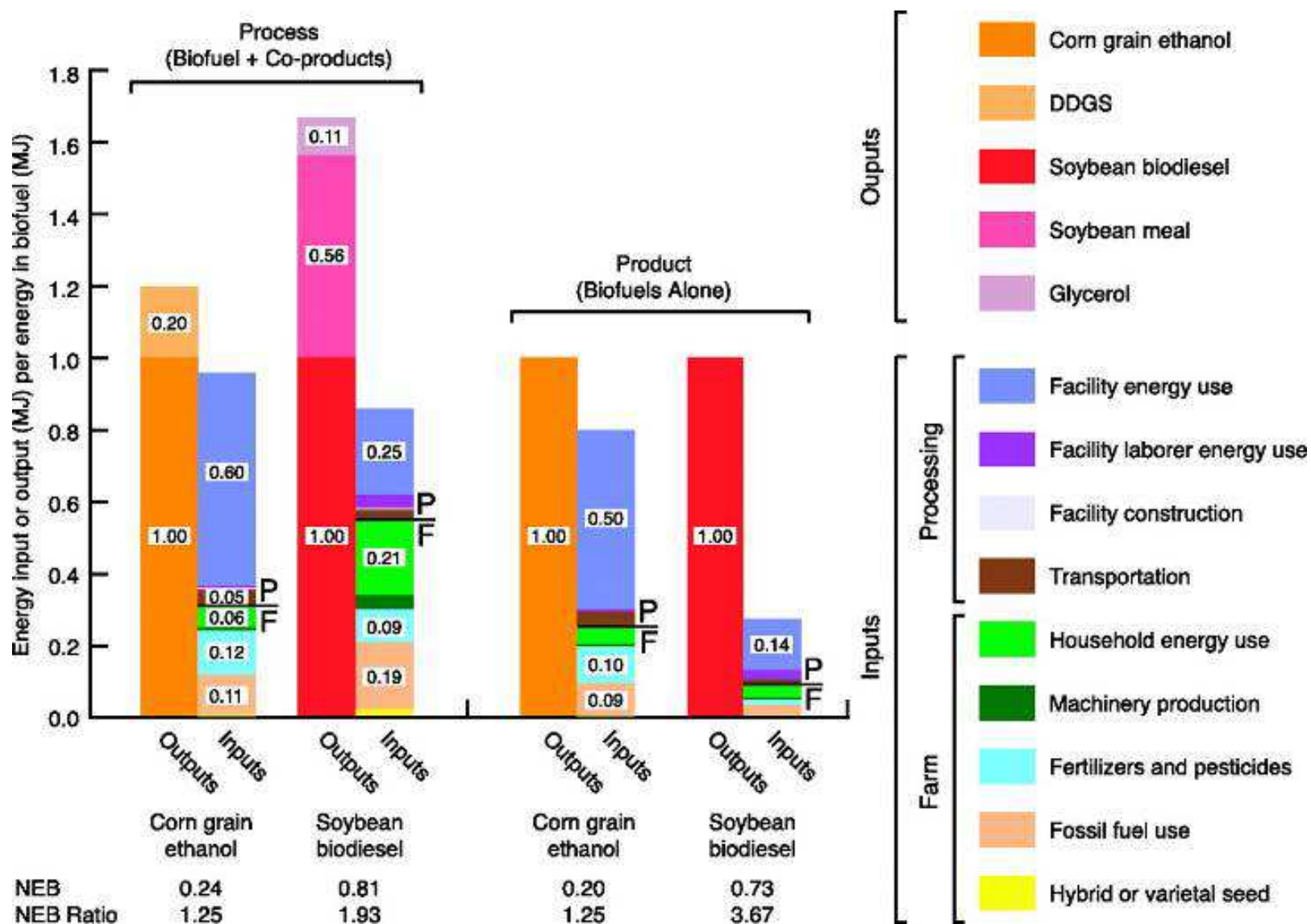
Larson, Energy for Sustainable Development, 10, 2, 2006, 109-126.

<http://francois.catroux.free.fr/CNAM/ENF208-Energie%20et%20developpement%20durable/2008/sdarticle4.pdf>

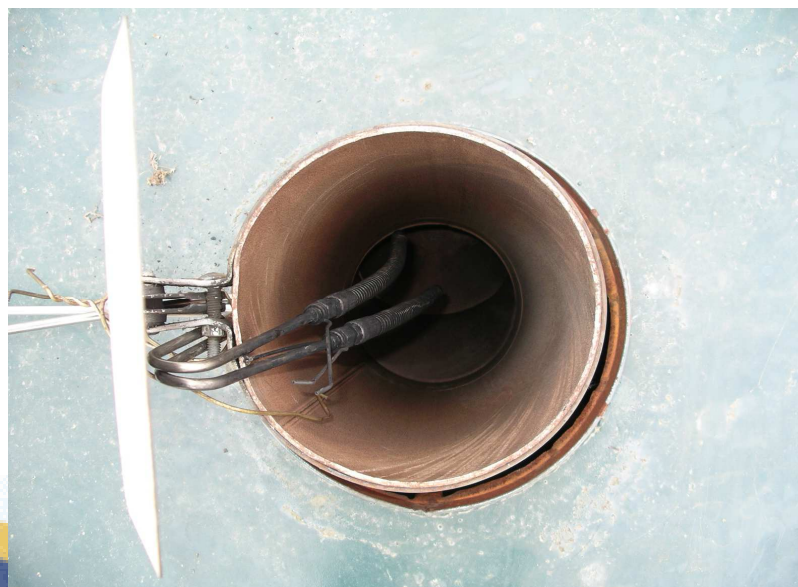

NEB of corn grain ethanol and soybean biodiesel production.

Hill J et al. PNAS 2006;103:11206-11210

Spasí nás CNG?

Spasí nás CNG?

Výhody:

“Čisté” palivo, lze produkovat z obnovitelných zdrojů (biometan)

Diverzifikace paliva
Čisté plnění paliva

Nevýhody:

Sporný přínos oproti naftě + DPF (nanočástice kovů)

Sporný přínos z hlediska klimatu (emise metanu, nižší účinnost při malých zatíženích)

Těž fosilní & dovážený

Cena kopíruje cenu ropy

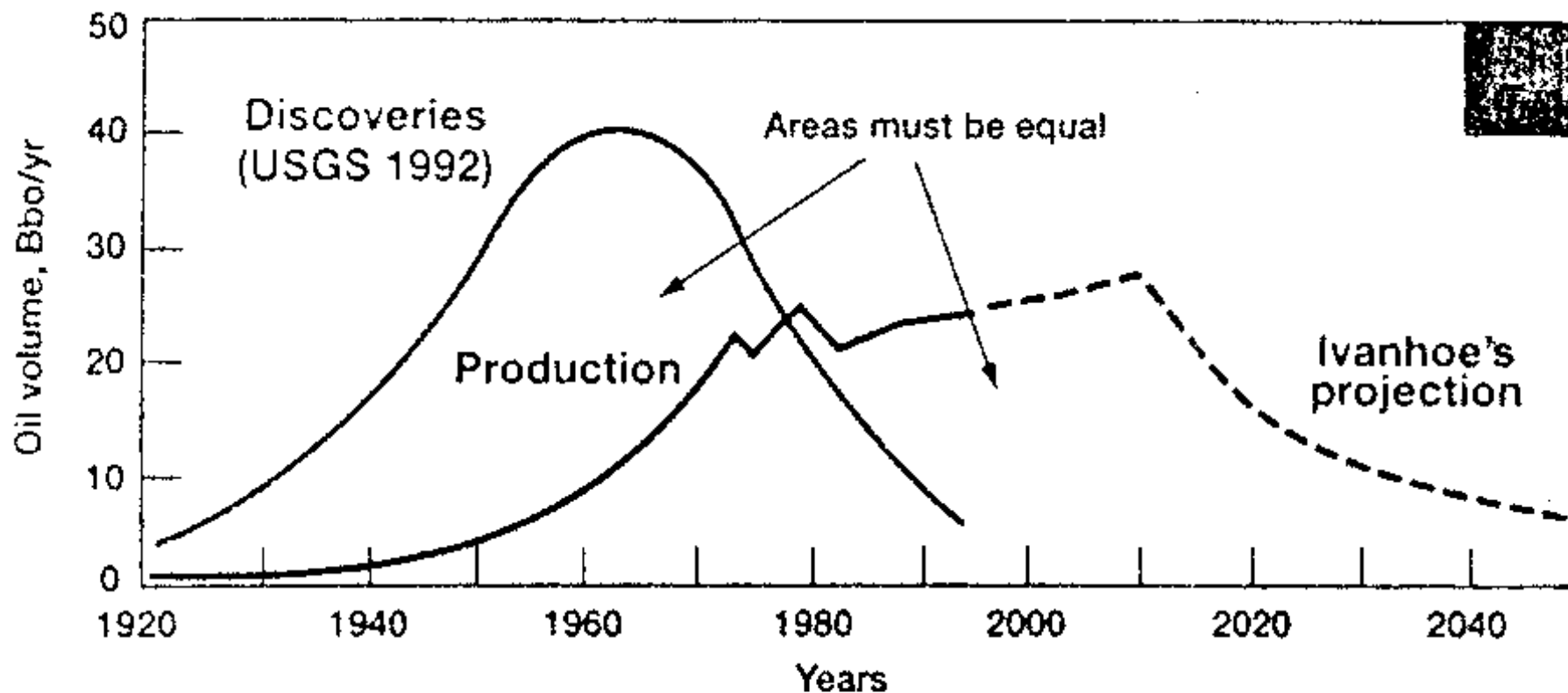
Infrastruktura plnicích stanic

**CNG nesnižuje:
hluk, kongesci, stres,
emise z otěrů brzd a
pneumatik**

“Ropný zlom”:

Světová těžba je blízko svého maxima a bude klesat, poptávka vzrůstá, vzrůstat budou i ceny.

World oil supply, showing global oil peak at about 2010 with steady decline thereafter.

**Graf: Objevy nových nalezišť ropy (levá křivka) klesají.
A lze vytěžit jen to co bylo objeveno.**

Ivanhoe, L.F.: World Oil, October 1995, p. 77-87

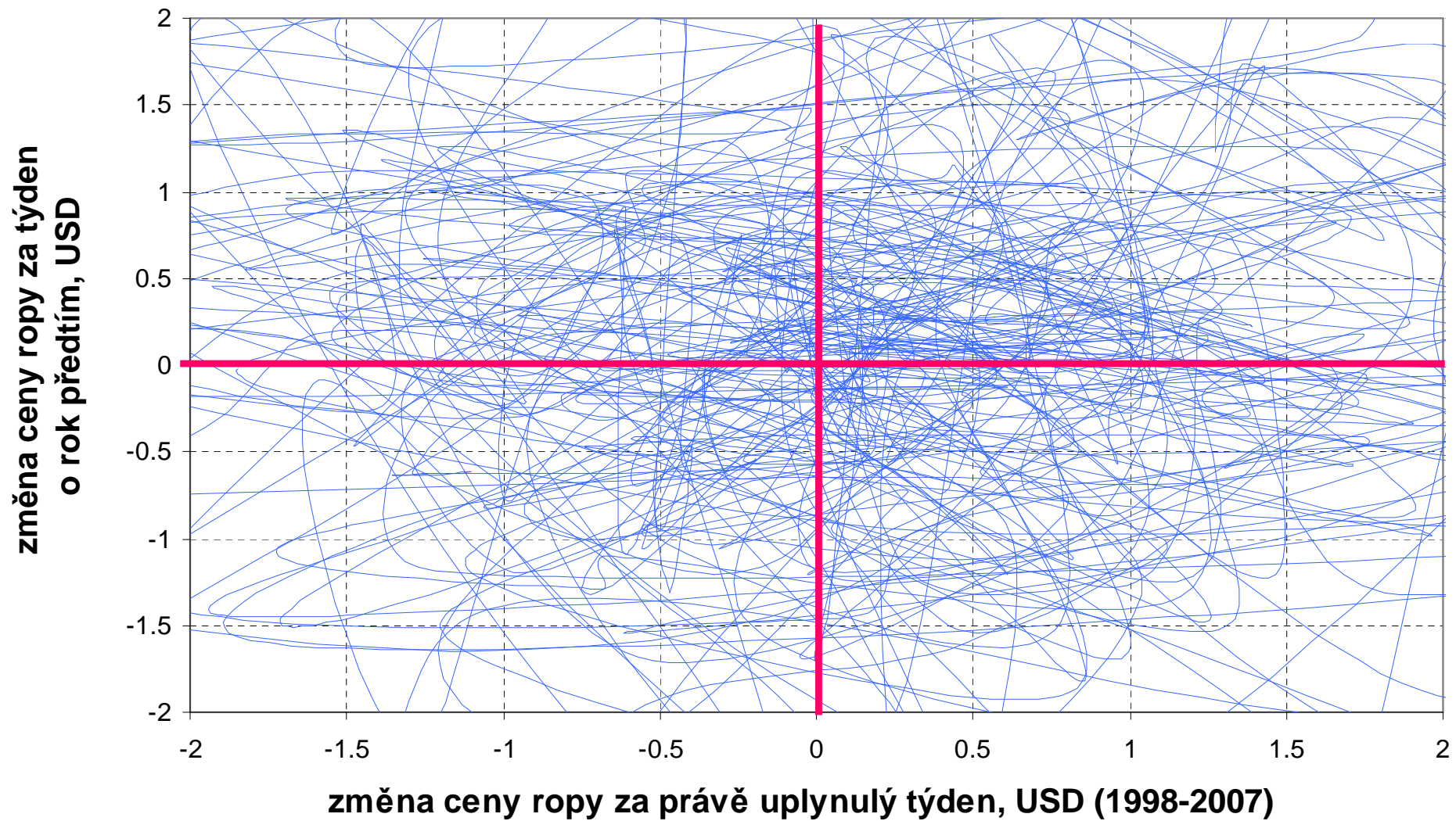

Stabilita vývoje světových cen ropy

Pohyby ve světových cenách ropy: Aktuální vs. před rokem

(Data: Energy Information Administration, 1997-2007, USA, www.eia.gov)

Výfukové emise částic nadměrně zvyšují:

- **ladění motorů na homologační cykly, ne na reálný provoz** (předmětem nové EU legislativy pro měření za provozu)
- **vytloukání a demontáž filtrů částic (DPF)**
(demontáž samotná nelegální výslovně není, ale provoz takového vozidla již je)
- **vyřazování z provozu a demontáž redukčních katalyzátorů (SCR)**
(demontáž samotná nelegální výslovně není, ale provoz takového vozidla již je)
- **přečipování motorů vozidel na vyšší výkon**
(přečipování samotné nelegální výslovně není, ale provoz takového vozidla je)
- **nevhodná, nedostatečná či žádná údržba motoru**
- **podvádění na emisních měřeních STK**
(jejichž cílem je nalézt vozidla s nadměrnými emisemi a tyto opravit)
- **velmi vysoká rychlost jízdy**
- **nadměrný výskyt kongesce**
(přetížené a proto částečně či zcela nefunkční části dopravní sítě)
- **přílišná intenzita (zvláště zbytné) silniční dopravy**
(přetížené a proto částečně či zcela nefunkční části dopravní sítě)

Výhled opatření na evropské úrovni

- emise během reálného provozu
  - měly by být sledovány
  - měly by se přibližovat homologačním limitům
    - při reálné jízdě
    - po celou dobu životnosti vozidla
- filtry částic u těžkých naftových motorů fungují
  - nyní na řadě
    - benzinové motory
    - malé motory
    - nesilniční motory
- evropská politika čisté mobility ve městech
- snižování energetické náročnosti & CO₂

Výhled opatření na národní úrovni

- vytloukání a demontáž

(demontáž samotná nelegální výslovně není, ale provoz takového vozidla již je)

- vyřazování z provozu a demontáž redukcčních katalyzátorů (SCR)

(demontáž samotná nelegální výslovně není, ale provoz takového vozidla již je)

- přečipování motorů vozidel

(přečipování samotné nelegální výslovně není, ale provoz takového vozidla je)

- nevhodná, nedostatečná či žádná údržba motorů

- podvádění na emisních měřeních SIK

(jejichž cílem je nalézt vozidla s nadměrnými emisemi a tyto opravit)

- velmi vysoká rychlost jízdy

- nadměrný výskyt kongesce

(přetížené a proto částečně či zcela nefunkční části dopravní sítě)

- přílišná intenzita (zvláště zbytné) silniční dopravy

(přetížené a proto

Nová metodika pro měření částic při technické kontrole

Kontroly technického stavu nákladních a osobních vozidel přímo na silnici

Postihování úprav vedoucích k technické nezpůsobilosti k provozu

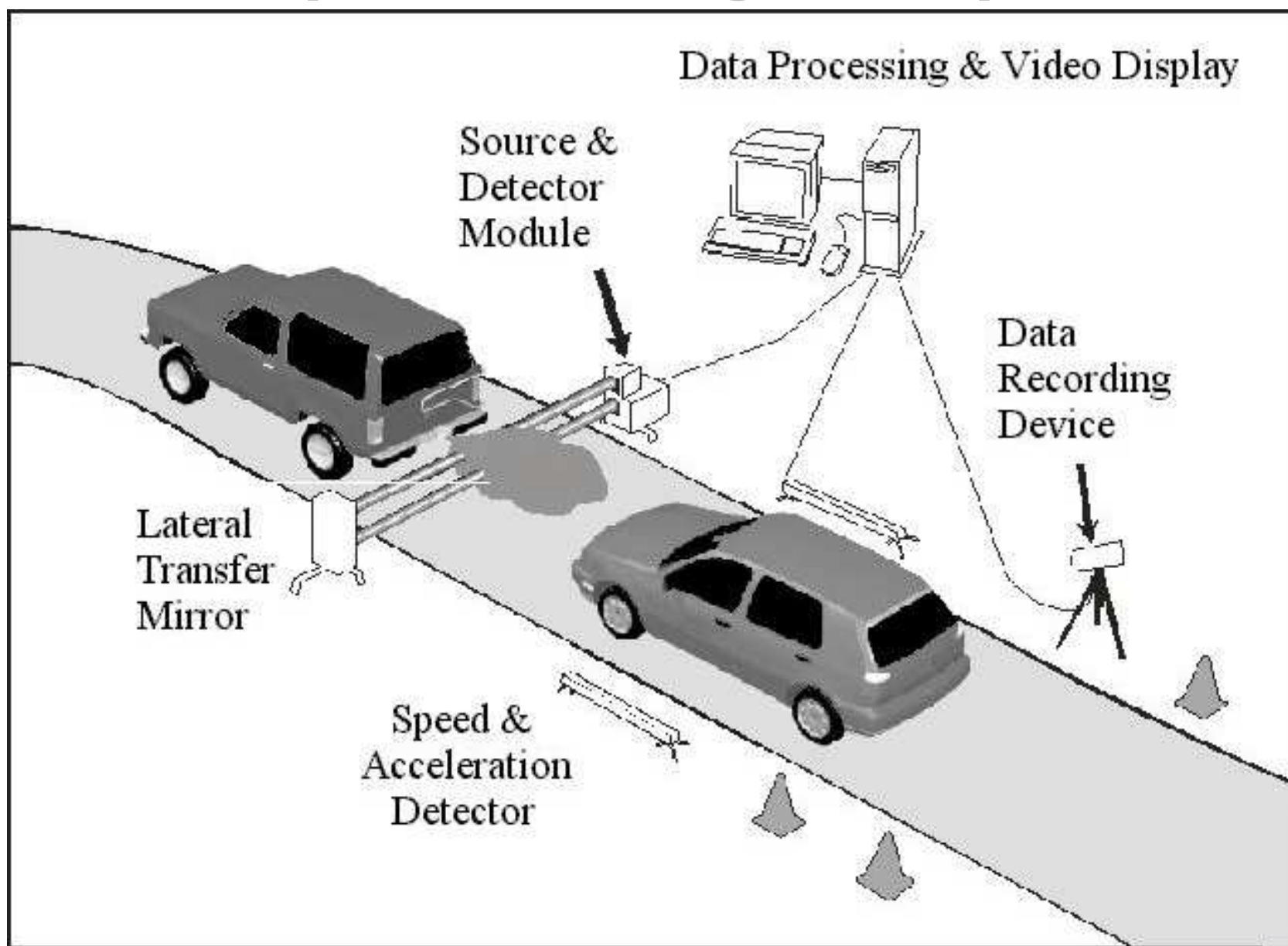
Dopravní politika – snižování intenzity silniční dopravy & kongesce

Objektivní a realistické hodnocení dopadu staveb na dopravu-emise-ovzduší

Vzdálené měření emisí (Remote sensing devices)

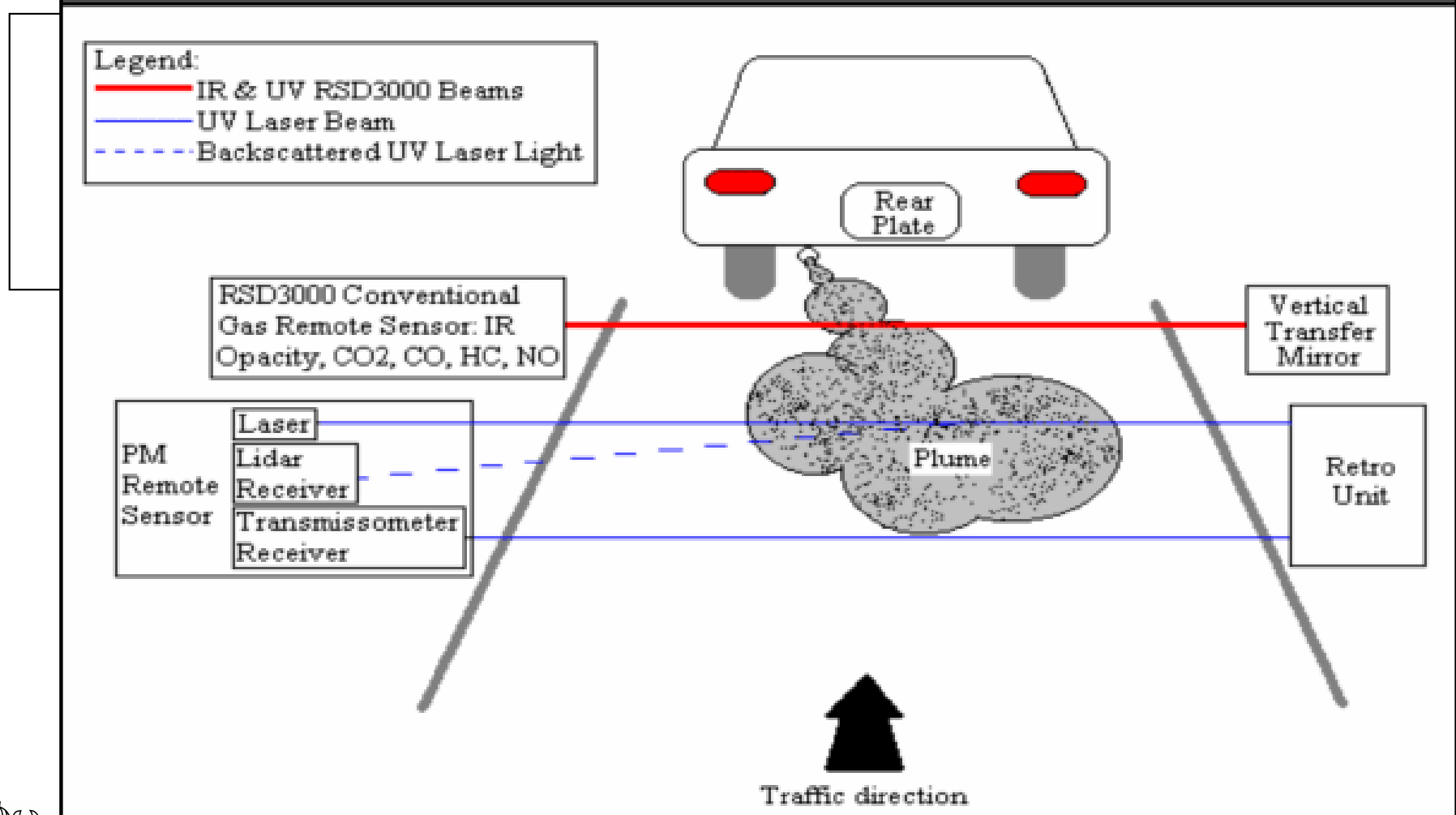
Ministerstvo životního prostředí (Virginia Department of Environmental Quality), USA

<http://www.deq.state.va.us/regulations/pdf/2007.on.road.emissions.testing.program.status.report.pdf>

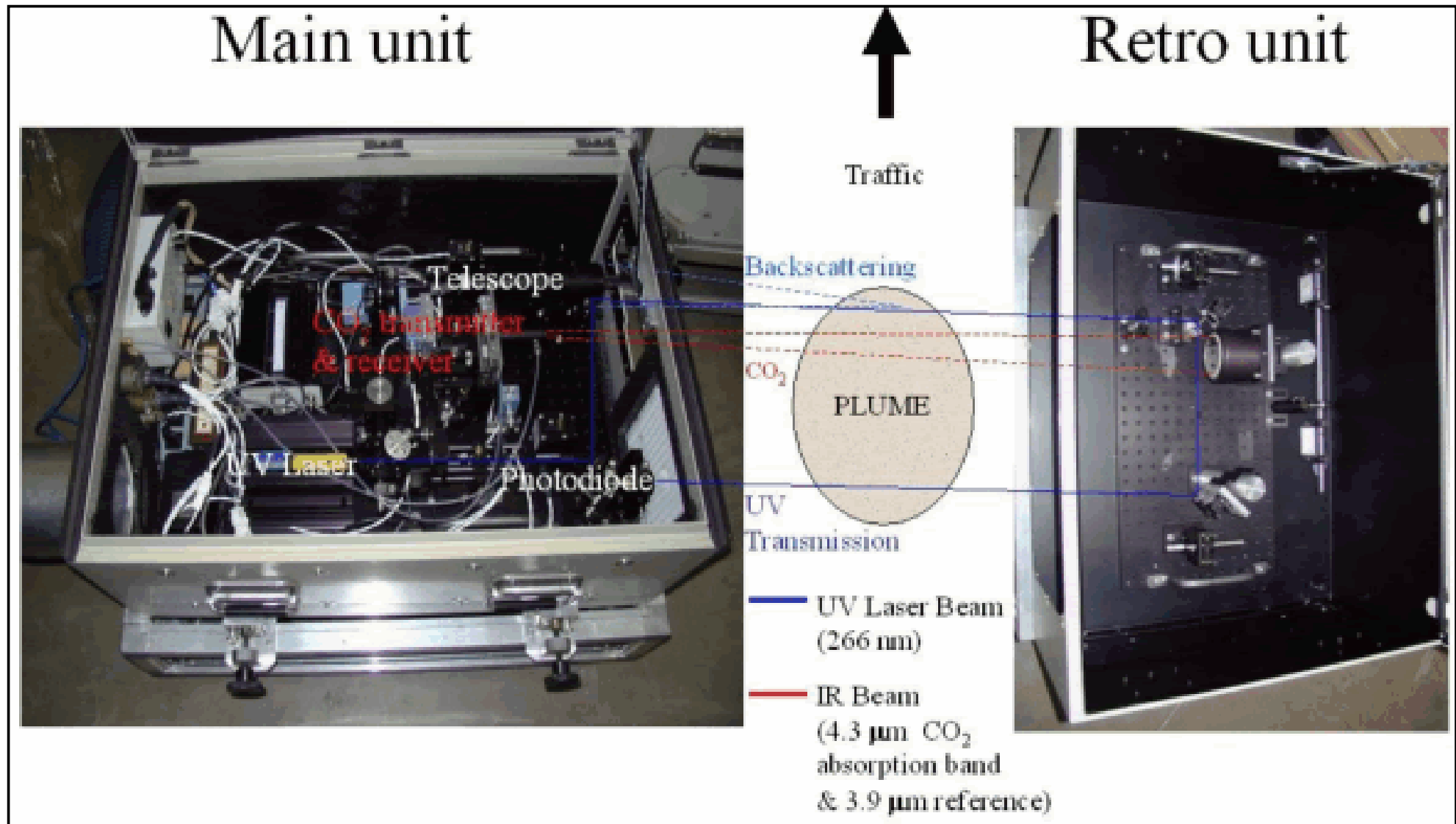
Vzdálené měření emisí (Remote sensing devices)

On-Road Setup of the Ultraviolet Lidar and Transmissometer

Vzdálené měření emisí (Remote sensing devices)

Desert Research Institute, http://www.dri.edu/Home/Features/text/1003_VehicleEmissions.htm

Vzdálené měření emisí (Remote sensing devices)

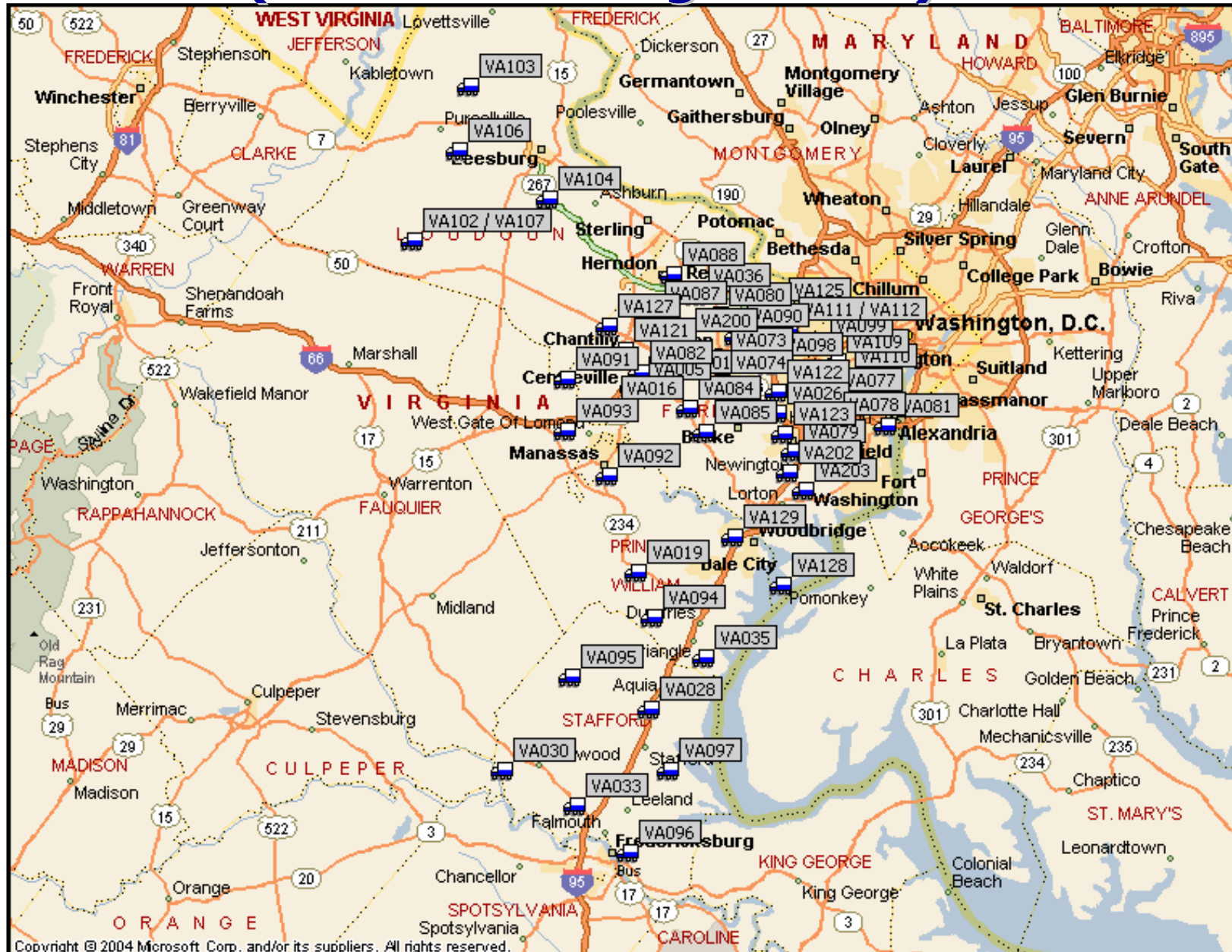

M.J.Bradley & Associates, Manchester, NH, USA
Massachusetts Bay Transportation Authority, Boston, MA, USA
<http://www.mjbradley.com/APTAPaperRSDFINAL5-2-05.pdf>

Vojtíšek: Návrhy legislativních opatření – emise ze spalovacích motorů
Ovzduší 2015, Brno, 20.-22.4.2015

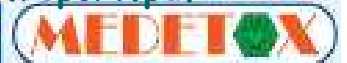

Vzdálené měření emise (Remote sensing devices)

Ministerstvo životního prostředí (Virginia Department of Environmental Quality), USA

<http://www.deq.state.va.us/regulations/pdf/2007.on.road.emissions.testing.program.status.report.pdf>

Důkaz matematickou indukcí o neomezené kapacitě silniční komunikace dle současné praxe: (Aneb stokrát nic umožnilo neplodného samce tura domácího):

1. Na silnici se vejde jedno vozidlo. (Budiž.)
2. Vejde-li se na silnici n vozidel, vejde se tam i $n+1$ vozidel. (Záměry staveb s malým zvýšením dopravy povolovány bez zkoumání kumulativního vlivu na dopravní síť.)

Z toho teoreticky plyne: Kapacita silniční sítě je neomezená.
Ale ona není!!! Přetížení -> kongesce -> emise

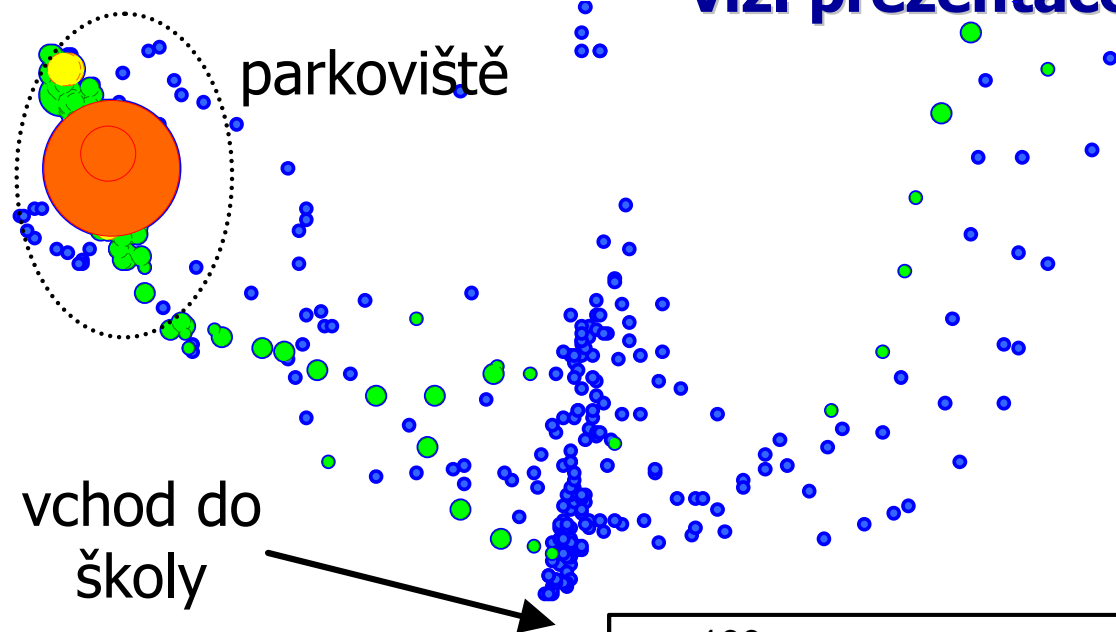
Dopravní politika – snižování intenzity silniční dopravy a kongesce

Objektivní a realistické hodnocení dopadu staveb na dopravu-emise-ovzduší

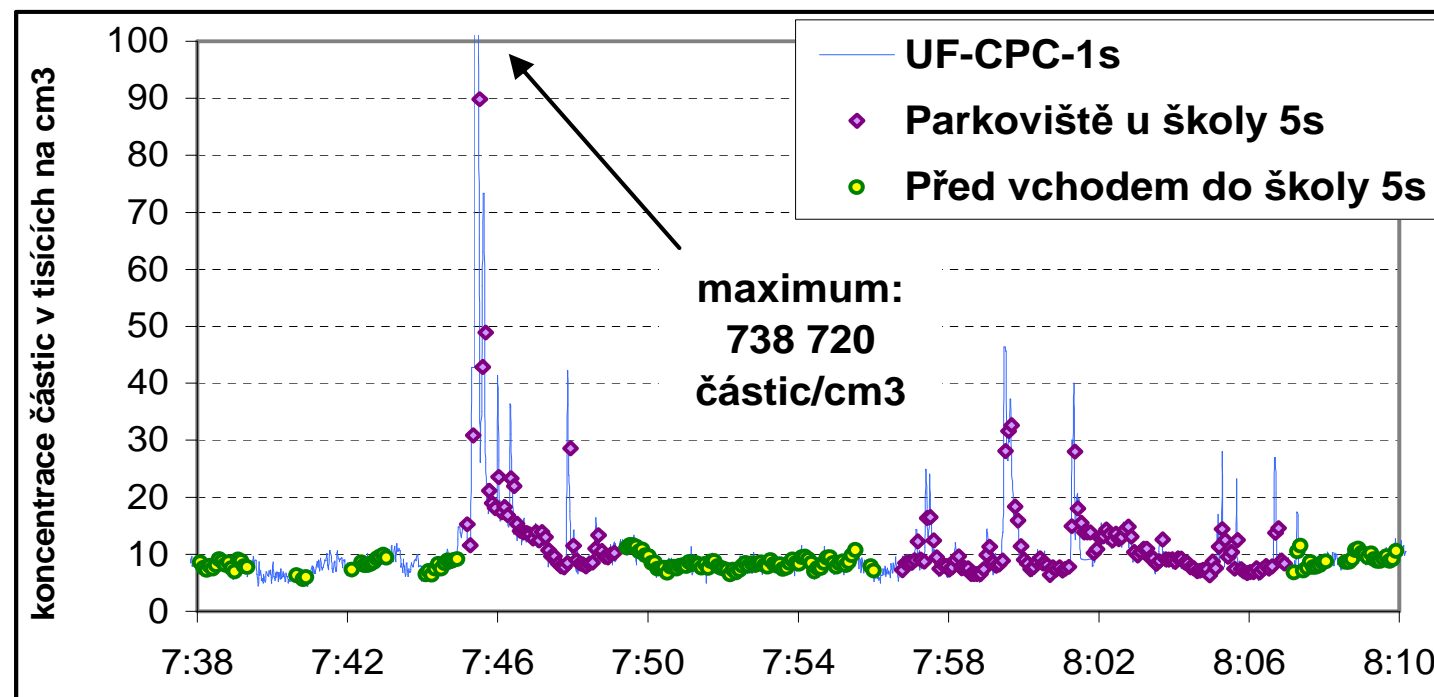

I malá parkoviště mohou být problém

- viz. prezentace v úterý

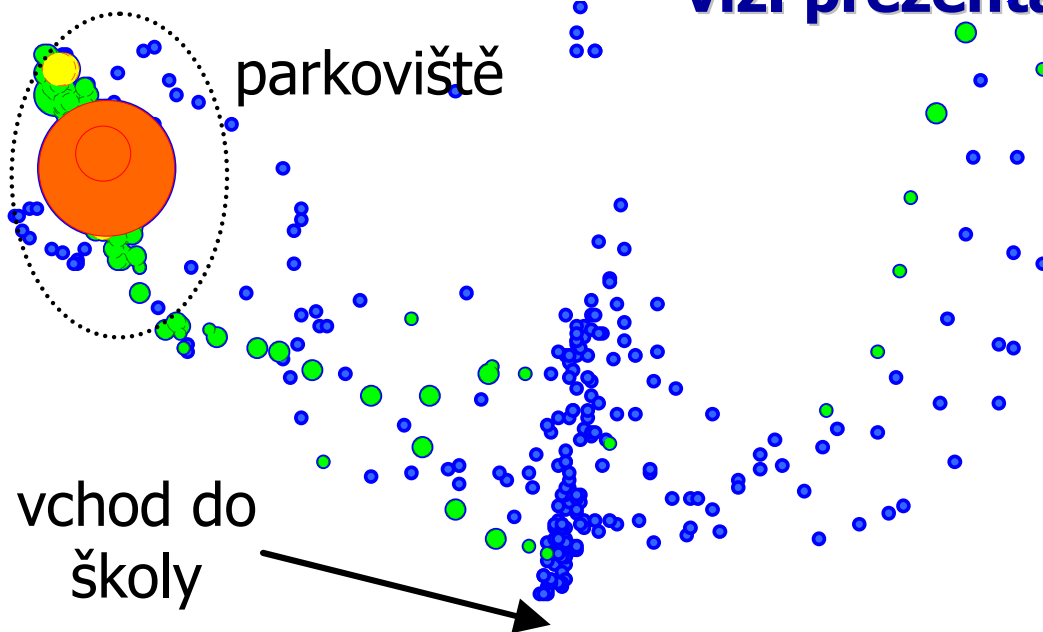

**Nejhorší je parkoviště...
Ne všechna auta přispívají
stejně, zdaleka nejvíc
produkuje vozidla špatně
navržená či seřízená nebo ve
špatném technickém stavu!!!**

I malá parkoviště mohou být velký problém

- viz. prezentace v úterý

Zákon o ochraně ovzduší ukládá hodnocení dopadu velkých parkovišť – jsou emisní faktory reálné, vede metodika k rozumným výsledkům?

Měla by se hodnotit i menší parkoviště v těsné blízkosti obytné zástavby? (Kauza pan Zahradník, Pardubice)

Studené a „polostudené“ starty a pomalé poježdění – řádově vyšší emise BaP

**Zima: řádově vyšší BaP oproti 20-25 C
(kdy měřeny emisní faktory)**

Doprava a BaP: realita v městských aglomeracích

BaP řádově vyšší při

Studeném startu (Karavalakis 2010)
Reálném provozu (Kristensson 2004)
Pomalém pojezdu (Shah 2005)
Nízkých teplotách (Ludykar 1999)
Absenci katalyzátoru (Ravindra 2007)
„předávkování“ motoru palivem (EC 2001)

Literatura viz.
souhrnná práce o
dopadu parkovišť na
BaP, Vojtíšek, Ochrana
ovzduší 3/2013

**Koncentrace BaP v budkách pro
výběrčí mytného na dálnici:**

105-121 ng/m³

327-482 osobních automobilů
61-111 nákladních automobilů
/ hodina / jízdní pruh (Tsai 2004)

Emisní faktory BaP: model MEFA vs. měření ČR+zahraníčí

MEFA (RS Park Mašovice), EURO 3, automobil-benzin, 20 km/h
 MEFA (RS Park Mašovice), EURO 3, automobil-nafta, 20 km/h
 MEFA (RS Park Mašovice), EURO 3, malý nakl. vuz, 20 km/h
 MEFA (RS Park Mašovice), EURO 3, těžší nakl. vuz, 20 km/h

ing. Bureš, TESO, MŠMT 2B08040, tunel, 96% osobní vozy
 ing. Bureš, TESO, MŠMT 2B08040, tunel, 96% osobní vozy
 ing. Bureš, TESO, 96% osobní vozy, model CDV

ing. Bureš, TESO, MŠMT 2B08040, tunel, 75% nákladní vozy
 ing. Bureš, TESO, MŠMT 2B08040, tunel, 75% nákladní vozy
 ing. Bureš, TESO, 75% nákladní vozy, model CDV

Phuleria 2007, automobily, jen částice < 180 nm

Karavalakis 2010, automobil, UDC cyklus
 Kristensson 2004, reálný provoz, smíšený vozový park

Gertler 2004, tunel, těžké nákladní vozy
 Gertler 2004, osobní vozy - benzin
 Nelson 2008, smíšený vozový park

Ludykar 1999, automobily, -7 C
 Ludykar 1999, automobily, -22 C

Rozptylová studie (2012)
odkazující na MEFA06
 Nákupní centrum "Park Mašovice", HK

Měření ČR

Měření ČR

**Zahr.
 měření**

**Přístup MŽP k
 2008/50/EC:
 „Dva řády žádná
 míra“ ???**

BaP [$\mu\text{g}/\text{km}$]

0.01   0.1   1   10   100   1000

Soumrak automobilismu

Soumrak automobilismu

Soumrak automobilismu

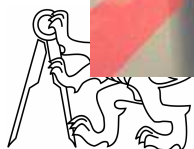

Méně energeticky náročná doprava

Méně energeticky náročná doprava

Změny v územním plánování

Města pro pěší a ekologická doprava

Problémová souhra faktorů v hustě obydlených místech s vysokou hustotou provozu

Vysoká koncentrace vozidel

-> **vysoký příspěvek vozidel k imisím**

Vysoká hustota obyvatel

-> **vysoký počet osob exponován**

Vysoká frekvence problematických provozních režimů

- protáhlý provoz na volnoběh, pojezdění malou rychlostí
- vysoce dynamické změny
- akcelerace na plný výkon

-> **vyšší a/nebo více nebezpečné emise**

Doporučení:

**Pro hodnocení toxicity výfukových plynů
u nových technologií a nových paliv hodnotit
použít realistické městské provozní podmínky.**

**Brát v úvahu současný stav poznání a pečlivě přistupovat
k hodnocení dopadu záměrů na ovzduší a zdraví.**

Nepřetěžovat dopravní síť – zachovat plynulý provoz

NADAČNÍ FOND
PROTI KORUPCI

Výhled opatření na národní úrovni

Smysluplná podpora demontáž pokročilých paliv

- vyřazování z provozu a demontáž redukcčních katalyzátorů (SCR)

(demontáž samotná nelegální výslovně není, ale provoz takového vozidla již je)

- přečipování motorů vozidel

(přečipování samotné nelegální výslovně není, ale provoz takového vozidla je)

- nevhodná, nedostatečná či žádná údržba motorů

- podvádění na emisních měřeních SIK

(jejichž cílem je nalézt vozidla s nadměrnými emisemi a tyto opravit)

- velmi vysoká rychlost jízdy

- nadměrný výskyt kongesce

(přetížené a proto částečně či zcela nefunkční části dopravní sítě)

- přílišná intenzita (zvláště zbytné) silniční dopravy

(přetížené a proto

Nová metodika pro měření částic při technické kontrole

demontáž redukcčních kontrolů technického stavu nákladních a osobních vozidel přímo na silnici

Postihování úprav vedoucích k technické nezpůsobilosti k provozu

Dopravní politika – snižování intenzity silniční dopravy & kongesce

Objektivní a realistické hodnocení dopadu staveb na dopravu-emise-ovzduší

Výhled opatření na národní úrovni

**Smysluplná podpora
pokročilých paliv**

- vyřazování z provozu a demontáž redukčních

**Spolupráce mezi
ministerstvy/institucemi**

Jednotný přístup

**Kompetentní odborníci
udržující znalosti v oboru**

**Nová metodika pro měření
částic při technické kontrole**

**Kontroly technického stavu
nákladních a osobních
vozidel přímo na silnici**

**Postihování úprav
vedoucích k technické
nezpůsobilosti k provozu**

**Pozor na
nechtěné
vedlejší efekty
(vyhánění čerta
d'áblem)**

**Dopravní politika – snižování
intenzity silniční dopravy & kongesce**

- intenzita (zvláště zbytné) silniční dopravy

**Objektivní a realistické hodnocení dopadu
staveb na dopravu-emise-ovzduší**

Poděkování:

EU LIFE+ program, projekt LIFE10 ENV/CZ/651 MEDETOX,
"Inovativní metody monitorování toxicity výfukových plynů
v podmínkách reálného městského provozu"

Grantová agentura ČR, projekt 13-01438S BIOTOX,

"Mechanismy toxicity pevných částic z biopaliv"

Evropský sociální fond, projekt CZ.1.07/2.3.00/30.0034,

"Podpora zkvalitnění týmů výzkumu a vývoje a rozvoj
intersektorální mobility na ČVUT v Praze,"

MŠMT Národní program udržitelnosti - NPU I (LO), projekt
LO1311 „Rozvoj Centra vozidel udržitelné mobility“

**Foto pro zamyšlení: Útlum automobilové
dopravy a podpora pěší a cyklistické
dopravy, Manhattan, New York**

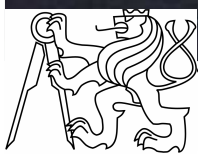
Poděkování - doktorandi:

Mgr. Jitka Štolcpartová, PŘF UK

ing. Vít Beránek, FS ČVUT

ing. Luboš Dittrich, FS TU v Liberci

ing. Martin Pechout, FS TU v Liberci

Návrhy opatření – smysluplné a odpovědné využívání motorů

1 Snížit intenzitu silniční dopravy

Vrátit města pěším, vrátit život do center měst
Navrhovat a plánovat pro lidi, ne pro automobily
Nerozšiřovat města, nepodporovat překladiště

Podporovat kompaktní zástavbu

Podporovat podnikání s vysokou přidanou hodnotou
a s malou zátěží infrastruktury a životního prostředí

Funkční alternativy – skutečně integrovaná doprava včetně návaznosti spojení,
funkční, navazující, smysluplný, použitelný systém cyklostezek

2. Využití technologie nízkoemisních motorů

Ošetřit udržení homologačních limitů v reálném provozu (předmětem legislativy EU)

Ošetřit kvalitní údržbu

– funkční systém emisních kontrol pro vozidla provozovaná ve městech

Zamezit nežádoucím úpravám motorů a vozidel

Nezvyšovat, ale spíše snižovat rychlost jízdy na dálnicích

(Vysoká rychlost patří na železnici)

3. Přejít na dlouhodobě udržitelné zdroje energie

– biopaliva, elektrické pohony, ...

